

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών
— ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837 —

ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Π.Μ.Σ.: «ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΑΝΤΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ»

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΕΤΟΣ: 2019

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΧΑΛΙΩΤΗ ΕΛΕΝΗ του ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ

A.M.: 7340011018010

**«Έγκλημα και Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης: Η Επεξεργασία
της Είδησης και η Επίδραση των ΜΜΕ στη Δημιουργία του
Εγκληματικού Φαινομένου και στην Πρόληψη του
Εγκλήματος»**

Επιβλέπουσα:

Μαρία Κρανιδιώτη

Αθήνα, Σεπτέμβριος 2019

Copyright © Χαλιώτη Ελένη, 2019

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα.

Οι απόψεις και θέσεις που περιέχονται σε αυτήν την εργασία εκφράζουν τον συγγραφέα και δεν πρέπει να ερμηνευθεί ότι αντιπροσωπεύουν τις επίσημες θέσεις του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Ήταν το έγκλημα
μιας τύχης.
Κι είναι πολλές οι τύχες
που εγκληματούν!

Μ. Ταυλαρίου-Πουρναροπούλου «Το έγκλημα»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος Συγγραφέα.....	4
I. Εισαγωγή στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και τη Σύνδεση τους με το Έγκλημα.....	7
II. Μ.Μ.Ε και Εγκληματολογικές Θεωρίες.....	9
1. Θεωρίες Εκμάθησης.....	9
2. Θεωρία της Πολιτισμικής Σύγκρουσης.....	11
3. Θεωρία της Ετικέτας.....	12
4. Επιχείρημα των Τεχνικών Εξουδετέρωσης.....	13
5. Επιχείρημα του Αποδιοπομπαίου Τράγου.....	13
III. Μ.Μ.Ε. και Εγκληματολογικοί Ορισμοί.....	14
1. Η έννοια της Υποκουλτούρας.....	14
2. Η Έννοια του Ηθικού Πανικού.....	15
3. Μ.Μ.Ε. και Θυματολογία - Κίνδυνος Θυματοποίησης.....	16
4. Ο φόβος του Εγκλήματος.....	18
IV. ΕΡΕΥΝΑ	
1. Εισαγωγή στην Είδηση.....	21
2. Σκοποί της παρούσας Έρευνας.....	22
3. Ερευνητικό πεδίο	22
4. Μεθοδολογικά ζητήματα.....	24
5. Ερευνητικές υποθέσεις.....	26
6. Ζητήματα Δεοντολογίας	
1. Δεοντολογία του Εγκληματολόγου – Ερευνητή.....	27
α. Πηγές των Δεδομένων της Έρευνας.....	28
β. Πηγές των Στοιχείων Ακροαματικότητας.....	29
2. Δημοσιογραφική Δεοντολογία.....	31

3. Εκτιμήσεις για την Εγκυρότητα των Αποτελεσμάτων.....	35
V. Πορίσματα Έρευνας.....	36
VI. Επιλογικές Σκέψεις – Συμπεράσματα.....	40
Παράρτημα I – Ερευνητικό Υλικό.....	43 – 84
Βιβλιογραφία	

Πρόλογος Συγγραφέα

Ως νομικό πάντα με συνάρπαζε το πεδίο της προβολής της εγκληματικότητας. Ο χώρος του ποινικού δικαίου έφερε ανέκαθεν ένα «θεατρικό» στοιχείο και ταυτόχρονα ένα στοιχείο «ανεκδιήγητα» σοβαρό. Αναντίρρητα, αυτή η διττή του φύση, πηγάζει από την μεγαλύτερη επηρεαζόμενη ποιινή. Τη στέρηση της ελευθερίας. Οι λόγοι και τα κίνητρα που ωθούν τον εκάστοτε φερόμενο δράστη να έρθει αντιμέτωπος με τη στέρηση του πολυτιμότερου αγαθού του ανθρώπου, δημιουργούν ένα πεδίο προς περαιτέρω διερεύνηση και περισυλλογή. Η εξερεύνηση της εγκληματολογικής σκέψης αποτέλεσε σταθμό για την εξέλιξη της προσωπικής μου σκέψης. Ο δράστης, το θύμα, τα τρίτα πρόσωπα – κλειδιά, η οικογένεια, ο φιλικός, κοινωνικός και επαγγελματικός κύκλος, τα κίνητρα, οι ιδιαίτερες ιδιότητες και τα εξατομικευμένα χαρακτηριστικά των συμμετέχοντων προσώπων, όλα, ερμηνεύονται, δομούνται και αποδομούνται μέσω των εγκληματολογικών θεωριών που έχουν διατυπωθεί διαχρονικά.

Τα Εγκλήματα και εν γένει η παραβατικότητα συνιστούν ένα ιδιαίτερο πεδίο ενδιαφέροντος για τα μέσα ενημέρωσης, αλλά και για την κοινή γνώμη. Η ποινική διαδικασία από την προδικασία μέχρι την κατάφαση της ενοχής, πάντοτε λειτουργεί ως κάθαρση για το τρωθέν μέρος και αναπτύσσει μία αίσθηση αποκατάστασης του δικαίου. Είναι επομένως φυσιολογικό τα ΜΜΕ να θεωρούν ότι οι ποινικές υποθέσεις αξίζουν μεγαλύτερης ενασχόλησης και προβολής.

Αναμενόμενα, στο άκουσμα της είδησης ενός εγκλήματος, διάχυτα συναισθήματα δημιουργούνται και πολλές φορές τα όρια ανάμεσα στην ενημέρωση και την ικανοποίηση της νοσηρής μας περιέργειας δεν είναι πάντοτε ευδιάκριτα. Σίγουρα, το κοινωνικό και μορφωτικό επίπεδο κάθε αποδέκτη λειτουργεί διαφορετικά στην επεξεργασία της είδησης στο εσωτερικό του. Δεν μπορεί κανείς όμως να αμφισβητήσει τη δύναμη που έχουν τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και την επιρροή που ασκούν.

Για την επιλογή του παρόντος θέματος, αλληπάλληλες συγκρούσεις διενεργήθηκαν στο εσωτερικό μου. Καθόλη τη διάρκεια των Μεταπτυχιακών μου Σπουδών ένα από τα ερωτήματα που «τριβέλιζε» το μυαλό μου ήταν: *«Είναι πάντα το έγκλημα αυτό που φαίνεται;»*. Για λίγους από εμάς ευτυχώς ή δυστυχώς, η διαλεύκανση μπορεί να έρθει ευκολότερα λόγω επαγγέλματος, λόγω διασύνδεσης με το χώρο της ποινικής δικαιοσύνης, λόγω πρόσβασης στις πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες. *Τι γίνεται όμως με όλους εκείνους, που η μόνη τους πηγή πληροφόρησης και ενημέρωσης είναι τα*

τηλεοπτικά δελτία ειδήσεων; τι γίνεται με εκείνους που διαμορφώνουν άποψη για το δράστη, για το θύμα, για την νοσηρότητα της κοινωνίας μόνο από τα προβαλλόμενα ρεπορτάζ; Τα ερωτήματα αυτά απαιτούν μια προσπάθεια ερμηνευτικής προσέγγισης, και περαιτέρω διερεύνησης. Απαιτούν μία απάντηση ή τουλάχιστον την παρουσίαση μιας στοχαστικής διαδικασίας.

Αρωγός σε όλο μου το εγχείρημα στάθηκε η επιβλέπουσα καθηγήτρια μου κυρία Μαρία Κρανιδιώτη, την οποία ευχαριστώ θερμά για το ενδιαφέρον, τις πολύτιμες υποδείξεις, τις κατευθύνσεις της στη διερεύνηση των θεματικών και την αγαστή συνεργασία που είχαμε τόσο για την εκπόνηση της διπλωματικής μου εργασίας, όσο και καθόλη την Ακαδημαϊκή χρονιά. Παράλληλα, δε θα μπορούσα να μην ευχαριστήσω την κυρία Τόνια Τζαννετάκη και τον κύριο Γιώργο Γιαννούλη, για την διαμόρφωση της εγκληματολογικής μου σκέψης, αποτέλεσμα των όσων μας δίδαξαν και της γνώσης που μας μετέδωσαν.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες οφείλω στους συνεργάτες μου για την πολύπλευρη και πολυσήμαντη στήριξη που μου παρείχαν ώστε να ολοκληρώσω τις Μεταπτυχιακές μου Σπουδές και για τη συνδρομή τους στην προσωπική μου εξέλιξη. Ένα ουσιαστικό «ευχαριστώ» οφείλω στους φίλους μου, που κάνουν την καθημερινότητα μου λίγο πιο εύκολη και μου υπενθυμίζουν την αξία της προσπάθειας. Το βαθύτερο και μεγαλύτερο ευχαριστώ, όμως, το οφείλω στην οικογένεια μου, στους αδερφούς μου και στους γονείς μου, που δεν έχουν σταματήσει να με ωθούν στην κατάκτηση της γνώσης, που με στηρίζουν σε κάθε βήμα ακαδημαϊκό ή μη και που με δίδαξαν «αξίες ζωής». Σε όλους αυτούς αφιερώνω τη διπλωματική μου εργασία.

I. Εισαγωγή στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και τη Σύνδεση τους με το Έγκλημα

Ιστορικά, αξίζει να αναφερθεί ότι η εφεύρεση της τηλεόρασης ως συσκευής αναπαραγωγής εικόνων και μετάδοσης οπτικοακουστικών μηνυμάτων χρονολογείται περί το 1930 από τον Αμερικανό Charles Jenkins. Η εξέλιξή της επιβραδύνθηκε αρχικά λόγω του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, μετά τη λήξη του οποίου όμως, άρχισε η κανονική ροή του προγράμματος. Όπως ήταν αναμενόμενο, σε πρώτο στάδιο λειτούργησε έχοντας ως πρότυπο το ραδιόφωνο και τον κινηματογράφο, που ήδη διένυαν την ακμή τους. Τα στοιχεία που προσέλκυαν το ενδιαφέρον των ακροατών και θεατών αντιστοίχως, ήταν ανέκαθεν η ένταση και η δραματικότητα των γεγονότων, στοιχεία τα οποία απέρρεαν αβίαστα στο άκουσμα μιας εγκληματικής πράξης. Το τρίπτυχο λοιπόν, κατασκευή – πληροφόρηση – θέαμα υιοθετήθηκε σταδιακά και στο χώρο της τηλεόρασης τόσο από τις ψυχαγωγικές εκπομπές όσο και από τις ενημερωτικές. Ως κατασκευή νοείται οποιαδήποτε αλλοίωση συμβάντος που προκύπτει από ένα «καλοστημένο» ρεπορτάζ, συνοδευόμενο από πλούσιο οπτικοακουστικό υλικό¹. Είναι γεγονός ότι τα ΜΜΕ επηρεάζουν τον τρόπο που ο μέσος πολίτης σε μια ευνομούμενη κοινωνία προσλαμβάνει μια εγκληματική ενέργεια. Η τηλεόραση, το διαδίκτυο και ο τύπος αποτελούν τη βασική πηγή πληροφόρησης της πλειοψηφίας των πολιτών.

Όπως παρατηρεί ο Gebner², ο κόσμος της τηλεόρασης είναι πλασματικός. Το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού συνδέεται με την εκδήλωση βίαιης συμπεριφοράς, την πώληση – διακίνηση ναρκωτικών και με την εγκληματικότητα εν γένει. Ο ίδιος έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στον τρόπο παρουσίασης της βίας στην τηλεόραση και στο βαθμό που αυτό ανταποκρίνεται στην πραγματική ζωή, υπολογίζοντας το ποσοστό της ομοιότητας σε περίπου 5%!.. Ξεκίνησε επισταμένες έρευνες ήδη από τη δεκαετία του 1970, από τις οποίες διαπιστώθηκε θετική σχέση ανάμεσα στην παρακολούθηση πολλών ωρών τηλεόρασης και του φόβου θυματοποίησης, ονομάζοντάς το φαινόμενο, «Σύνδρομο του Κακού Κόσμου». Ωστόσο σε κατ'επανάληψη έρευνα, όπως προέκυψε

---

¹ Ο όρος ανήκει στους P. Berger και T. Luckman, *The Social construction of reality*, Penguin, 1967, όπου επισημαίνεται ότι οι πληροφορίες για πρόσωπα και γεγονότα, καθημερινά φιλτράρονται από τους σύγχρονους πομπούς επικοινωνίας, από τις επιλογές τους και στη συνέχεια από τις αποφάσεις τους για το τι αποτελεί είδηση.

² George Gebner, Η κατασκευή της πραγματικότητας και τα ΜΜΕ στο συλλογικό έργο, «*Η κατασκευή της πραγματικότητας και τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης*», Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, 1998, σελ. 427

η παρακολούθηση τηλεόρασης δεν αρκεί για να προκαλέσει σε κάποιο άτομο φόβο ότι θα γίνει θύμα εγκληματικής πράξης, αλλά αρκεί για να του δημιουργήσει συναισθήματα ότι διαβιεί σε περιοχή με υψηλή εγκληματικότητα και σε ένα περιβάλλον με αποξενωμένους ανθρώπους³.

Η αναπαράσταση και τηλεοπτική αναπαραγωγή της βίας σε οποιαδήποτε μορφή της και οι επιπτώσεις της ως προς το ευρύ κοινό αποτελεί ένα από τα θέματα που έχουν ερευνηθεί περισσότερο στον τομέα των κοινωνικών επιστημών. Επιπλέον παραμένει ως η πιο επιδραστική μορφή επεξήγησης στην κοινή γνώμη και γι' αυτό τροφοδοτεί συνεχώς το ερευνητικό πεδίο ελκύνοντας ιδιαίτερα pronόμια και δημοσιότητα. Οι συνεχείς μετεκπαιδευτικές μελέτες επιδιώκουν να διαιωνίσουν το αίσθημα της «κοινής λογικής του ακροατηρίου» ως ανυπεράσπιστο μπροστά στην καταστροφική δύναμη των Μέσων Ενημέρωσης. Η συντριπτική πλειοψηφία των ερευνών έχει δείξει ιδιαίτερη προσοχή στην επιθετική συμπεριφορά η πιο συγκεκριμένα στην υποθετική περίπτωση ότι βλέποντας βίαιες σκηνές στην τηλεόραση οι άνθρωποι (κυρίως οι νεαρές ηλικίες) τείνουν να συμπεριφέρονται με παρόμοιο τρόπο, ακολουθώντας σε μεγάλο βαθμό τις αρχές του συμπεριφορισμού. Μια πρώιμη προσέγγιση, μελέτησε τη σχέση ανάμεσα στο Κίνητρο και στην Ανταπόκριση, όταν το κίνητρο προκύπτει από ένα μήνυμα των Μέσων Ενημέρωσης και η Ανταπόκριση αντιστοιχεί σε μια μορφή συμπεριφοράς, καταλήγοντας ότι το κίνητρο πάντα θα πυροδοτεί Ανταπόκριση κάτω υπό ορισμένες συνθήκες⁴.

Υπολογίζεται, μάλιστα, ότι τα τελευταία εβδομήντα χρόνια, έχουν υπάρξει πάνω από 10.000 ερευνητικές μελέτες που επικεντρώνονται στην ανάλυση της σχέσης της «προβολής βίας» και της επακόλουθης επιθετικής τάσης. Παρόλο το χρόνο και το οικονομικό αντίβαρο που δαπανήθηκαν για τις μελέτες, δεν υπάρχει ακόμα ξεκάθαρη ένδειξη υπέρ ή κατά αυτής της υπόθεσης. Δεδομένου ότι χιλιάδες μελέτες έχουν αποτύχει ως προς την απόδειξη αυτής της υπόθεσης, βάσιμες υποψίες ως προς τον εάν οι υποθέσεις εργασίας ήταν άστοχες ή αν υπάρχουν και άλλοι παράμετροι που δεν λήφθηκαν υπόψη⁵.

---

³ Το ίδιο

⁴ Eamonn Carrabine, *Crime, Culture and the Media*, Polity Press, Cambridge, 2008, p.23

⁵ Eamonn Carrabine, *ο.π.*, σελ. 24

Στόχος της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι να αποσαφηνίσουμε, προσεγγίζοντας την υπάρχουσα βιβλιογραφία, τις διάφορες πτυχές παρουσίας εγκλημάτων σε τηλεοπτικά δελτία ειδήσεων. Αληθεύει και επιβεβαιώνεται ότι τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης έχουν μια άμεση φυσική επίδραση στους τηλεθεατές που οδηγεί σε μια αυξανόμενη πιθανότητα εκδήλωσης βίας.

II. Μ.Μ.Ε και Εγκληματολογικές Θεωρίες

Για τον επιστημονικό κόσμο της εγκληματολογίας έχει αποτελέσει σημείο αναφοράς ήδη από την απαρχή της εγκληματολογικής σκέψης, η έννοια της κοινωνικής δομής και συνεκτικότητας. Αδιαπραγμάτευτα, αξιόλογο ρόλο για την ερμηνεία των κοινωνικών διαδικασιών που συντελούνται στην εγκληματολογική πορεία ενός ατόμου και στην προσέγγιση της προσωπικότητας του διαδραματίζουν η οικογένεια, το περιβάλλον, ο κοινωνικός περίγυρος. Έχει επαληθευτεί ότι συντελούν στη διαμόρφωση εγκληματικής προσωπικότητας μέσω πολύπλοκων διαδικασιών όπως είναι μέσω της εκμάθησης μέσω της κοινωνικού ελέγχου ή μέσω της συμβολικής διάδρασης και αλληλεπίδρασης. Σκοπός είναι να αποσαφηνίσουμε πως οι επιστημονικώς διατυπωμένες εγκληματολογικές θεωρίες βρίσκουν αντίκρισμα στα μέσα ενημέρωσης.

1. Θεωρίες Εκμάθησης

Οι θεωρίες εκμάθησης ανήκουν στην οικογένεια των θεωριών της κοινωνικής διαδικασίας. Βασικό γνώρισμα και κοινός τόπος των θεωριών αυτών είναι ότι η κοινωνικοποίηση συντελείται μέσα από τις διαπροσωπικές σχέσεις και ότι όλα τα άτομα είναι εν δυνάμει παραβάτες ή εγκληματίες, ανεξαρτήτως φύλου, φυλής ή εισοδηματικής τάξης.

Ανάμεσα στις θεωρίες που επικεντρώθηκαν στην κοινωνική διαδικασία ήταν και εκείνες της κοινωνικής εκμάθησης με επικρατούσα την «*θεωρία της διαφορικής συναναστροφής*» και εκπρόσωπο τον Edwin H. Sutherland. Το 1937, ο Sutherland ανέπτυξε μια συμπεριφορική θεωρία που επικεντρώνεται στη μεταβίβαση εγκληματικών στάσεων και συμπεριφοράς. Σύμφωνα με αυτή, η εγκληματική συμπεριφορά μαθαίνεται με τη συναναστροφή και την επικοινωνία με εγκληματίες⁶. Η

---

⁶ Καλλιόπη Δ. Σπινέλλη, *Εγκληματολογία, Σύγχρονες και Παλαιότερες Κατευθύνσεις*, 3^η έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ. 261 – 264

διαδικασία εκμάθησης περιλαμβάνει τεχνικές και ειδικές γνώσεις. Μέσα στην κοινωνία υπάρχουν νομοταγείς και παραβατικοί πολίτες. Ένα άτομο επιλέγει να ακολουθήσει παραβατική συμπεριφορά όταν στο προσφιλές περιβάλλον του, η ανυπακοή στους νόμους υπερτερεί του σεβασμού προς αυτούς. Αυτή είναι η αρχή της διαφορικής συναναστροφής και αναφέρεται σε συναναστροφές με άτομα που είτε αποδέχονται το έγκλημα, είτε αντιτίθενται σε αυτό. Ο Sutherland υποστήριξε ότι τα άτομα που ανήκουν σε διαφοροποιημένες συναναστροφές ωθούνται στο έγκλημα όταν οι επαφές που έχουν με εγκληματικά πρότυπα είναι σε συχνότητα, διάρκεια, χρονική προτεραιότητα και ένταση πιο ισχυρές από αυτές που έχουν με μη εγκληματικά πρότυπα⁷. Επομένως, οι προσλαμβάνουσες και τα ερεθίσματα που δέχεται το άτομο από το περιβάλλον του, συντελούν στο να ερμηνεύει διαφορετικά τα όσα συμβαίνουν στην καθημερινότητα.

Υποστηρικτής των θεωριών εκμάθησης υπήρξε και ο Albert Bandura, ο οποίος επηρέασε αποφασιστικά την έρευνα για τις συνέπειες της εκμάθησης βίαιης συμπεριφοράς, καταλήγοντας ότι οι εκπομπές που περιέχουν βίαιο περιεχόμενο εντυπώνονται στην μνήμη – ιδιαίτερα των νεαρών ατόμων – παραμένουν σε λανθάνουσα κατάσταση, αλλά κάτω από ορισμένες περιστάσεις είναι δυνατόν να ενεργοποιηθούν⁸. Επεσήμανε ότι τα άτομα δεν έχουν έμφυτο το βίαιο ένστικτο, αλλά μαθαίνουν να είναι επιθετικά από τα βιώματά τους. Συνέδεσε μάλιστα, την υιοθέτηση μιας συμπεριφοράς με την ανάλογη επιβράβευση ή αποδοκιμασία από το περιβάλλον του.

Αναφορικά με την επιρροή από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, ο Bandura παρατήρησε ότι τα τηλεοπτικά προγράμματα που αναπαράγουν επιθετικές συμπεριφορές, οι οποίες επιβραβεύονται, δημιουργούν πρότυπα προς μίμηση, ειδικά όταν ο τηλεθεατής – παρατηρητής δεν διαθέτει διευρυμένο γνωστικό επίπεδο, χαρακτηριστικό που συναντάται ιδιαίτερα στις νεαρές ηλικίες. Η γλωσσική κωδικοποίηση μάλιστα, της παρακολουθούμενης συμπεριφοράς που προβάλλεται, βοηθά στην ταχύτερη εκμάθηση και αναπαραγωγή της συμπεριφοράς. Επεξηγηματικά, το ενδιαφέρον για μίμηση μιας συμπεριφοράς που προβάλλουν τα Μ.Μ.Ε. εξαρτάται από την ποιότητα του

---

⁷ Πανούσης Γ., *Θεμελιώδη ζητήματα της εγκληματολογίας*, 1987, Εκδόσεις Σάκκουλα, σελ. 201

⁸ Έφη Λαμπροπούλου, *Η Κατασκευή της Κοινωνικής Πραγματικότητας και τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας – Η περίπτωση της Βίας και της Εγκληματικότητας*, Ελληνικά Γράμματα, 1997, σελ. 73 - 76

τηλεοπτικού προγράμματος, αλλά κυρίως από την πνευματική ωριμότητα του παρατηρητή και την ικανότητά του να αποσυνθέτει την εικόνα και να την αναλύει.

Από κριτικής σκοπιάς ο Sutherland, θεωρούσε ότι ο κινηματογράφος και τα ΜΜΕ διαδραματίζουν ήσσονος σημασίας ρόλο στη διαμόρφωση της εγκληματικής συνείδησης. Πρόκειται ωστόσο για μια άποψη που αναπτύχθηκε πριν το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, όταν προφανώς τα ΜΜΕ δεν είχαν την απήχηση και τη διάδοση που φέρουν στη σημερινή εποχή. Ο Bandura ωστόσο ήταν από εκείνους που δέχτηκαν ότι η βία και οι επιθετικές συμπεριφορές μαθαίνονται από τα Μ.Μ.Ε.

Η επαναλαμβανόμενη προβολή και αντιστοίχως η έκθεση του ατόμου και ειδικά όσον αφορά το νεανικό κοινό σε σκηνές βίας μειώνουν τρόπον τινά το μέγεθος της απαξίας της πράξης, ώστε το άτομο να οδηγείται στην πεποίθηση ότι μια εγκληματική πράξη είναι εν μέρει φυσιολογική για την κοινωνία.

2. Θεωρία της πολιτισμικής σύγκρουσης

Κατά τον Thorstein Selin κάθε άτομο αποτελεί μέλος μιας ή περισσότερων κοινωνικών ομάδων⁹. Κάθε ομάδα διαμορφώνει και θέτει τους δικούς της κανόνες. Το άτομο καλείται από τη μια να συμμορφωθεί με τους κανόνες που τίθενται σε αυτό το πλαίσιο, αλλά και με τους προσωπικούς κανόνες που θέτει το οικογενειακό περιβάλλον. Σύγκρουση δημιουργείται όταν οι κανόνες συμπεριφοράς που ρυθμίζουν την προσωπική ζωή και έχουν ενσωματωθεί ως αξίες για το άτομο έρχονται σε αντίθεση με τους κανόνες συμπεριφοράς που επιβάλλει η εκάστοτε κοινωνική ομάδα. Η πολιτισμική σύγκρουση μπορεί να είναι είτε διανοητική είτε σύγκρουση πολιτισμικών κωδίκων. Ειδικότερα το έγκλημα παράγεται επί τη βάση σύγκρουσης δύο πολιτισμικών κανόνων: σε πρωτογενές επίπεδο συναντάται στη μετανάστευση και εν γένει στο συγχρωτισμό ατόμων προερχόμενων από διαφορετικές χώρες, ενώ σε δευτερογενές επίπεδο συναντάται στην περίπτωση ενός κυρίαρχου πολιτισμού και υποπολιτισμών¹⁰.

---

⁹ Thorsten Sellin, *Πολιτισμική Σύγκρουση και Έγκλημα*, Νομική Βιβλιοθήκη, 2003, σελ. 40-41

¹⁰ Στράτος Γεωργούλας, Λήμμα *Εγκληματολογία Συγκρουσιακή*, σε Λεξικό Εγκληματολογίας, 2018, ο.π., σελ. 390

3. Θεωρία της Ετικέτας

Η θεωρία του labeling approach εκκινεί από ένα κύμα αμφισβήτησης της κοινωνικής θέσης των εμπλεκόμενων με τη δικαιοσύνη προσώπων, κατά τη δεκαετία του 1960, στις ΗΠΑ. Θεμελιωτές θεωρούνται ο Frank Tannenbaum μαζί με τον George Herbert Mead. Ο τελευταίος ήδη από το 1934 είχε θεμελιώσει την άποψη ότι το άτομο αναπτύσσει μια εικόνα για τον εαυτό εξ αντανakλάσεως του πως τον βλέπουν οι άλλοι, μέσω της αλληλεπίδρασης μαζί τους¹¹. Η κεντρική θέση που προέκυψε από την έρευνα του Tannenbaum, είναι ότι η δημιουργία μιας αρνητικής ετικέτας (tagging) για έναν παραβατικό νέο οδηγεί στην εμπλοκή του σε ακόμα περισσότερες παράνομες δραστηριότητες¹². Αυτό που επιδίωξε να επισημάνει ο Tannenbaum είναι ότι το έγκλημα είναι προϊόν κοινωνικής αλληλεπίδρασης και δεν συνδέεται καθόλα με την νομική και ηθική σκοπιά¹³. Συγκεκριμένες ομάδες με κοινωνική και πολιτική επιρροή διαμορφώνουν τις επικρατούσες κοινωνικές αξίες, κατασκευάζουν «σωστές και λάθος» συμπεριφορές και μέσα σε αυτές υπάγονται και οι εγκληματικές πράξεις. Στοχεύουν στο να καθοδηγούν την νομοθετική διαδικασία. Η θέση που επέχει το κοινωνικό ακροατήριο είναι μείζονος σημασίας για τον χαρακτηρισμό μιας πράξης ως εγκληματικής. Η αντίδραση του «κοινωνικού ακροατηρίου» διέρχεται μέσα από την ετικέτα που του έχει αποδοθεί. Αναγόμενοι στο σήμερα, μπορεί να θεμελιωθεί ότι το κοινωνικό ακροατήριο καθοδηγείται σε μεγάλο βαθμό από τα Μέσα Ενημέρωσης. Κάθε πράξη για να αποκτήσει νόημα πρέπει προηγουμένως να χαρακτηριστεί. Οι ετικέτες που προσδίδονται στον εκάστοτε δράστη, με τη μορφή στερεοτυπικών πια φράσεων, οδηγούν αναμφίβολα στον στιγματισμό του.

Όπως προσέθεσε εξάλλου ο Lemert¹⁴: *«Όταν ένα άτομο αρχίζει να ακολουθεί παραβατική συμπεριφορά ή έναν ρόλο που βασίζεται σε αυτήν τη συμπεριφορά ως μέσο άμυνας, επίθεσης ή προσαρμογής στα εμφανή ή αφανή προβλήματα που δημιουργούνται*

---

¹¹ Σπινέλλη, ο.π. σελ. 271

¹² Έφη Λαμπροπούλου, *Θεωρία Προσεγγιση Ετικέτας*, σε Λεξικό Εγκληματολογίας, 2018, ο.π, σελ. 625

¹³ Tannenbaum Frank & George Herbert Mead, *Crime and Community*, Columbia University Press, 1951, p.19

¹⁴ Edwin Lemert, *Social Pathology: A Systemic Approach to the Theory of Sociopathic Behavior*, McGraw Hill, 1951, p. 75

από την κοινωνική αντίδραση απέναντι του, τότε αυτή η παραβατική συμπεριφορά είναι δευτερογενής». Γίνεται αντιληπτό ότι στον ψυχισμό του παραβάτη δημιουργείται μια εσωτερική διεργασία – αναπτύσσονται αμυντικοί μηχανισμοί, ώστε να αντιμετωπίσει την αποδοκιμασία που εισπράττει από την κοινωνία. Αυτή είναι η έννοια της δευτερογενούς απόκλισης (secondary deviance). Το άτομο αποδέχεται το στίγμα του και δημιουργείται ένας φαύλος κύκλος αποκλίνουσας συμπεριφοράς και στιγματισμού.

4. Επιχείρημα των Τεχνικών Εξουδετέρωσης

Οι Madza και Sykes διαπίστωσαν ότι πολλοί νεαροί παραβιάζουν ορισμένους κανόνες υπό το πρίσμα συγκεκριμένων συνθηκών, ενώ αν επικρατούσαν άλλες συνθήκες τους ίδιους κανόνες δε θα τολμούσαν να τους παραβιάσουν¹⁵. Ανέπτυξαν λοιπόν, την ιδέα των τεχνικών εξουδετέρωσης σύμφωνα με την οποία, τα νεαρά παραβατικά άτομα έχουν αναπτύξει μηχανισμούς – τεχνικές που εξουδετερώνουν και εξαλείφουν το μεμπτό της πράξης τους και τους επιτρέπουν να προχωρήσουν στην παραβατικότητα. Οι πέντε τεχνικές είναι περιοριστικά αναφερόμενες: η άρνηση της ευθύνης, η άρνηση της ζημιάς ή της βλάβης, η άρνηση της ύπαρξης θύματος, η καταδίκη όσων καταδικάζουν το δράστη και η επίκληση της αφοσίωσης σε μια «ανώτερη αξία»¹⁶. Σε αντίθεση με όσα είχαν καθιερωθεί εκείνη την εποχή περί εκμάθησης, κοινωνικού ελέγχου, υποκουλτούρας, κοινωνικής σύγκρουσης, οι Madza και Sykes θέλησαν να βεβαιώσουν ότι οι παραβατικοί νέοι ενστερνίζονται τις επικρατούσες κοινωνικές αξίες και εκεί ακριβώς ερείδεται η επιθυμία τους να δικαιολογήσουν μέσω των τεχνικών εξουδετέρωσης το ανήθικο των πράξεών τους.

5. Επιχείρημα του Αποδιοπομπαίου Τράγου

Υπάρχει μια άποψη σύμφωνα με την οποία, η κοινωνία η ίδια δημιουργεί τους εγκληματίες της με τη βοήθεια των μέσων ενημέρωσης. Τα μέσα ενημέρωσης αναπαριστούν και αναπαράγουν εγκληματικά γεγονότα δημιουργώντας

---

¹⁵ G Sykes/D. Madza, *Techniques of Neutralization. A Theory of Delinquency*, American Sociology Review, 1957, p. 664 -670

¹⁶ Σπινέλλη, ο.π., σελ. 265

αποδιοπομπαίους τράγους¹⁷ τους οποίους στιγματίζουν στη συνείδηση του μέσου τηλεθεατή. Η τεχνική αυτή βοηθά τον τηλεθεατή να απενοχοποιηθεί και να αποφορτιστεί. Η τεχνική εξελίσσεται ανακηρύσσοντας τον εγκληματία σε απειλή για την κοινωνία και κλιμακώνοντας το υπάρχον αίσθημα φόβου. Χαρακτηριστικό αποτελεί ότι δεν είναι απαραίτητο να έχει καταγνωστεί η απόφαση του δικαστηρίου, αλλά για τη συνείδηση του τηλεθεατή η ποινή έχει ήδη επιβληθεί από την παρουσίαση του ρεπορτάζ και τα μέλη της κοινωνίας έχουν διαμορφώσει το «δικό τους λαϊκό δικαστήριο».

III. Μ.Μ.Ε. και Εγκληματολογικοί Ορισμοί

Η συζήτηση σχετικά με τις επιδράσεις που ασκούν τα ΜΜΕ αφορά εκτός από τη σύνδεσή τους με την τέλεση εγκλημάτων, το ρόλο τους στη διαμόρφωση και την παγίωση αντιλήψεων περί εγκληματικότητας. Τα μέσα ενημέρωσης επιδρούν στο σχηματισμό στερεοτυπικών απόψεων για το έγκλημα και τους πρωταγωνιστές τους. Μετά την επισκόπηση των θεωριών που συνδέουν τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης με το Έγκλημα, είναι χρήσιμο να γίνει αναφορά σε εγκληματολογικούς όρους υπό το πρίσμα της σύνδεσης αυτών με τα μέσα ενημέρωσης.

1. Η έννοια της Υποκουλτούρας

Η υποκουλτούρα είναι ένα σύνολο ομαδοποιημένων αξιών οι οποίες είναι διαφορετικές από τις επικρατούσες κοινωνικές αξίες¹⁸. Οι αξίες της κάθε υποκουλτούρας ορίζονται από την ίδια την ομάδα. Ο Hebdige¹⁹ παρέθεσε την άποψη ότι τα ΜΜΕ παίζουν κυρίαρχο ρόλο για την μετάδοση των αξιών στα άτομα που επιθυμούν να είναι μέλος μιας υποκουλτούρας. Ειδικότερα, εξήγησε ότι τα Μέσα Ενημέρωσης δημιουργούν μία βάση πάνω στην οποία οι ομάδες κατασκευάζουν μια εικόνα ζωής, εννοιών και αξιών άλλων ομάδων. Η ευρεία διάδοση δίνει τη δυνατότητα να εκτείνεται γεωγραφικά αυτή

---

¹⁷ Βλ. σχετικά Calder B. J, *Impact of the introduction of television on Crime in the United States: Empirical Findings and Theoretical Implications*, *Journal of Personality and Social Psychology*, (1982), p. 461 - 477

¹⁸ Λωράνς Μενετιάν, Λήμμα *Αξίες Υποπολιτισμικές/Υποκουλτούρας*, σε Λεξικό Εγκληματολογίας, 2018, ο.π. σελ. 71

¹⁹ ο.π., σελ. 73

η υποκουλτούρα. Συντηρείται λοιπόν, χωρίς να είναι απαραίτητη η διαπροσωπική επαφή των μελών της.

2. Η Έννοια του Ηθικού Πανικού

Με τον όρο ηθικός πανικός αποδίδεται συνήθως μια εκδήλωση αποδοκιμασίας των κοινωνιών απέναντι σε μια παραβατική και αποκλίνουσα συμπεριφορά, η οποία εκλαμβάνει τη μορφή απειλής μέσα σε μια ευνομούμενη κοινωνία²⁰. Το ενδιαφέρον στράφηκε ήδη από τη γέννηση του όρου (*Jock Young, 1971*), σε όλες τις διαδικασίες κοινωνικής κατασκευής της «απειλής», από τα ΜΜΕ. Ο Stanley Cohen²¹ αφορμώντας από την θεωρία της ετικέτας επέδειξε ενδιαφέρον όχι τόσο στην είδηση μιας εγκληματικής πράξης, αλλά στην κοινωνική αντίδραση που δημιουργείται από την είδηση της εγκληματικής πράξης. Στην έρευνα μέσω συμμετοχικής παρατήρησης που διενήργησε ο ίδιος, παρατήρησε τον τρόπο με τον οποίο τα βρετανικά μέσα απέδωσαν την είδηση της συμπλοκής δύο νεανικών ομάδων – συμμοριών. Διαπίστωσε ότι ανά τακτά διαστήματα μέσα στην κοινωνία αναπτύσσεται ένας ηθικός πανικός. Ένα ξαφνικό κύμα εγκληματικότητας, μια κατάσταση, ένα άτομο ή μια ομάδα ατόμων εμφανίζεται ως απειλή για το κοινωνικό συμφέρον και προβάλλεται με ειδικά διαμορφωμένο τρόπο από τα Μ.Μ.Ε., ώστε ξεκάθαρα να θίγει την ασφάλεια. Παρουσιάζονται έγκριτοι επιστήμονες ή πολιτικώς ορθοί – σκεπτόμενοι άνθρωποι να ψέγουν την παραβατικότητα και να καθορίζουν το κοινωνικά επιτρεπτό. Ο ηθικός πανικός μπορεί να είναι πρόσκαιρος ή μπορεί να συντηρείται για αρκετό διάστημα στη μνήμη των Μέσων Ενημέρωσης. Κάποιες φορές ενδέχεται να αποκτήσει τεράστια απήχηση ώστε να δώσει το έναυσμα για νομοθετικές αλλαγές.

Για τον Cohen²², τα Μ.Μ.Ε. είναι «οι εργολάβοι της ηθικής», οι οποίοι στα πλαίσια ενός κοινωνικού κονστρουκτιβισμού (*social constructionism*), διαδραματίζουν

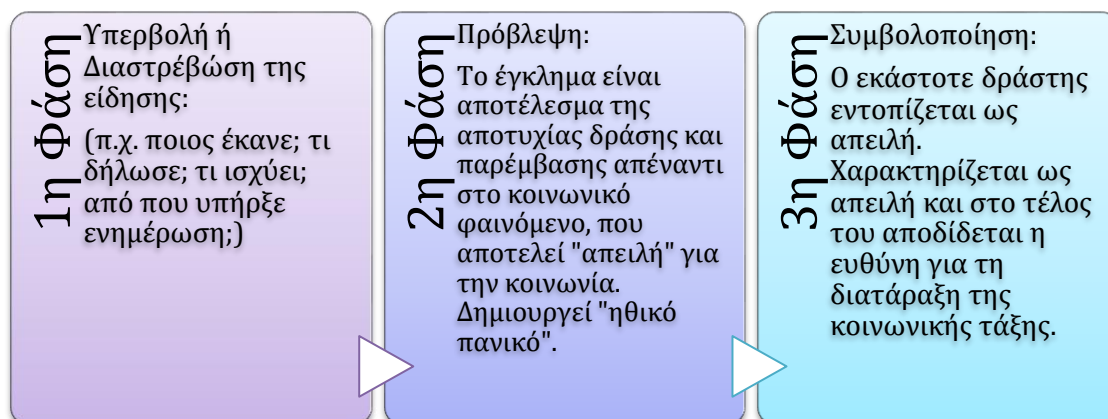
²⁰ Βλ. Τσουκαλά Αναστασία, *Ηθικός Πανικός*, σε «Λεξικό Εγκληματολογίας», ο.π. 2018, σελ. 553

²¹ Διαθέσιμο ηλεκτρονικά άρθρο του Chas Critcher με τίτλο «*Moral Panics*» στην ψηφιακή βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης με url: <https://oxfordre.com/criminology/view/10.1093/acrefore/9780190264079.001.0001/acrefore-9780190264079-e-155?rskey=BwEzST&result=1>

²² Stanley Cohen, *Folks Devils and Moral Panics*, Routledge, London, 1973, “Ο όρος αυτός σημαίνει τη δυσανάλογη και εχθρική αντίδραση της κοινωνίας προς πρόσωπα ή ομάδες, που προσδιορίζονται στερεοτυπικά από τις αναπαραστάσεις των ΜΜΕ, ως απειλή για τις κοινωνικές αξίες. Στη συνέχεια, η αντίδραση αυτή, δημιουργεί απαιτήσεις για περισσότερο κοινωνικό έλεγχο και μια κλιμακούμενη σπειροειδή αντίδραση”, p. 197

σπουδαίο ρόλο ήδη από το πρωταρχικό στάδιο της κοινωνικής αντίδρασης, αναπαράγοντας εικόνες (συνήθως επεξεργασμένες) παραβατικών και αποκλινόντων ατόμων. Η διαδικασία έχει ως εξής:

Ο Cohen, ήταν από τους πρώτους που κατέδειξαν πως ένα υποθετικό πρόβλημα μπορεί να διασκευαστεί από τα Μ.Μ.Ε. και με αφορμή ένα ήσσονος σημασίας γεγονός να προκαλέσει θύελλα αντιδράσεων και να εγείρει έντονη κοινωνική αντίδραση.

3. Μ.Μ.Ε. και Θυματολογία - Ο Κίνδυνος Θυματοποίησης

Ως θύματα των μέσων επικοινωνίας νοούνται οι άνθρωποι οι οποίοι υπέστησαν ζημία από μια επιθετική προσβλητική ειδησεογραφία σε βάρος τους. Ο τρόπος που τα μέσα ενημέρωσης επιλέγουν να παρουσιάζουν το θύμα συχνά οδηγεί σε δευτερογενή θυματοποίησή του²³. Σε κάθε είδηση αναζητείται το "ιδανικό θύμα". Ιδανικό Θύμα είναι εκείνο που θα συμπαρασύρει τον τηλεθεατή σε ταύτιση, σε προβληματισμό, σε συναισθηματική φόρτιση. Για το χώρο της ενημέρωσης, το θύμα είναι ένα προϊόν που συγκεντρώνει τις αξίες μιας ολόκληρης κοινωνίας. Συνήθως είναι κατηγορίες προσώπων ή μεμονωμένα άτομα που εμφανίζονται ευάλωτα, αθώα, άξια συμπόνιας και προστασίας²⁴. Ιδανικό Θύμα είναι αυτό «που θα μπορούσε να είμασταν εμείς στη θέση του». Έχει παρατηρηθεί ότι σε υποθέσεις σοβαρών εγκλημάτων τα οποία

²³. Έυη Κορμικιάρη/Αλεξάνδρα Μοσχοπούλου, *Θύμα και Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης*, σε Λεξικό Εγκληματολογίας, 2018, ο.π., σελ. 653

²⁴ Christie N, *The Ideal Victim: From Crime Policy to Victim Policy*, MacMillan, Basingstoke, 1986, p. 18

καλύφθηκαν ειδησεογραφικά και προσέλαβαν εκτενή διάσταση, τα ΜΜΕ ενήργησαν «βαριά» εκστρατεία ώστε να αναδυθεί η δυσμενής θέση του θύματος και να απαιτηθεί η αυστηρότερη τιμωρία του δράστη. Είναι τόσο έντονη η δραστηριοποίηση των Μέσων ενημέρωσης γύρω από τη σκοπιά του θύματος που συχνά αγγίζει τα όρια της εκμετάλευσης και της λεηλάτησης της προσωπικότητάς του.

Αυτή η κακοποίηση μάλιστα, δεν πρέπει να λησμονείται ότι μένει ανοικτή και διατηρείται στη συνείδηση του θύματος. Ειδικά στη σημερινή εποχή, όπως είναι εύκολα αντιληπτό, μέσω του διαδικτύου, καμία είδηση δεν εξαφανίζεται, καμία πληροφορία δεν διαγράφεται. Παραβιάζεται κατάφωρα το δικαίωμα στη λήθη. Η συνεχής φόρτιση και επιδίωξη δημιουργίας αισθημάτων συμπάθειας οδηγεί σε μια φοβική διαταραχή και στην ανάπτυξη συνδρόμων υπερευαισθησίας έως και μανίας καταδίωξης²⁵. Τα ίδια τα άτομα καταλήγουν να «αυτοθυματοποιούνται» χωρίς ουσιαστικά να έχουν υπάρξει στο παρελθόν θύματα ή να ελλοχεύει ενδεχόμενη θυματοποίησή τους. Θα μπορούσε απλώς να υποτεθεί ότι καταβάλλονται από έναν φόβο, τον οποίο μάλιστα δεν είναι σε θέση να εκλογικεύσουν. Έχει διευρυνθεί τόσο η έννοια του θύματος από νομική και ποινική σκοπιά, ώστε πλέον να αισθάνονται ως θύματα τα πιθανά θύματα και όχι τα πραγματικά θύματα²⁶.

Συχνά σε έρευνες που έχουν διενεργηθεί μέχρι σήμερα διατυπώνεται στους ερωτηθέντες – συνεντευξιαζόμενους το εξής ερώτημα: *«πόσο πιθανό πιστεύουν ότι είναι να καταστούν θύματα εγκληματικής ενέργειας μέσα στον επόμενο χρόνο»*. Η αλήθεια είναι ότι υπήρξε μία τάση υπερβολής και υπέρ εκτίμησης της μελλοντικής θυματοποίησης στις απαντήσεις των ατόμων. Αυτό ήταν απόρροια της διαταραγμένης πληροφόρησης και της λανθασμένης αντίληψης που τρέφει το κοινό για το έγκλημα. Οι εκτιμήσεις των ερωτηθέντων αλλάζουν, όταν μεσολαβούν και άλλοι παράμετροι. Όταν τα άτομα λοιπόν, βασίζουν τις εκτιμήσεις τους σε προσωπικές εμπειρίες ή σε εμπειρίες ατόμων του περιβάλλοντός τους, τότε δεν στηρίζονται σε αυτά που προβάλλουν τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Ωστόσο, όταν υπάρχει ανεπαρκής πληροφόρηση ή όταν δεν έχουν προσωπική κρίση για το ζήτημα, η πιθανότητα να

---

²⁵ Κορμικιάρη Έυη, *Θύματα Εγκλημάτων και Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας*, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2010, σελ.190

²⁶ Ζαραφωνίτου Χριστίνα, *Ο Φόβος του εγκλήματος: ερευνητικά πορίσματα και σύγχρονοι προβληματισμοί*, στο Δασκαλάκη Ηρώ, Παναγιώτα Παπαδημοπούλου, *Εγκληματίες και θύματα στο κατώφλι του 21ου αιώνα*, εκδόσεις Ε.Κ.Κ.Ε., 2000, σελ.494

νιώθουν ενδεχόμενα θύματα και να ανησυχούν περισσότερο αυξάνεται και αποδίδεται στον επηρεασμό τους από τα Μ.Μ.Ε.²⁷.

4. Ο φόβος του Εγκλήματος

Τα ΜΜΕ δημιουργούν την εντύπωση ότι μέσα στην κοινωνία εδράζει μια ανομία και μια αυξανόμενη εγκληματικότητα, δημιουργώντας την εντύπωση ότι τα μέλη της συνεχώς κινδυνεύουν. Τείνουν να δημιουργούν ένα κλίμα ανασφάλειας και αβεβαιότητας όπου οι πολίτες δεν νιώθουν ασφαλείς μέσα στη χώρα τους. Ήδη από το 1950 ο Sutherland, είχε γράψει ότι ο φόβος παράγεται πιο γρήγορα στη μοντέρνα κοινωνία από ότι στην παραδοσιακή, λόγω της δημοσιότητας που δίνεται σε ένα γεγονός με τη βοήθεια των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης.

Συνήθως, ο φόβος εκκινεί από κάποιο ερέθισμα, το οποίο δημιουργεί μια ανασφάλεια στο άτομο για την διατήρηση των κεκτημένων κοινωνικών, προσωπικών, υλικών αγαθών αλλά και για την καθημερινή του διαβίωση. Το άτομο προκαταβάλλεται από ψυχολογικό σύνδρομο ότι θα καταστεί θύμα εγκλήματος. Πόσες φορές όμως αυτός ο φόβος ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα και είναι αιτιολογημένος; Είναι μια πηγή κινδύνου σε μετρήσιμο μέγεθος; Ως συλλογικό συναίσθημα εκφέρεται μαζί με διαπιστωμένη έλλειψη δημόσιας ασφάλειας²⁸. Αυτό που είναι δυσδιάκριτο στις σύγχρονες κοινωνίες είναι να διαπιστωθεί αν ο φόβος του εγκλήματος είναι ενεστώς, άμεσος και αιτιολογημένος ή αν απλώς πηγάζει από το επίπεδο ζωής και τις κοινωνικές ανησυχίες των προσώπων που απαρτίζουν μια κοινωνία²⁹.

Ο φόβος είναι συναίσθημα – φυσιολογική αντίδραση του ανθρώπινου οργανισμού που προκαλείται από τη συνειδητοποίηση ενός πραγματικού ή πλασματικού κινδύνου ή

---

²⁷ Jason Ditton/Derek Chadee/Stephen Farrall/Elizabeth Gilchrist/ Jon Bannister, *From Imitation To Intimidation: A Note on the Curious and Changing Relationship between the Media, Crime and Fear of Crime*, at British Journal of Criminology, 8.05.2004, p. 595 - 610, "Although a connection between media reports and dramatizations of crime and peoples' fear of crime is intuitively attractive, an actual relationship has been discovered surprisingly infrequently. This study (which analyses the quantitative responses of 167 respondents, and the qualitative responses of a sub-sample of 64 of them) is no exception. The qualitative material indicates that respondents' perceptions and interpretations are more important than the frequency of media consumption and/or any objective characteristics of media material", "It is not easy to make people afraid".

²⁸ Αλεξιάδης Στ., «Ο φόβος του Εγκλήματος. Κατάστρωση ενός ερευνητικού προγράμματος», στο *Αφιέρωμα στη μνήμη Ηλίας Δασκαλάκη*, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα, 1991, σελ. 4-5

²⁹ Ρούλα Πρίντεζη, «Ο ρόλος των Μ.Μ.Ε. στη δημιουργία ή /και στην ένταση του φόβου του εγκλήματος» στον *Τιμητικός Τόμος για τον Καθηγητή Ιάκωβο Φαρσεδάκη*, Νομική Βιβλιοθήκη, 2011, σελ. 508

απειλής. Είναι ένας μηχανισμός προστατευτικού χαρακτήρα, μια αμυντική αντίδραση, η οποία δεν απαιτεί συνειδητή σκέψη και πράξη. Πυροδοτείται από μια εσωτερική ένταση που βιώνει το άτομο χωρίς απαραίτητα να υπάρχει αντιληπτή εξωτερική απειλή. Μπορεί επίσης να πυροδοτείται από μελλοντικά γεγονότα, καταστάσεις ή συμπεριφορές τις οποίες το άτομο επιθυμεί να αποφύγει. Η κοινωνική αναπαράσταση του εγκλήματος και η προβολή του από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης επηρεάζει το συναίσθημα του φόβου και αναπτύσσει το αίσθημα της αδυναμίας του ελέγχου. Η απώλεια του ελέγχου συνεπάγεται την δημιουργία αισθημάτων αδυναμίας στο άτομο.

Ως κοινωνικό φαινόμενο, ο φόβος του εγκλήματος ορίζεται ως μια λογική ή παράλογη κατάσταση συναγερμού ή ανησυχίας προερχόμενης από την πεποίθηση ότι κάποιος κινδυνεύει να γίνει θύμα εγκλήματος³⁰. Το χαρακτηριστικό του φόβου του εγκλήματος είναι ότι συναντάται σε περισσότερους ανθρώπους με ομοειδείς ή ετεροειδείς χαρακτήρες. Αναπτύσσεται, δηλαδή, διαδραστικά και συχνά συναντάται στην ζωή των κατοίκων μιας περιοχής ή στην στάση τους απέναντι στην ποινική διαδικασία. Το αίσθημα ανασφάλειας τρέπεται σε κινητήρια δύναμη για την επίταση της τιμωρητικότητας. Σύμφωνα με ερευνητικά δεδομένα που προέκυψαν, ένας από τους παράγοντες εξήγησης της όξυνσης του φόβου του εγκλήματος ήταν η πηγή ενημέρωσης που επιλέγει το άτομο³¹. Διαπιστώθηκε ότι η ανασφάλεια περί του εγκλήματος εντείνεται όταν η εμπειρία θυματοποίησης είναι έμμεση και προέρχεται από το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον και μάλιστα από τα ΜΜΕ. Όπως βεβαιώθηκε με την εν λόγω έρευνα, εκείνοι που επιλέγουν ως κύριο μέσο ενημέρωσης την τηλεόραση επιθυμούν τη λήψη κατασταλτικών μέτρων από το ποινικό σύστημα, γεγονός που βεβαιώνει τόσο την επικρατούσα ανασφάλεια όσο και την δύναμη ελέγχου και επιρροής των μέσων ενημέρωσης επί τη βάση του ποινικού συστήματος. Όπως εύστοχα παρατηρεί ο J. Cl. Chesnais³², *«η ανησυχία των πολιτών δεν οφείλεται στην πραγματική ανάπτυξη του εγκληματικού φαινομένου, όσο στην κατασκευή μιας πλασματικής κατάστασης, η οποία προέρχεται από την ταύτιση του αδύνατου με το θύμα, την υιοθέτηση εσωτερικών εχθρών, τη δραματοποίηση της εγκληματολογικής*

---

³⁰ Χριστίνα Ζαραφονίτου, Λήμμα: *Ο Φόβος του Εγκλήματος*, σε Λεξικό Εγκληματολογίας, 2018, ο.π., σελ. 1093

³¹ Ζαραφονίτου Χρ., ο.π., σελ. 1099

³² Παπαθεοδώρου Θεόδ., *Δημόσια Ασφάλεια και Αντεγκληματική Πολιτική - Συγκριτική Προσέγγιση*, εκδόσεις Νομική βιβλιοθήκη, 2002 σελ. 81

πραγματικότητα και την πρόσληψη εικόνων από τα Μ.Μ.Ε., που συντελούν στην κατασκευή του συλλογικού πανικού».

IV. ΕΡΕΥΝΑ

1. Εισαγωγή στην είδηση

Η μετάδοση της γνώσης γίνεται καθημερινά είτε στο οικογενειακό, φιλικό, επαγγελματικό περιβάλλον του ατόμου είτε από φορείς κοινωνικού ελέγχου. Τα μέσα μαζικής επικοινωνίας είναι ο διαδραστικότερος και ουσιαστικότερος πομπός γνώσης σε έκταση, δύναμη και διάρκεια. Η γνώση που μεταδίδεται από τα ΜΜΕ διακρίνεται σε γνώση πραγματικότητας, αξιολογική γνώση και κανονιστική γνώση³³. Η *γνώση πραγματικότητας* περιλαμβάνει πληροφορίες για γεγονότα, καταστάσεις, όπως είναι η τέλεση ενός εγκλήματος και η παροχή πληροφοριών για το δράστη ή το θύμα. Η *αξιολογική γνώση* θέτει τους επιδιωκόμενους στόχους και καθορίζει τον τρόπο επίτευξής τους στο κοινωνικό πλαίσιο. Τέλος, η *κανονιστική γνώση* σκιαγραφεί τους τύπους συμπεριφοράς, τους οποίους πρέπει και μπορούν να ακολουθούν οι άνθρωποι στην καθημερινότητά τους. Οι περισσότεροι τηλεθεατές έχουν άποψη για τα κοινωνικά διαμορφωμένα πρότυπα, τις μορφές, την έκταση και το μέγεθος της εγκληματικότητας. Ωστόσο, η πλειοψηφία έχει περιορισμένη εμπειρία σε σχέση με την εγκληματικότητα (σχέση εκ των έσω) και μικρή πιθανότητα να αποκτήσει εμπειρία. Για την πλειοψηφία επομένως, ο ρόλος των μέσων μαζικής ενημέρωσης είναι ιδιαίτερα αποφασιστικός για την δημιουργία και την διάδοση αυτής της καθημερινής γνώσης.

Η γνώση μπορεί εύληπτα να διαδοθεί μέσω των ειδήσεων. Εννοιολογικά, μια ευρέως αποδεκτή ερμηνεία είναι, ότι είδηση αποτελεί κάθε καινούριο γεγονός ή συμβάν που ενδιαφέρει μεγάλη μερίδα του πληθυσμού. Κατά τον Κόλλια *«ειδήσεις είναι αι ανακοινώσεις περί γεγονότων προσφάτως λαβόντων χώραν ή συμβαινόντων εν τω παρόντι και φέρουσαι την μορφήν της πληροφορίας»*³⁴. Επίσης, κατά τον Μπουρόπουλο η είδηση εκλαμβάνεται *«ως ανακοίνωσιν περί γεγονότος προσφάτως λαβόντος χώραν ή συμβαινόντος εν τω παρόντι και μη αναγομένου εις το μέλλον, αλλ' ουδ' εις το απώτερον παρελθόν»*³⁵. Από την «είδηση» αποκλείονται τα απώτερα γεγονότα (ιστορικές ανακοινώσεις), τα γνωστά γεγονότα (ιστορικές γνώσεις), οι σκέψεις και οι κρίσεις (γνώμες). Υπάρχει μια διαδικασία τυποποιημένη στον τρόπο που τα Μ.Μ.Ε. επιλέγουν

---

³³ Έφη Λαμπροπούλου, ο.π., σελ. 83

³⁴ Γνωμ. Εισ. ΑΠ 3/1964, ΠοινΧρον 1964.119

³⁵ Α. Μπουρόπουλος, ό. π., σελ. 164.

μια είδηση και σχεδόν πάντοτε φροντίζουν μέσω της επεξεργασίας, αυτή, να διαχέεται στο κοινό με έντονο το στοιχείο της δραματικότητας.

Η τέλεση ενός εγκλήματος, είναι ένα γεγονός που «προσφέρει» έκπληξη, συγκινησιακή φόρτιση, συμπάθεια ή αποτροπιασμό για τα συμμετέχοντα πρόσωπα, μετατρέπει τον παθητικό τηλεθεατή σε ειδήμονα – επιστήμονα – νομικό κ.ο.κ. Δίνεται προτεραιότητα στο στοιχείο της κοινωνικής σύγκρουσης και της παραβίασης των κοινωνικών κανόνων. Η αναπαράσταση του εγκλήματος δίνεται μέσω της αφηγηματικής δράσης, συνοδευόμενο από οπτικοακουστικό υλικό, αναλύοντας τις κινήσεις του δράστη, του θύματος και των κινήτρων της εγκληματικής ενέργειας³⁶. Τα τηλεοπτικά δελτία ειδήσεων προσπαθούν να επιβεβαιώσουν και να δημιουργήσουν την εντύπωση ότι η κατάσταση είναι όπως ακριβώς παρουσιάζεται. Για το λόγο αυτό δημιουργούν σχήματα. Πιο συγκεκριμένα, αφορμώντας από ένα γεγονός, προσφέρουν μια βασική γνώση μέσα από οπτικοακουστικό υλικό και προσδίδουν μια δική τους ερμηνεία. Η ερμηνεία αυτή λειτουργεί ως πρότυπο, εντυπώνεται στη μνήμη του αποδέκτη και μπορεί να αναπαραχθεί και να ανακαλεσθεί ταχύτερα. Η διαδικασία αυτή είναι σχηματοποιημένη.

Η μνήμη επιτελεί μια διεργασία του εγκεφάλου με την οποία ανακαλούμε γεγονότα, εικόνες, εμπειρίες και συναισθήματα από την καθημερινότητα, τα οποία εντάσσονται σε ένα πλαίσιο ώστε να έχει νόημα. Καμία μνήμη δεν είναι μεμονωμένη. Πάντοτε συνδέεται με ένα ιστορικό ή κοινωνικό συμβάν. Ο ανθρώπινος εγκέφαλος δέχεται καθημερινά εκατομμύρια πληροφορίες, τείνει όμως να διατηρεί ζωντανές στη μνήμη εκείνες που προκαλούν έκπληξη, αφνιδιασμό, αναταραχή και αναστάτωση³⁷. Οι δημοσιογράφοι περίτεχνα χειρίζονται και παρουσιάζουν πληροφορίες με τέτοιο τρόπο, ώστε υποσυνείδητα να επιθυμούμε και να αναμένουμε νεότερα στοιχεία ακόμα και αν δεν πρόκειται για είδηση που εμπίπτει άμεσα στα ενδιαφέροντά μας.

---

³⁶ Ρούλα Πρίντεζη, *Ο Ρόλος των Μ.Μ.Ε. στη Δημιουργία ή/ και Ένταση του Φόβου του Εγκλήματος*, στον Τιμητικό Τόμο για τον Καθηγητή Ιάκωβο Φαρσεδάκη, *Η Σύγχρονη Εγκληματικότητα, η Αντιμετώπισή της και η Επιστήμη της Εγκληματολογίας*, Νομική Βιβλιοθήκη, 2011, σελ. 512

³⁷ Έφη Λαμπροπούλου, *Εσωτερική Ασφάλεια και Κοινωνία του Ελέγχου*, εκδ. Κριτική, 2001, σελ.33

2. Σκοποί της Παρούσας Έρευνας

Ξεκινώντας από την υπόθεση ότι οι ειδήσεις δεν αντικατοπτρίζουν την πραγματικότητα στην οποία αναφέρονται, αλλά απλώς την ερμηνεύουν, της προσδίδουν συγκεκριμένο περιεχόμενο, εξετάσαμε την ειδησεογραφία για το έγκλημα ως μέρος ενός πιο σύνθετου συστήματος ορισμών και ερμηνειών. Στόχος είναι να αναζητήσουμε την ιδεολογική ενότητα των παραγόμενων μηνυμάτων για τα συμμετέχοντα πρόσωπα, κατά πόσον αυτά εμπίπτουν στα θεωρητικά σύνολα που έχουν διαμορφωθεί, σε ποιο βαθμό αναπαράγουν ιδεολογικές κατευθύνσεις στερεοτυπικά διαμορφωμένες, καθώς και τις περαιτέρω ιδεολογικές τους συνέπειες για την κοινωνία.

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να επιδείξει με περιγραφικό τρόπο, πως οι ειδήσεις των εγκληματικών γεγονότων με τον τρόπο που παρουσιάζονται στα κεντρικά δελτία ειδήσεων τεσσάρων τηλεοπτικών σταθμών πανελλαδικής εμβέλειας μεταδίδουν κοινωνικά, πολιτικά μηνύματα και επηρεάζουν την εγκληματολογική σκέψη του τηλεθεατή και κατ' επέκταση την κοινή γνώμη. Παράλληλα, θα εξετασθούν και άλλες πτυχές ενός εγκληματικού συμβάντος, όπως η αντικειμενικότητα, η εγκυρότητα των πηγών που χρησιμοποιούν οι δημοσιογράφοι, τα μηνύματα που επιδιώκουν να μεταδώσουν στον παθητικό τηλεθεατή και η στάση των κοινωνικών φορέων.

3. Ερευνητικό Πεδίο

Διανύουμε μια από τις πιο δύσκολες οικονομικές κρίσεις την τελευταία δεκαετία. Καθημερινά στα τηλεοπτικά δελτία ειδήσεων το ενδιαφέρον είναι εστιασμένο στην πολιτική σκηνή (Εγχώρια, Ευρωπαϊκή ή Διεθνή) και στον πολύπαθο οικονομικό τομέα. Η είδηση ενός εγκληματικού γεγονότος πάντοτε αφυπνίζει το πλήθος παροδικά ή μη. Θεωρήσαμε λοιπόν σκόπιμο, να διερευνήσουμε πως σε μια πολυτάραχη οικονομικό-πολιτική περίοδο, αποδόθηκαν τα εγκληματικά γεγονότα από τα Μέσα Ενημέρωσης και την επίδραση που είχαν στην κοινή γνώμη. Είναι κοινώς αποδεκτό ότι στην εποχή μας τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης ανήκουν σε μεγάλες κεφαλαιουχικές εταιρείες. Η κατεύθυνση και ο τρόπος μετάδοσης που επιλέγει το εκάστοτε μέσο ενημέρωσης κρίνεται με γνώμονα τα συμφέροντα των μετόχων τους πρωτίστως. Κυρίαρχο είναι το

κέρδος, είτε άμεσα από τη λειτουργία του μέσου είτε έμμεσα από την προώθηση των θέσεων των μετόχων σε άλλους τομείς³⁸.

Μεθοδολογικά όπως θα παρουσιαστεί αναλυτικότερα κάτωθι χρησιμοποιήθηκε συνδυαστικά, η ανάλυση κειμένου και η ανάλυση οπτικοακουστικού περιεχομένου. Ωστόσο, για την κρίσιμη δεκαετία 2009 – 2019, μια τέτοιας έκτασης ανάλυση, θα ήταν εξαιρετικά απαιτητική και χρονοβόρα. Για το λόγο αυτό επιλέχθηκε η τελευταία πενταετία ως σημείο αναφοράς (2015 – 2019). Βασικό κριτήριο για την επιλογή των ειδήσεων, ήταν η απήχηση που αυτές είχαν στην κοινή γνώμη και οι οποίες κατά τη γνώμη της ερευνήτριας θίγουν σημαντικά κοινωνικά ζητήματα και παρουσιάζουν τις παθογένειες της κοινωνίας μας. Σημαντικό ρόλο για την συλλογή των δεδομένων διαδραμάτισε το διαδίκτυο και η ηλεκτρονική αρχειοθήκη με την χρονολογική κατάταξη των προβληθησόμενων δελτίων ειδήσεων που διατηρούν οι τηλεοπτικοί σταθμοί. Επίσης, δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία και σε ανάλογες μελέτες και έρευνες που έχουν διεξαχθεί^{39 40}.

4. Μεθοδολογικά Ζητήματα

Για τις ανάγκες της παρούσας εργασίας χρησιμοποιήθηκε η περιγραφική έρευνα. Ειδικότερα στοιχεία αυτής είναι ότι ανήκει στις ποσοτικές έρευνες και έχει ως σκοπό τον προσδιορισμό και την εκτίμηση των χαρακτηριστικών μιας δεδομένης κατάστασης. Περιγράφει τα χαρακτηριστικά ενός ερευνώμενου πληθυσμού. Σε αυτήν την περίπτωση έρευνας θα πρέπει ήδη να έχουν προσδιοριστεί τα ερωτήματα και οι στόχοι, έτσι ώστε να απαντηθούν μέσω αυτής της μορφής έρευνας. Αποσκοπεί στην επισήμανση και στην καταγραφή των προβλημάτων ενός δεδομένου κοινωνικού χώρου ή μιας συγκεκριμένης κοινωνικής θεματικής, καθώς και στην παρουσίαση των επιπτώσεων των εν λόγω προβλημάτων⁴¹.

---

³⁸ Curran James, (μετάφραση Μεταξά Κάτια), *Μέσα επικοινωνίας και εξουσία*, εκδ. Καστανιώτη, 2005, σελ. 226-227

³⁹ Βασιλική Κ. Θεολόγη, *Εγκληματικότητα και ΜΜΕ*, Νομική Βιβλιοθήκη, 2011

⁴⁰ Στεφανίδου Δ. Χρυσούλα, *Εικόνα της εγκληματικότητας στα ΜΜΕ: πειραματική έρευνα για την απεικόνιση του εγκλήματος στα ελληνικά δελτία ειδήσεων και τις επιδράσεις στο κοινό*, 2013, Διαθέσιμη ηλεκτρονικά στο Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών με URL: <https://www.didaktorika.gr/eadd/handle/10442/34848>

⁴¹ Καλλιόπη Σπινέλλη – Νέστωρ Κουράκης – Μαρία Κρανιδιώτη, *Λεξικό Εγκληματολογίας*, εκδ. ΤΟΠΟΣ (2018), λήμμα *Έρευνα Περιγραφική*, σελ. 511

Η Σπινέλλη⁴² δίνει σαφή τον ορισμό της περιγραφικής έρευνας ως «έρευνα της οποίας ο σκοπός είναι να περιγράψει αναλυτικά καταστάσεις ή γεγονότα. Το χαρακτηριστικό της περιγραφικής έρευνας είναι ότι δεν στηρίζεται σε υποθέσεις. Δηλαδή, ο ερευνητής αντί να μελετά συσχετίσεις μεταβλητών ενδιαφέρεται απλώς να περιγράψει την εγκληματικότητα μιας περιοχής, τους παραβάτες των νόμων, ομάδες ατόμων, συνοικίες, ιδρύματα κράτησης εγκληματιών, τις αντιλήψεις του κοινού για την ποινή ή για ορισμένους θεσμούς κλπ. Η περιγραφική έρευνα χρησιμοποιείται όταν δεν υπάρχει θεωρία στην οποία μπορεί να προσφύγει ο ερευνητής για την εξέταση του συγκεκριμένου ζητήματος. Περιγραφικές είναι συνήθως οι έρευνες που αφορούν το φόβο του εγκλήματος».

Η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε για τις ανάγκες της έρευνας είναι η ανάλυση κειμένου, συνδυαστικά με την ανάλυση οπτικοακουστικού περιεχομένου. Ειδικότερα, λάβαμε ως σημείο αναφοράς προς μελέτη είκοσι (20) αποσπάσματα δελτίων ειδήσεων είτε από την μεσημβρινή τηλεοπτική ζώνη είτε από την βραδινή τηλεοπτική ζώνη, αναφορικά με εγκληματικά γεγονότα που έλαβαν χώρα την τελευταία πενταετία (2015 – 2019). Το δείγμα έχει μεταδοθεί και δημοσιευθεί το χρονικό διάστημα μεταξύ των ετών 2015 – 2019. Για την πληρότητα της έρευνας επιλέξαμε συνολικά πέντε ειδήσεις (μία για κάθε έτος) και εξετάσαμε τον τρόπο μετάδοσης της ίδιας είδησης από τέσσερις διαφορετικούς τηλεοπτικούς σταθμούς πανελλαδικής εμβέλειας.

Η μέθοδος αυτή επικεντρώνεται στην αντικειμενική, συστηματική και ποσοτική μελέτη κυρίως των τεκμηρίων τόσο με θεματική όσο και με ερμηνευτική προσέγγιση. Στόχος, να διερευνήσουμε, μεταξύ άλλων, τον τρόπο παρουσίασης της είδησης, τη μορφολογία των κειμένων, τα εξατομικευμένα χαρακτηριστικά του περιεχομένου τους, τις τυχόν μεροληπτικές περιγραφές και την αναπαραγωγή εκφραστικών «κλισέ» και στερεοτύπων στο δημοσιογραφικό υλικό. Η διαδικασία της ανάλυσης εστιάστηκε κυρίως στην αναπαράσταση του εγκληματικού γεγονότος από τα τηλεοπτικά δελτία ειδήσεων, στους τίτλους ρεπορτάζ που χρησιμοποιήθηκαν, στους χαρακτηρισμούς που αποδόθηκαν στα συμμετέχοντα πρόσωπα, στην πρόκληση της κοινής γνώμης και κατ'επέκταση στη δημιουργία ηθικού πανικού. Τέλος, μελετήθηκε αν ο κοινωνικός

---

⁴² Καλλιόπη Δ. Σπινέλλη, Εγκληματολογία, Σύγχρονες και Παλαιότερες Κατευθύνσεις, 3^η έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ 150

έλεγχος που ασκούν τα Μέσα Ενημέρωσης αποτέλεσε εφελτήριο για νομοθετικές ρυθμίσεις.

5. Ερευνητικές Υποθέσεις

Η βασική θεωρητική υπόθεση της παρούσας έρευνας εστιάζεται στον τρόπο που τα ΜΜΕ συμβάλλουν στην κατασκευή της πραγματικότητας μέσω της επεξεργασίας των γεγονότων, όπως αυτά προβάλλονται από τα Τηλεοπτικά Δελτία Ειδήσεων. Παράλληλα, μας ενδιαφέρει από επιστημονικής σκοπιάς να διαγνώσουμε και να επισημάνουμε:

- Τον τρόπο προσέγγισης της είδησης από πλευράς συγκινησιακής φόρτισης. Ερευνάται αν δίδεται υπερβάλλουσα σημασία σε στοιχεία που για την ελληνική κοινωνία διαδραματίζουν μείζονα ρόλο, όπως η στάση της οικογένειας του δράστη ή του θύματος απέναντι στην πράξη και ο τρόπος που αυτά αποδόθηκαν στον «τηλεοπτικό αέρα». Αυτό το ζήτημα διερευνάται καθώς διαβιούμε σε μια χώρα όπου η φύση και η δομή της ελληνικής οικογένειας ακολουθεί ένα παραδοσιακό πρότυπο.
- Τη διάρκεια αναπαραγωγής της είδησης, η οποία ποικίλλει ανάλογα με τη φύση του εγκλήματος και σχετίζεται σε μεγάλο βαθμό με τα στοιχεία ακροαματικότητας, που απορρέουν από την αναγγελία αυτής της είδησης. Μας ενδιαφέρει δηλαδή, να εξετάσουμε, αν μια είδηση «πουλάει». Χρησιμοποιήθηκε σκοπίμως αυτός ο εκλαϊκευμένος όρος για να αποδώσει το μέγεθος της σημασίας που προσδίδουν τα μέσα ενημέρωσης σε μία είδηση, στο βωμό του κέρδους.
- Τη συμβολή των επίσημων Αρχών, της Αστυνομίας βασικότερα, στη διαλεύκανση κάθε υπόθεσης, όπως αποτυπώθηκε από τα μέσα ενημέρωσης και αν τελικά η στάση των Μέσων Ενημέρωσης επιδοκιμάζει ή αποδοκιμάζει τη δράση της Ελληνικής Αστυνομίας.
- Η επίδραση που είχε κάθε είδηση είναι δύσκολα διαγνώσιμη και επαληθεύσιμη. Θα ήταν αρκετά επισφαλές να συνάγουμε καταληκτικό συμπέρασμα εμπειριστатωμένα. Μπορούμε, όμως, να διερευνήσουμε αν η κάθε εγκληματική πράξη στάθηκε εφελτήριο για σωρεία νομοθετικών παρεμβάσεων ουσιαστικών

ή μη. Με αυτόν τον τρόπο εξάγεται ένα γενικό συμπέρασμα για τη συμβολή των ΜΜΕ στην χάραξη αντεγκληματικής πολιτικής.

6. Ζητήματα Δεοντολογίας

1. Δεοντολογία του Εγκληματολόγου - Ερευνητή

Οι περισσότερες παλαιές και νεότερες επαγγελματικές ενώσεις έχουν ένα είδος κώδικα Δεοντολογίας και Ηθικών αρχών. Με τον όρο αυτό, εννοείται ένα σύνολο κανόνων ή αρχών που ρυθμίζουν τη συμπεριφορά των συγκεκριμένων επαγγελματιών - στην παρούσα εγκληματολόγων – και τις επιτρεπόμενες μεθόδους και ενέργειες κατά την άσκηση του επαγγέλματός τους⁴³. Δυστυχώς, οι εγκληματολόγοι καίτοι διαχειρίζονται ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, διερευνούν πληθώρα υποθέσεων, καταγράφουν στοιχεία που αφορούν την ποινική διαδικασία και την εμπλοκή των ατόμων σε αυτήν, δεν έχει ακόμη υιοθετηθεί ένας πλήρης κώδικας Αρχών από την Ελληνική Εταιρία Εγκληματολογίας. Επίσης θα πρέπει να τεθεί υπό σκέψη ότι ο Έλληνας Εγκληματολόγος συνήθως συγκεντρώνει στο πρόσωπό του, περισσότερες από μια ιδιότητες. Για παράδειγμα μπορεί να ασκεί τη Δικηγορία ή να εργάζεται σε κατάστημα Κράτησης, να υπηρετεί ως Επιμελητής Ανηλίκων, να ακολουθεί το έργο του ερευνητή, να εργάζεται ως Ακαδημαϊκός κ.ο.κ. Συνεπώς, ο εγκληματολόγος λειτουργεί ως επιστήμονας αλλά και ως επαγγελματίας, επικεντρώνοντας τις δυνάμεις του στην ευσυνείδητη άσκηση του πολλαπλού ρόλου. Συνοπτικά, κατά την έρευνα του, ένας εγκληματολόγος θα πρέπει να σέβεται την αξιοπρέπεια της σωματικής ακεραιότητας, της ψυχικής υγείας και γενικά όλων των δικαιωμάτων των προσώπων με τα οποία επικοινωνεί, στο πλαίσιο της ερευνητικής και της επαγγελματικής του δραστηριότητας. Επιπλέον θα πρέπει να εξασφαλίζει την ενημερωμένη συναίνεση για τη συμμετοχή ατόμων στις ερευνητικές ή επαγγελματικές του δραστηριότητες, για την αποφυγή εξπάτησης των παραπάνω ατόμων και θα πρέπει να λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα επιμέλειας για τη διαφύλαξη του απορρήτου των πληροφοριών που περιέρχονται σε γνώση του⁴⁴. Οι κανόνες στο σύνολο τους πρέπει αρχικά να προστατεύουν τα υποκείμενα με τα οποία συνδιαλέγεται ο ερευνητής – εγκληματολόγος και έπειτα να

---

⁴³ Μαρία Κρανιδιώτη/Καλ. Σπινέλλη, *Λήμμα Κώδικας Δεοντολογίας (για τους Έλληνες Εγκληματολόγους)*, σε *Λεξικό Εγκληματολογίας*, 2018, ο.π., σελ. 765

⁴⁴ το ίδιο

τον καθοδηγούν και να θέτουν με επιστημονικότητα τη βάση της έρευνάς του.

Μία από τις δυσχέρειες που ενδέχεται να αντιμετωπίσει ο εγκληματολόγος κατά την έρευνα πεδίου, είναι η πρόσβαση σε πληροφορίες και δεδομένα, τα οποία συνδέονται είτε με κρατικούς φορείς είτε με ιδιωτικούς. Προϋπόθεση για την απόκτηση πρόσβασης σε τέτοια αρχεία είναι πάντοτε η χορήγηση άδειας από τον αρμόδιο φορέα⁴⁵. Συχνά για την χορήγηση άδειας, συμφωνείται η κοινοποίηση των πορισμάτων της έρευνας στο φορέα. Εντούτοις, έχει παρατεθεί η άποψη ότι είναι δεοντολογικά ορθότερο ο ερευνητής να δημοσιοποιεί τα αποτελέσματα ανωνυμοποιημένα. Το ζήτημα της επεξεργασίας των δεδομένων, όπως ρυθμιζόταν από τον προϊσχύοντα ν. 2472/1997 είναι κεφαλαιώδους σημασίας για τον εγκληματολόγο που συλλέγει για ερευνητικούς ή επιστημονικούς σκοπούς ευαίσθητα δεδομένα. Σύμφωνα με το άρθρο 2, περ. δ', του νόμου αυτού η επεξεργασία περιλαμβάνει *«κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που πραγματοποιείται με ή χωρίς τη βοήθεια αυτοματοποιημένων μεθόδων και εφαρμόζεται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διατήρηση ή αποθήκευση, η τροποποίηση, η εξαγωγή, η χρήση η διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλης μορφής διάθεση ή συσχέτιση ή ο συνδυασμός, η διασύνδεση, η δέσμευση (κλείδωμα), η διαγραφή, η καταστροφή»*. Ωστόσο, στο άρθρο 7 στην παρ. 2, εισάγεται μία εξαίρεση που προβλέπει ότι επιτρέπεται η συλλογή και επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων καθώς και η ίδρυση και λειτουργία σχετικού αρχείου όταν η επεξεργασία πραγματοποιείται για ερευνητικούς και επιστημονικούς αποκλειστικά σκοπούς και υπό τον όρο ότι τηρείται η ανωνυμία και λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία των δικαιωμάτων των προσώπων στα οποία αναφέρονται⁴⁶.

Σε εφαρμογή του Κανονισμού ΕΕ 2016/679 για την Προστασία των Προσωπικών Δεδομένων, όπως τέθηκε σε ισχύ από 20.2.2018, προβλέπεται πλέον με το άρθρο 19, παρ. 7 ότι *«Εφόσον οι σκοποί επιστημονικής ή ιστορικής έρευνας ή οι στατιστικοί σκοποί μπορούν να επιτευχθούν με ανωνυμοποίηση ή ψευδωνυμοποίηση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας προκρίνει την εκπλήρωση των σκοπών δια αυτού του τρόπου, εφόσον αυτό δεν εμποδίζει την εκπλήρωση των σκοπών*

---

⁴⁵ Καλλιόπη Σπινέλλη/Μαρία Κρανιδιώτη, *Κανόνες Δεοντολογίας για τους Έλληνες Εγκληματολόγους: Πρόταγμα του 21^{ου} Αιώνα*, εκδόσεις Σάκκουλα, 2009, σελ. 560

⁴⁶ Νόμος 2472/1997 Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία

δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

https://www.dpa.gr/portal/page?_pageid=33,19052&_dad=portal&_schema=PORTAL#7

της έρευνας.»⁴⁷.

Σε κάθε περίπτωση, ο εγκληματολόγος θα πρέπει να έχει κατά νου, αφενός μεν την αποφυγή πρόκλησης βλάβης, τη συναίνεση και την τήρηση επαγγελματικής εχεμύθειας, και αφετέρου τις παρενέργειες που ενδέχεται να έχει η μελέτη του ή και η δημοσίευση των αποτελεσμάτων της, στα συμμετέχοντα πρόσωπα.

α. Πηγές των Δεδομένων της Έρευνας

Γενική υποχρέωση κατά τη σύνταξη της παρούσας ήταν η αναζήτηση της αλήθειας με υπευθυνότητα και αμεροληψία. Για τις ανάγκες της έρευνας η συμμετοχή τρίτων προσώπων ήταν αμελητέα. Κύρια πηγή πληροφοριών και μελέτης του εγκληματικού φαινομένου αποτέλεσαν τα τηλεοπτικά δελτία ειδήσεων. Όπως προελέγχθη, μελετήσαμε είκοσι (20) τηλεοπτικά δελτία ειδήσεων τα οποία αναφέρονταν σε πέντε (5) διαφορετικές ειδήσεις. Πρωταρχικό μας μέλημα ήταν ο σεβασμός στη μνήμη των θυμάτων, στις ιδιαιτερότητες της πράξης που τελέστηκε σε βάρος τους, το δικαίωμα στη λήθη των συγγενών, την προστασία της ιδιωτικής σφαίρας των εμπλεκόμενων προσώπων και καθώς δεν επιθυμούμε την αέναη αναπαραγωγή και σύνδεσή τους με την εγκληματική σκηνή, φροντίσαμε να ανωνυμοποιήσουμε όλες τις περιγραφόμενες ειδήσεις. Αφαιρέσαμε τα ονόματα των θυμάτων και των συγγενών και πιο συγκεκριμένα η περιγραφή τους έγινε με χρήση γραμμάτων του ελληνικού αλφάβητου (π.χ. ο Α, η Β, ο Χ κλπ.).

Περαιτέρω, ακόμα και στις υποθέσεις, όπου η πράξη τελέστηκε αδιαμφισβήτητα από ένα δράστη και το όνομα του έχει δοθεί στη δημοσιότητα με εισαγγελική εντολή, επιλέξαμε να μην δημοσιεύσουμε τα ονόματα των δραστών, αποφεύγοντας τον επιπρόσθετο στιγματισμό τους, αλλά κυρίως γιατί η έρευνά μας υπηρετεί επιστημονικούς σκοπούς και όχι εφιαλτήριο για κοινωνικό σχολιασμό. Και σε αυτήν την περίπτωση η αναφορά στο δράστη γίνεται είτε με τους νομικούς - εγκληματολογικούς όρους (π.χ. δράστης, ο φερόμενος ως ύποπτος) είτε με τη χρήση γραμμάτων του ελληνικού αλφάβητου.

---

⁴⁷ Άρθρο 19 – Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για σκοπούς επιστημονικής ή ιστορικής έρευνας ή για στατιστικούς σκοπούς
<http://www.opengov.gr/ministryofjustice/?p=9312>

Για τις ανάγκες της παρούσας έρευνας μελετήσαμε βιντεοληπτικό υλικό και τηλεοπτικά ρεπορτάζ για την χρονική περίοδο 2015 έως 2019. Το υλικό μας συλλέχθηκε από διαδικτυακούς ιστότοπους με ενημερωτικό περιεχόμενο, από διαδικτυακή πλατφόρμα αναπαραγωγής ήχου, κειμένων και εικόνας και από τις ηλεκτρονικές αρχειοθήκες τηλεοπτικών εκπομπών που διατηρούν οι ιδιωτικοί τηλεοπτικοί σταθμοί. Σταθμίζοντας τους σκοπούς της έρευνας και αναλογιζόμενοι την έκταση που ήδη έχουν λάβει οι προβαλλόμενες ειδήσεις σε επίπεδο δημοσιότητας, θεωρήσαμε πρέπον να τηρήσουμε το απόρρητο των πηγών μας. Επεξηγηματικά, έχουν αφαιρεθεί από την περιγραφή των ειδήσεων όλα τα προσδιοριστικά στοιχεία ταυτότητας των τηλεοπτικών σταθμών και η επωνυμία τους έχει αντικατασταθεί με αριθμητικούς χαρακτήρες (π.χ. τηλεοπτικός σταθμός 1,2,3 κ.ο.κ.). Προς πληρότητα των όσων περιγράφουμε και σεβόμενοι τους όρους χρήσης και την κείμενη νομοθεσία για τα πνευματικά δικαιώματα ενημερώσαμε και γνωστοποιήσαμε εγγράφως δια ηλεκτρονικής αλληλογραφίας τα αρμόδια τμήματα των τηλεοπτικών σταθμών, ότι έχουμε λάβει για επιστημονικούς σκοπούς βιντεοληπτικό υλικό από την αρχειοθήκη τους, προς επεξεργασία. Καταστήσαμε δε σαφές, πρώτον ότι τα δεδομένα έχουν επεξεργαστεί και ανωνυμοποιηθεί και έπειτα ότι δεν αποσκοπούμε στην διαφήμιση ή δυσφήμιση του τρόπου μετάδοσης των ειδήσεων από τον κάθε τηλεοπτικό σταθμό. Για όλους τους παραπάνω λόγους επιλέξαμε να εισάγουμε εκτενή αναφορά στον Κώδικα Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας (ενότητα 6.2.), ώστε τυχόν έλλειψη επαγγελματισμού που οι ίδιοι επέδειξαν στα περιγραφόμενα ρεπορτάζ να μην επαναληφθεί από την ερευνήτρια.

β. Πηγές των Στοιχείων Ακροαματικότητας

Αναπόσπαστο κομμάτι της μετάδοσης μιας είδησης είναι το ύψος της ακροαματικότητας, το επίπεδο απήχυσής της στην κοινή γνώμη, κοινώς το ποσοστό τηλεθέασης. Όπως πολύ ορθά έχει σημειώσει ο Γάλλος Κοινωνιολόγος Pierre Bourdieu, «η μεσολάβηση της ακροαματικότητας υποτάσσει τη δημοσιογραφία στις πιέσεις και στον έλεγχο των οικονομικώς ανωτέρων»⁴⁸.

Η έρευνα μας θα ήταν ημιτελής χωρίς την παρουσίαση της ακροαματικότητας που σημείωσε η προβολή κάθε είδησης, ώστε να δημιουργηθεί μια σφαιρική εικόνα. Τα

---

⁴⁸ Bourdieu, P., *The Logic of Practice*. Stanford, Stanford University Press, 1980, p. 78

στοιχεία ήταν εφικτό λόγω εύρος των δεδομένων που διατηρεί η παρακάτω πηγή να καλυφθούν από τον ηλεκτρονικό ιστότοπο της εταιρίας μέτρησης ακροαματικότητας με την επωνυμία «The Nielsen Company», η οποία είναι μέλος της ESOMAR (European Society for Opinion and Marketing Research) και του ΣΕΔΕΑ (Σύλλογος Εταιρειών Δημοσκοπήσεων και Έρευνας Αγοράς)⁴⁹. Η Γεωγραφική κάλυψη που προσφέρει είναι σε πανελλαδικό επίπεδο, ενώ η καταγραφή και συλλογή στοιχείων γίνεται με την ηλεκτρονική μέθοδο «people meter».

Η εν λόγω έρευνα με βάση τα τελευταία επίσημα και δημοσιευμένα στοιχεία της 3^{ης} Σεπτεμβρίου 2018, συλλέγει δεδομένα με πληθυσμό αναφοράς τα 10.392.932 άτομα. Ο υπό μέτρηση πληθυσμός αντιστοιχεί σε άτομα ηλικίας 4 ετών και άνω, μέλη νοικοκυριών, τα οποία διαθέτουν τηλεόραση. Το μέγεθος του δείγματος υπολογίζεται πλέον των 1.300 νοικοκυριών και πρόκειται για σταθερό δείγμα – panel νοικοκυριών, φυσικής αντικατάστασης, αντιπροσωπευτικό ως προς τον αριθμό των μελών του νοικοκυριού και το βαθμό αστικότητας. Το δείγμα σταθμίζεται ως προς το φύλο, την ηλικία, τη μόρφωση, την κοινωνικο-οικονομική τάξη των ατόμων, την περιοχή (διοικητική περιφέρεια), τον αριθμό τηλεοράσεων του νοικοκυριού και την ύπαρξη συνδρομητικής τηλεόρασης.

Τα αποτελέσματα των μετρήσεων που δημοσιεύει και αναρτά στην ηλεκτρονική της ιστοσελίδα έχουν την εξής μορφή⁵⁰:

τίτλος ενημερωτικής εκπομπής	τηλεοπτικός σταθμός	έναρξη	λήξη	διάρκεια	TMA (000)	TMA %	MPΔ %

Σημειώνεται ότι ως Τηλεθέαση Μέσου Λεπτού (TMA) ορίζεται το ποσοστό επί του πληθυσμού (ή ο αριθμός των ανθρώπων) που παρακολούθησαν ένα πρόγραμμα κατά μέσο όρο σε κάθε λεπτό της διάρκειάς του. Εκφράζεται ως ποσοστό επί του πληθυσμού που μετράται ή ως απόλυτος αριθμός (σε χιλιάδες άτομα), και αναφέρεται ως απλά τηλεθέαση. Δείχνει πόσοι άνθρωποι παρακολούθησαν ένα πρόγραμμα, και εξαρτάται από το πόσοι έχουν διαθέσιμο χρόνο για την τηλεόραση εκείνη την ώρα.

⁴⁹ Πιστοποίηση - Έλεγχος :Η «The Nielsen Company» έχει πιστοποιηθεί κατά ISO 9001:2008 από την TUV Hellas και τα στοιχεία της ελέγχονται από την ΕΕΕΤ (Επιτροπή Ελέγχου Έρευνας Τηλεθέασης).

⁵⁰ <http://www.arianna.gr/gr/data/default.htm>

Εν συνεχεία ως Μερίδιο Τηλεθέασης (ΜΡΔ) ορίζεται το ποσοστό όσων παρακολούθησαν ένα πρόγραμμα επί εκείνων που έβλεπαν τηλεόραση, κατά μέσο όρο για κάθε λεπτό της διάρκειάς του. Εκφράζεται ως ποσοστό και μόνο, και αναφέρεται επίσης ως τηλεμερίδιο. Δείχνει πόσο ανταγωνιστικό ήταν το πρόγραμμα έναντι των άλλων που μεταδόθηκαν την ίδια ώρα.

Τα στοιχεία αυτά βοηθούν ώστε να σχηματιστεί μια σφαιρική εικόνα για την ποιότητα της ενημέρωσης. Δε μπορούμε να παροράμε το γεγονός ότι όσο πιο ανταγωνιστικό είναι ένα προϊόν – εν προκειμένω μια είδηση – τόσο μεγαλύτερη απήχηση έχει και τόσο περισσότερο κοινό προσελκύει.

Προς επίρρωση της δεοντολογικής σκοπιάς της έρευνας, επικοινωνήσαμε εγγράφως μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας με την εταιρία και αιτηθήκαμε γραπτή άδεια προκειμένου να κάνουμε χρήση και να αναδημοσιεύσουμε τα αποτελέσματα των μετρήσεων τηλεθέασης που έχει αναρτήσει στην επίσημη ιστοσελίδα της. Τα αποτελέσματα αναγράφονται σε πλαίσιο με τα συνοπτικά στοιχεία κάθε είδησης στο παράρτημα της παρούσας.

2. Δημοσιογραφική Δεοντολογία

Θα ήταν αδύνατο να προχωρήσουμε σε πλήρη έρευνα προτού παρατεθούν και εξεταστούν θέματα δεοντολογίας⁵¹ και ηθικής των Δημοσιογράφων και κατ'επέκταση των τηλεοπτικών παρουσιαστών, όταν μεταδίδουν μία είδηση. Το «ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ» (ΕΣΡ) έχει τονίσει κατ' επανάληψη στις αποφάσεις του⁵² ότι τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και ειδικά οι ιδιωτικοί τηλεοπτικοί σταθμοί κατά τη μετάδοση μιας είδησης πρέπει να σέβονται το σκοπό της πληροφόρησης, το τεκμήριο αθωότητας κάθε ανθρώπου και σε κάθε περίπτωση τον απαραβίαστο πυρήνα της ανθρώπινης αξιοπρέπειας όπως αυτός προσδιορίζεται με το άρθρο 9 του Συντάγματος. Σε επίρρωση της προστασίας της ιδιωτικής ζωής, του τεκμηρίου αθωότητας των προσώπων, αλλά και της μυστικότητας που πρέπει να τηρείται στο στάδιο της προδικασίας, η μετάδοση των ειδήσεων που αφορούν την αποδιδόμενη τέλεση ορισμένου εγκλήματος δεν μπορεί να περιλαμβάνει την εμφάνιση

---

⁵¹ ΠΔ 77/2003: Κώδικας Δεοντολογίας ειδησεογραφικών-δημοσιογραφικών-πολιτικών εκπομπών

⁵² βλ. σχετ. 111/81/10.2.2000 και 119/91/20.4.2000 αποφάσεις του ΕΣΡ

του κατηγορουμένου και τη διατύπωση κρίσεων ή επιχειρημάτων υπέρ της ενοχής του. Επίσης, δέον είναι να μην περιλαμβάνει αξιολογικές κρίσεις για το δράστη⁵³.

Η δημοσιογραφική δεοντολογική υποχρέωση απορρέει από το γεγονός ότι από τη στιγμή που η είδηση προβάλλεται στα Μ.Μ.Ε. δεν έχει περατωθεί η ποινική διαδικασία και η δημοσιοποίηση στοιχείων μέσω των μέσων ενημέρωσης - ακόμα και αν ήθελε υποτεθεί ότι εξυπηρετεί σκοπούς δημοσίου συμφέροντος και ενημέρωσης της κοινωνίας - επιδρά αρνητικά στα δικαιώματα των δραστών, των φερόμενων υπόπτων και των αμέτοχων προσώπων που τους περιβάλλουν. Ανακύπτει το ζήτημα της «προκαταδίκης» διά της προσβολής του τεκμηρίου αθωότητας και το πρόβλημα της προσβολής της προσωπικότητας μέσω της άμεσης δημοσιότητας⁵⁴. Η πάγια θέση του ΕΔΔΑ νομολογιακά τόσο ως προς την ανακοίνωση των σχετικών στοιχείων από τις δημόσιες αρχές στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, όσο και στην περίπτωση της επεξεργασίας και δημοσιοποίησής τους από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, πρεσβεύει ότι όταν γίνεται αναφορά σε υπόπτους θα πρέπει τουλάχιστον να υφίσταται μία ελάχιστη βάση αποδείξεων που να υποδηλώνουν ότι τα αναφερόμενα σε αυτούς είναι αληθή και να προστίθεται μία αξία για τη δημοσίευση στο κοινό. Οι σαφείς αναφορές περί της ενοχής του δράστη δικαιολογούνται μόνο στις περιπτώσεις όπου είτε είναι αναμφίβολη η διάπραξη ενός εγκλήματος από τον εν λόγω δράστη είτε υφίσταται ομολογία του φερόμενου ως δράστη. Εν αμφιβολία, θα πρέπει να αναπτύσσονται τα δεδομένα και τα επιχειρήματα που συνηγορούν υπέρ της απαλλαγής ή αθώωσης του⁵⁵.

Ο αντίλογος που υιοθετούν τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης εκτείνεται στο γεγονός ότι υπάρχει δικαιολογημένο ενδιαφέρον της κοινής γνώμης για ενημέρωση. Ειδικά σε περιπτώσεις της λεγόμενης «βαριάς εγκληματικότητας» θεωρείται ότι όποιος παραβιάζει σκόπιμα έννομα αγαθά και θίγει την έννομη τάξη, θα πρέπει να συνυπολογίζεται και το ενδιαφέρον της κοινής γνώμης να πληροφορηθεί αυτή την παραβίαση. Υποστηρίζεται μάλιστα ότι είναι ακριβώς ο ύποπτος που προκάλεσε με την πράξη του το ενδιαφέρον της κοινής γνώμης⁵⁶. Τέλος ως προς την «δικαιολογημένη» άρση της επωνυμίας, έχει διατυπωθεί το επιχείρημα ότι όταν συντρέχουν ειδικές περιστάσεις, όπως είναι η *πρόκληση αναταραχής στην τοπική κοινωνία από μια είδηση*

---

⁵³ βλ. Αποφάσεις ΣτΕ 152/2004 (Δ' Τμήμα) και ΣτΕ 3336/2007 (Δ' Τμήμα)

⁵⁴ Λίλιαν Μήτρου, *Η δημοσιότητα της κύρωσης ή η κύρωση της δημοσιότητας*, εκδόσεις Σάκκουλα 2012, σελ. 138

⁵⁵ Λίλιαν Μήτρου, ο.π., σελ. 138

⁵⁶ ο.π., σελ. 142

ή η πρόκληση ιδιαίτερης συμπάθειας για το θύμα, δημιουργείται λόγος για δημοσιοποίηση περισσότερων στοιχείων καθώς αυτές οι ειδήσεις εκφεύγουν των συνήθων γεγονότων της καθημερινότητας, αγγίζουν τα όρια της «σύγχρονης ιστορίας» και θέτουν ζητήματα προς δημόσια διαβούλευση⁵⁷.

Παραβιάσεις του κώδικα δημοσιογραφικής δεοντολογίας συνιστούν μεταξύ άλλων η χρήση βιντεοληπτικού υλικού σε αργή κίνηση (slow motion), η χρήση τίτλων που επιδιώκουν τον εντυπωσιασμό, η απουσία Μωσαϊκού σε βίντεο και εικόνες που απεικονίζουν τα πρόσωπα των δραστών, η στοχευμένη μουσική υπόκρουση σε βίντεο δικαστικού – αστυνομικού ρεπορτάζ. Περαιτέρω δεν πρέπει να απεικονίζονται προσδιοριστικά στοιχεία της κατοικίας του δράστη ή του θύματος. Αναφορικά με την προβολή φωτογραφιών υποστηρίζεται ότι επιτρέπονται ουδέτερου χαρακτήρα φωτογραφίες, οι οποίες έχουν μία χρονική σχέση με την πράξη, αλλά το πρόσωπο του φερόμενου δράστη να καλύπτεται προληπτικά ή να μην διακρίνεται ευκρινώς. Ως προς τα προσωπικά δεδομένα των συγγενών του θύματος ή του θύτη-φερόμενου ως δράστη, ο Ελληνικός κώδικας δεοντολογίας δημοσιογραφικού επαγγέλματος ορίζει ότι δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιείται κατά κανόνα ούτε να αναφέρεται το όνομα ή προσδιοριστικά στοιχεία της ταυτότητας των συγγενών, εξαιρώντας ωστόσο την περίπτωση, η αναφορά να είναι απολύτως αναγκαία για την έκθεση των γεγονότων⁵⁸.

Ακόμη και όταν πρόκειται για ειδεχθή εγκλήματα δεν παραβλέπεται η αξία της προσωπικότητας και της προστασίας της ιδιωτικής ζωής του δράστη, του θύματος των συγγενών και όλων εν γένει των συμμετεχόντων προσώπων, ούτε παραβλέπεται η ανάγκη για υγιή ενημέρωση και απόδοση των γεγονότων. Η τάση, όμως, των Μ.Μ.Ε. «να προδικάζουν» με τη στάση τους και να προβλέπουν την έκβαση της ποινικής διαδικασίας, βλάπτει όχι μόνο τον κατηγορούμενο και την κοινή γνώμη αλλά και την παροχή ένομης προστασίας ως θεσμό. Ουσιαστικά θα πρέπει να τηρούνται τα άκρα όρια της διακριτικότητας έτσι ώστε να μην βλάπτεται ως επί το πλείστον η ανεξαρτησία και αμεροληψία της δικαιοσύνης.

---

⁵⁷ ο.π., σελ. 144

⁵⁸ Άρθρο 11 παρ. 2 Κώδικας Δεοντολογίας Δημοσιογραφικού Επαγγέλματος

3. Εκτιμήσεις για την Εγκυρότητα των Αποτελεσμάτων

Ο έλεγχος της εγκυρότητας των ερευνητικών δεδομένων είναι δυσχερής καθώς εδράζεται κυρίως σε θεωρητικές και εννοιολογικές προσεγγίσεις παρά σε στατιστικές μετρήσεις. Χαρακτηρίζεται από μία σχετικότητα.

Για τις ανάγκες της έρευνάς μας χρησιμοποιήσαμε ως μέθοδο μέτρησης της εγκυρότητάς μας την επιφανειακή εγκυρότητα («*face validity*») που συνιστά τη συσχέτιση της εννοιολογικής συνάφειας ενός εργαλείου μέτρησης με το φαινόμενο που μετρά στη βάση της κοινής λογικής (*common sense*). Ειδικότερα, σε αυτή την μέθοδο ως κριτήριο αξιολόγησης προς οικονομία χρόνου προσμετράται η κρίση του ερευνητή προκειμένου να διαπιστωθεί η συνάφεια του υπό διερεύνηση φαινομένου και του εργαλείου μέτρησης⁵⁹.

Έχουν γίνει πρόοδοι για να διασφαλιστεί η εγκυρότητα των ευρημάτων όχι όμως και για να εξασφαλιστεί απόλυτα.

V. Πορίσματα Έρευνας

Σε συμφωνία με τις αρχικές μας υποθέσεις, διαπιστώθηκε ότι η ερμηνεία μιας είδησης δεν καθορίζεται μόνο από το περιεχόμενο αυτής και τη βαρύτητα του εγκλήματος αλλά και από τον τρόπο μετάδοσής της.

Τα βίαια – ειδικά εγκλήματα παρουσιάζονται πάντοτε με τέτοιο τρόπο ώστε να καλλιεργηθεί ένα κλίμα αρνητισμού και ανασφάλειας. Σε αυτό συντελεί κυρίως η χρήση βαρύγδουπων και έντονων τίτλων με συγκινησιακό χαρακτήρα, η ανάλυση του ρεπορτάζ με παράθεση μαρτυριών από άτομα που ήταν παρόντα και η διαρκής αγωνιώδης έκφραση των Δημοσιογράφων.

Το προφανέστερο ίσως πόρισμα της έρευνάς μας είναι ότι ουσιαστικά τα κεντρικά/βραδινά ή μεσημβρινά τηλεοπτικά δελτία ειδήσεων χρησιμοποιούν στα ρεπορτάζ τους και στους τίτλους απόδοσης των ειδήσεων εξαιρετικά εντυπωσιακές για το κοινό εκφράσεις, κωδικοποιημένες παρουσιάσεις, απλουστευτικές και εκλαϊκευμένες λέξεις

---

⁵⁹ Την μέθοδο αυτή εισήγαγαν οι Mallot και Fromader, το 2010, στην έρευνά τους αναφορικά με τις στάσεις κρατουμένων απέναντι στους παράγοντες που συμβάλλουν στην αποτροπή της υποτροπής μετά την αποφυλάκιση. Χρησιμοποίησαν τη συγκεκριμένη τακτική ως μέσο αξιολόγησης της ερευνητικής εγκυρότητας. Η συνάφεια μεταξύ των εργαλείων μέτρησης που χρησιμοποίησαν και του ερευνητικού αντικειμένου προκύπτει από την μελέτη της υφιστάμενης βιβλιογραφίας, βάσει της οποίας σχεδίασαν την έρευνά τους. Βλ. Καλλιόπη Σπινέλλη – Νέστωρ Κουράκης – Μαρία Κρανιδιώτη, *Λεξικό Εγκληματολογίας*, εκδ. ΤΟΠΟΣ (2018), λήμμα *Εγκυρότητα*, σελ. 423

και καλλιεργούν την τρομολαγνεία. Η χρήση αξιολογικά βεβαρημένης ορολογίας (*Value – Loaded Terminology*), είναι μια τεχνική που χρησιμοποιήθηκε κατά κόρον. Χαρακτηριστικά παραδείγματα που μπορούμε να αναφέρουμε όπως αυτά παρατίθενται και στο παράρτημα: **«Η ΑΓΑΝΑΚΤΗΣΗ ΜΕ ΕΦΤΑΣΕ ΣΤΑ ΑΚΡΑ»**, **«ΜΑΦΙΟΖΙΚΗ ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ»**, **«ΑΝΟΙΓΕΙ (;) ΝΕΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΑΙΜΑΤΟΣ ΜΕ ΑΝΤΙΠΑΛΕΣ ΣΥΜΜΟΡΙΕΣ ΝΟΝΩΝ ΤΗΣ ΝΥΧΤΑΣ»**, **«ΒΑΡΥΠΟΙΝΙΤΗΣ ΜΕ ΠΛΟΥΣΙΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ»**, **«ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ KILL BILL»**, **«ΘΡΙΛΕΡ ΜΕ ΤΗΝ ΑΓΡΙΑ ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ ΤΗΣ 32ΧΡΟΝΗΣ ΣΤΟ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ»**, **«ΟΜΟΛΟΓΙΑ – ΣΟΚ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΓΟΥΡΟ ΦΟΝΙΑ»**, **«ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ Α, ΤΟ ΠΙΟ ΦΡΙΚΑΛΕΟ ΕΓΚΛΗΜΑ ΤΟΥ ΑΙΩΝΑ»**. Οι πομπώδεις τίτλοι, εμπλουτισμένοι με έντονα φορτισμένο συναισθηματικά περιεχόμενο αποκτούν ξαφνικά ιδιαίτερη κοινωνική σημασία και προσλαμβάνονται από το κοινό ως οι πραγματικές πληροφορίες. Εγκαθιδρύεται, δηλαδή, μια συνεχής δραματοποίηση της πραγματικότητας και μια ατέρμονη κινδυνολογία⁶⁰, η οποία διαδίδει το εγκληματικό στερεότυπο με υπερβολή και λαϊκισμό.

Δυσχέρεια συναντήσαμε στην απόσπαση της αξιολογικής κρίσης από τον πυρήνα του πραγματικού γεγονότος. Κατά κανόνα στα δελτία ειδήσεων υπερτερούν οι μικτές περιπτώσεις. Οι αξιολογικές κρίσεις για τη συμπεριφορά του δράστη, του θύματος, των συγγενών θεωρούνται προσβλητικές της τιμής όταν λόγω του τρόπου και της μορφής που αναπαράγονται συνιστούν έκφραση περιφρόνησης ή αντιβαίνουν τα χρηστά ήθη⁶¹. Κατά κανόνα τα πραγματικά περιστατικά θα πρέπει να παρουσιάζονται με τρόπο ώστε ο αποδέκτης να είναι σε θέση να σχηματίσει ιδία γνώμη. Δεν χρειάζεται η αξιολογική κρίση να δημιουργεί ψευδείς εντυπώσεις όσον αφορά τα πραγματικά περιστατικά. Μετά βεβαιότητος ωστόσο, το σύνολο των είκοσι τηλεοπτικών δελτίων που παρακολουθήσαμε περιελάμβανε μικτής μορφής παρουσίαση με συνδυασμό απόδοσης γεγονότος και αξιολόγησης αυτών.

Όπως είχαμε προβλέψει, η τεχνική της επίκλησης στο συναίσθημα αποτέλεσε μία βασική τεχνική προσέλκυσης του κοινού. Είναι χαρακτηριστικό ότι σε όλες τις περιπτώσεις παρουσίασης των εγκληματικών γεγονότων, η οικογένεια έπαιξε καθοριστικό ρόλο. Έτσι παρατηρήσαμε στο σύνολο των ειδήσεων να συμμετέχει η

---

⁶⁰ Ηλίας Δασκαλάκης, *Η εγκληματολογία της κοινωνικής αντίδρασης*, εκδ. Αντ. Ν Σάκκουλα, 1985, σελ. 151

⁶¹ Ιωάννης Κ. Καράκωστας, *Το Δίκαιο των ΜΜΕ*, Νομική Βιβλιοθήκη, 2012, σελ.263

οικογένεια στα τηλεοπτικά ρεπορτάζ, παρακολουθήσαμε δηλώσεις της μάνας και του πατέρα του θύματος, δηλώσεις συγγενικών προσώπων προς επίρρωση της δημοσιογραφικής υπερκάλυψης, όλες σε καθεστώς ιδιαίτερης συγκινησιακής έντασης, ώστε καθίσταται αδύνατο ακόμα και για τον πιο «αδαμάντινο» ανθρώπινο χαρακτήρα να σταθεί ασυγκίνητος. Χαρακτηριστικά μπορούμε να αναφέρουμε τη δήλωση της μητέρας του θύματος, όπως αυτή περιγράφεται στην τρίτη περιγραφόμενη είδηση στο επισυναπτόμενο παράρτημα όπου ρητά αναφέρει: *«αν τον είχα μπροστά μου το δολοφόνο της κόρης μου, θα τον ρωτούσα γιατί μου στερήσε το παιδί μου και θα τον σκότωνα για να μην κλάψουν άλλες μάνες».*

Μια από τις εγκληματικές πράξεις που μελετήσαμε – πρώτη κατά σειρά – έλαβε χώρα στον κλειστό χώρο της φυλακής. Εκείνο που αποτέλεσε έκπληξη ήταν ότι παρά το ασφυκτικό περιβάλλον και άβατο που επικρατεί ή τουλάχιστον έτσι «θεωρείται» στην κοινή γνώμη, τόσο μέλη του Σωφρονιστικού Καταστήματος, όσο και αυτόπτης - συνεργός και συγκρατούμενος δέχτηκαν να αφήσουν μια δήλωση «on camera». Αυτό όμως, που δεν μας εξέπληξε ήταν η διάρκεια του Ρεπορτάζ. Η εν λόγω εγκληματική πράξη (ανθρωποκτονία με δόλο), έλαβε χώρα μέσα στο Σωφρονιστικό Κατάστημα των Φυλακών Κορυδαλλού. Ο μέσος όρος προβολής που προέκυψε από την παρουσίαση της είδησης στα κεντρικά δελτία ειδήσεων των τεσσάρων τηλεοπτικών σταθμών ήταν 1 λεπτό και 9 δευτερόλεπτα. Είναι εναργές, ότι ο χρόνος αυτός δεν συγκρίνεται με τις υπόλοιπες ειδήσεις οι οποίες συγκέντρωσαν ακόμη και 11 λεπτά δημοσιότητας! Αυτό που συνάγεται λοιπόν, είναι ότι οι ειδήσεις που αφορούν στα αρχικά στάδια της ποινικής διαδικασίας απασχολούν περισσότερο τα μέσα ενημέρωσης. Το γεγονός αυτό γεννά πολλές σκέψεις όχι μόνο σε επίπεδο αντεγκληματικής πολιτικής, αλλά και σε επίπεδο επανένταξης. Ένας άνθρωπος ο οποίος ήδη εκτίει την ποινή του για έτερο αδίκημα και διαπράττει εκ νέου ποινικά κολάσιμη πράξη, δεν ενδιαφέρει το κοινό, κυρίως επειδή η πορεία του είναι προδιαγεγραμμένη.

Μία ιδιότυπη μορφή εγκληματικότητας μελετήσαμε στην κατά χρονολογική σειρά (2018) δεύτερη είδηση, η οποία αφορούσε ανθρωποκτονία πρώην καταδικασθέντος (σημειωτέον ότι είχε εκτίσει την ποινή του για σωρεία εγκλημάτων όπως ανθρωποκτονίες, οργανωμένο έγκλημα, συνέργεια σε τρομοκρατικές ενέργειες), το όνομα του οποίου είχε συνδεθεί με την «ελληνική Μαφία» και η ανθρωποκτονία του θεωρήθηκε και αποδόθηκε ως «ξεκαθάρισμα Λογαριασμών». Όπως ήταν αναμενόμενο το οργανωμένο έγκλημα απέκτησε τεράστιες διαστάσεις και παρουσιάστηκε από τα

Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης ως ένα κοινωνικό πρόβλημα, τροφοδοτώντας συζητήσεις για νομοθετικές ελλείψεις.

Το γεγονός ότι κινείται ανάμεσα σε μύθο και πραγματικότητα εγείρει το ενδιαφέρον της κοινής γνώμης. Τα γεγονότα του μύθου είναι απλά καθημερινά γεγονότα, τα οποία έχουν τύχει κατάλληλης επεξεργασίας με τη διόγκωση και την προσθήκη συναισθηματικών και μεταφυσικών στοιχείων⁶². Αναφορικά με την εν λόγω είδηση, επρόκειτο για μια ανθρωποκτονία, η οποία τελέστηκε κάτω από ιδιαίτερες περιστάσεις, με βαναυσότητα και σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα (διήρκησε μερικά δευτερόλεπτα), στοιχεία που υποδηλώνουν «επαγγελματισμό» από πλευράς των δραστών. Όλα τα ενημερωτικά δελτία ειδήσεων που μελετήσαμε, μετέδωσαν το παραπάνω γεγονός με εκτενείς αναφορές σε «Μαφιόζικες Επιθέσεις», «Οργανωμένη Εγκληματικότητα», «Συμμορίες Νονών που Ελέγχουν τη Νύχτα» και με αποκορύφωμα την «αδράνεια της Ελληνικής Αστυνομίας και την Ανικανότητά της να επέμβει σε τέτοιες υποθέσεις». Παράλληλα, δύο από τους τέσσερις τηλεοπτικούς σταθμούς δήλωσαν ρητά ότι μετά από αυτήν την επίθεση αναμένονται νεότερες επιθέσεις που θα ακολουθήσουν το ίδιο μοτίβο. Η δήλωσή τους αυτή στηρίχθηκε σε γενικόλογες και αόριστες πληροφορίες από «κάποιους αστυνομικούς» ή «κάποιους πρώην κακοποιούς». Εκείνο, ωστόσο, που δεν πρέπει να αμεληθεί είναι ότι η πλειοψηφία των τηλεθεατών έχει συχνότερη επαφή με άλλου τύπου εγκλήματα και όχι με την οργανωμένη εγκληματικότητα και συνεπώς δεν είναι ευχερές να αναγνωρίσει την αλήθεια των πραγματικών περιστατικών. Οι προβαλλόμενοι συνεπώς μύθοι ενδυναμώνουν και συντηρούν κυρίαρχες απόψεις για διάφορα κοινωνικά φαινόμενα, ενισχύουν ακολουθούμενες πρακτικές και ταυτόχρονα δημιουργούν ένα υπόβαθρο για το μελλοντικό χαρακτηρισμό ανάλογων πράξεων.

Εύρημα αποτέλεσε το γεγονός ότι υπήρξε ανακύκλωση παλαιότερων ειδήσεων. Ειδικότερα, ειδησεογραφική αξία αποτελεί η επικαιρότητα ενός γεγονότος. Επεξηγηματικά, θα πρέπει το γεγονός να έχει λάβει χώρα άμεσα και όχι σε προγενέστερο χρόνο. Ωστόσο αυτό που παρατηρήσαμε ήταν ότι στις περιγραφόμενες ειδήσεις, οι οποίες αναφέρονταν σε πρόσωπα τα οποία είχαν ήδη εγκληματικό παρελθόν, στην πλειοψηφία τους συνδέθηκαν με προηγούμενα εγκλήματα. Με βάση

---

⁶² Έφη Λαμπροπούλου, *Εσωτερική Ασφάλεια και Κοινωνία του Ελέγχου*, εκδ. Κριτική, 2001,σελ. 36

την κοινή πείρα και λογική μια συνολική αναφορά στο εγκληματικό παρελθόν του δράστη ακολουθεί τη μορφή του σχήματος που παραθέσαμε παραπάνω (βλ. IV.1) ενώ παράλληλα βοηθά την είδηση να αποτυπωθεί εναργέστερα στη μνήμη του τηλεοπτικού δέκτη. Επίσης, θα μπορούσε να υποτεθεί ότι η προηγούμενη παραβατική δραστηριότητα του δράστη αυτομάτως γεννά στο μυαλό του τηλεθεατή σκέψεις ως προς το μέγεθος της υποτροπής του δράστη, το οποίο δεν είναι σε θέση να κατανοήσει κάποιος που δεν έχει ειδικές γνώσεις επί του αντικειμένου, αλλά σίγουρα γεννά αμφιβολίες στον μέσο συνετό και εχέφρονα παρατηρητή για την αποτελεσματικότητα του Ποινικού Κατασταλτικού Μηχανισμού στην προσωπικότητα του ατόμου.

Άλλο σημείο που προέκυψε από τις έρευνες μας ήταν ότι τα γεγονότα με ανήλικους δράστες δραματοποιούνται με υπερβολικό τρόπο και οι ίδιοι προβάλλονται περισσότερο ως θύματα παρά ως θύτες.

Σημαντική θέση στην έρευνά μας κατέκτησε το θύμα και η έννοια του θύματος όπως προβλήθηκε από τα τηλεοπτικά δελτία ειδήσεων. Κόντρα στις μέχρι τώρα πεποιθήσεις μας, θα περιμέναμε στην πλειοψηφία των ρεπορτάζ το θύμα να μη σχετίζεται με το δράστη να μη φέρει καμία ευθύνη για την παράνομη εγκληματική δραστηριότητα σε βάρος του. Τα γεγονότα ήρθαν να διαψεύσουν τις αρχικές μας υποθέσεις καθώς από το σύνολο των πέντε ειδήσεων, στις τέσσερις και άρα σε ποσοστό 80%, δράστης και θύμα είχαν προηγούμενες σχέσεις, ήταν συνδεδεμένοι με δεσμούς επαγγελματικούς, οικογενειακούς ή προσωπικούς. Παραταύτα, πάντα το θύμα ειδικά όταν είναι εκλιπών παρουσιάζεται ως άτομο άτυχο, ανίδεο, ανυποψίαστο, χωρίς καμία ευθύνη στην τέλεση της παράνομης πράξης σε βάρος του.

Η παρουσίαση της εγκληματικότητας επικεντρώνεται στον τρόπο τέλεσης της πράξης και σε όλα τα στοιχεία που ανακύπτουν και οδηγούν βαθμιαία στη διαλεύκανση της. Όπως θα παρατηρήσει κανείς στην εκτενή ανάλυση ρεπορτάζ – προσαρτείται στην παρούσα – που έχουν καταγραφεί όλοι οι διάλογοι και οι περιγραφές των οπτικοακουστικών και βιντεοληπτικών υλικών, η παρουσίαση γίνεται πάντοτε από τη σκοπιά εκείνου που διαθέτει και παρέχει στο κοινό την πληροφορία, δηλαδή από την πλευρά της Αστυνομίας. Διαπιστώθηκε ότι σε ποσοστό 100% το περιγραφόμενο ρεπορτάζ περιείχε αναφορά στη δράση της αστυνομίας ή αναφορά σε αστυνομικές πηγές και σπάνια αιχμές ως προς τις δύσκαμπτες ενέργειες των Αστυνομικών Αρχών. Η σχέση μεταξύ μέσων ενημέρωσης και αστυνομικών πηγών είδησης είναι συμβιωτική

σχέση και αλληλοεξαρτώμενη. Ειδικότερα, οι δημοσιογράφοι «κερδίζουν» σε εγκυρότητα, αναφέροντας ως πηγή τους τα δελτία τύπου της Αστυνομίας και από την άλλη η Αστυνομία διαχέει μέσω των ενημερωτικών εκπομπών τα γεγονότα και τη δράση της στο κοινό. Στις περιπτώσεις μάλιστα που επιδοκιμάζεται η άμεση επέμβαση της Αστυνομίας, η εμπιστοσύνη του τηλεθεατή για τη λειτουργία του κατασταλτικού μηχανισμού ενισχύεται.

Επίσης, είναι σημαντικό να αναφερθεί η συμμετοχή που έχει η ελληνική Δικαιοσύνη σε αυτό. Η θεμελιώδης αρχή «*Pacta Sunt Servanda*» είναι υποχρεωτικό να ακολουθείται πιστά στη σχέση Δημοσιογραφία και Δικαιικού Συστήματος. Τα μέσα ενημέρωσης ως τέταρτη εξουσία μπορούν να ασκούν κριτική, σεβόμενοι, όμως, πάντοτε την Ελληνική Δικαιοσύνη και τηρώντας τα όρια της νομιμότητας. Αυτό που προέκυψε από τα δεδομένα της έρευνας μας είναι ότι τα ΜΜΕ έχουν υιοθετήσει ένα *de facto* ρόλο χειριστή των ποινικών υποθέσεων και έχουν την αξίωση να προδικάζουν ή επηρεάζουν κατ'επίφαση την έκβαση μιας υπόθεσης. Αναλαμβάνουν κατά κάποιο τρόπο το ρόλο του «τιμωρού» και με «δριμύ κατηγορώ» ψέγουν τους θεσμούς της διοίκησης και της δικαιοσύνης για την καθυστερούμενη ανταπόκριση στην αποστολή τους ως προς την καταστολή, τη δίωξη και την τιμωρία του εγκλήματος. Η τήρηση αυτής της στάσης στην πρώτη περίπτωση που μελετήσαμε απέδωσε καρπούς καθώς κατόπιν της ανθρωποκτονίας που σημειώθηκε στα πλαίσια των Φυλακών Κορυδαλλού (αναλύεται εκτενώς στο παράρτημα βλ. σελ 43 επ.) τα Μ.Μ.Ε. άσκησαν πίεση και επανάφεραν την ανάγκη επανατοποθέτησης της «νομιμότητας» εντός των φυλακών. Ως αποτέλεσμα, 8 ημέρες μετά την παρουσίαση της είδησης συγκλήθηκε στο υπουργείο Δικαιοσύνης, σύσκεψη από τον τότε υπουργό Δικαιοσύνης κο Μιχάλη Καλογήρου, με τους 34 διευθυντές των φυλακών όλης της χώρας, παρουσία και του γενικού γραμματέα Αντεγκληματικής Πολιτικής κο Ευ. Φυτράκη, σε μια προσπάθεια να αποτιμηθεί η κατάσταση στις φυλακές και να υπάρξει ανταλλαγή απόψεων για το δέον γενέσθαι. Ο υπουργός Δικαιοσύνης, σύμφωνα με την επίσημη ανακοίνωση του υπουργείου, ενημέρωσε για μέτρα αύξησης της φύλαξης εσωτερικά και εξωτερικά των φυλακών, για ενίσχυση του προσωπικού φύλαξης, ενώ ζήτησε επαγρύπνηση και καλύτερο συντονισμό με την κεντρική υπηρεσία του υπουργείου.

Μια τεχνική που κυριάρχησε επί των δελτίων ειδήσεων ήταν η επιλεκτική προβολή απόψεων (*Selective Interviewing*). Πιο συγκεκριμένα, κλήθηκαν από την ενημερωτική τηλεοπτική ζώνη να παραθέσουν την άποψη τους για το εκάστοτε έγκλημα «ειδικοί»

και μάλιστα εγκληματολόγοι. Σε καμία περίπτωση δεν μπορούμε να αναιρέσουμε την ποιότητα και το εύρος των γνώσεων αυτών των επιστημόνων, δε μπορούμε όμως να ανάγουμε τις απόψεις δύο ή τριών εγκληματολόγων σε αντιπροσωπευτικές απόψεις του συνόλου της επιστημονικής κοινότητας. Αδιαμφισβήτητα όμως, αυτή η τεχνική ακολουθείται πιστά καθώς προσθέτει κύρος σε μια είδηση. Χαρακτηριστική είναι η δήλωση όπως περιγράφεται στην 4^η κατά σειρά (έτους 2016) περιγραφόμενη είδηση, που αφορά ανθρωποκτονία θύμα και θύτη σε ανηλικότητα: *«Η Ελλάδα παρουσιάζει την πρώτη κλιμάκωση, τα πρώτα μελανά σημεία στο Χάρτη της εγκληματικότητας των παιδιών και των νέων - εφήβων. Την τελευταία δεκαετία παρότι εντείνονται οι προσπάθειες σε μία αντεγκληματική πολιτική κατά καιρούς, επέρχονται το αντίθετα αποτελέσματα στην παραβατικότητα των νέων ανθρώπων»*.

Για το τέλος, «περιττεύει» να αναφέρουμε τις κατάφωρες δεοντολογικές και συνταγματικές παραβάσεις στις οποίες προέβησαν οι Δημοσιογράφοι κατά την μετάδοση της είδησης. Δεν σεβάστηκαν σε καμία περίπτωση το τεκμήριο αθωότητας των υπόδικων, την προστασία της ιδιωτικής σφαίρας των οικογενειών των θυμάτων, ενώ μάλιστα στις ειδήσεις που αφορούσαν ανήλικα θύματα τα πρόσωπα αυτών εμφανίζονταν κανονικά χωρίς Μωσαϊκό, προδίδοντας εμφανώς την ταυτότητά τους και διατηρώντας την εικόνα «ζωντανή» στη μνήμη του τηλεθεατή.

VI. Επιλογικές Σκέψεις - Συμπεράσματα

Στο σύγχρονο πολιτισμό των ΜΜΕ και της εικόνας είναι φυσικό επακόλουθο να υπάρχει στενή σχέση μεταξύ «τρομοκρατίας» και μέσων επικοινωνίας. Η αρχή και το τέλος της σύγχρονης δημοσιογραφίας είναι «το μάτι της κάμερας». Ότι δεν καταγράφηκε σε κάμερα είναι σαν μη συνέβη⁶³.

Είναι γεγονός ότι η πληθώρα ειδήσεων που προσφέρουν τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης ξεπερνά την προσληπτική ικανότητα του κοινού. Τα άτομα απορροφούν τις πληροφορίες με διαφορετικό τρόπο και τις επεξεργάζονται δυνάμει των δυνατοτήτων τους, του μορφωτικού τους επιπέδου, του κοινωνικού και οικονομικού status τους, αλλά αυτό έχει ως αποτέλεσμα, η κοινωνία να διχάζεται και το χάσμα να διογκώνεται. Η δυσπιστία της κοινωνίας στην «υγιή» ενημέρωση είναι δεδομένη.

---

⁶³ Αγγελική Καρδαρά, *Τρομοκρατία και ΜΜΕ*, εκδόσεις ΑΝΤ. Ν. Σάκκουλα, 2003, σελ. 21

Είναι αρκετά ατομοκεντρική η αντίληψη που παρουσιάζεται γύρω από το έγκλημα. Το έγκλημα έρχεται για να σκιαγραφήσει την αρνητική όψη μιας κοινωνίας, την απουσία κοινωνικής συναίνεσης. Τα Μ.Μ.Ε. προβάλλουν μια πραγματικότητα δομημένη από ένα συνονθύλευμα στερεοτύπων και ουσιαστικά ασκούν πίεση ώστε ο αποδέκτης - τηλεθεατής να κατανοήσει τον κόσμο με ένα συγκεκριμένο τρόπο⁶⁴.

Οι ερευνητικές προσεγγίσεις που τονίζουν το ρόλο των μέσων μαζικής επικοινωνίας στη διατήρηση των κοινωνικών δομών, υποστηρίζουν ότι αυτά αποτελούν τον ιδεολογικό μηχανισμό στήριξης της υπάρχουσας κοινωνικής Τάξης Πραγμάτων.

Δεν είναι δυνατόν να αποδώσουμε όλες τις παθογένειες της κοινωνίας μας, στη δράση των μέσων μαζικής ενημέρωσης είναι όμως δυνατόν, να τους αποδώσουμε ότι είναι απολύτως υπεύθυνα για τα υψηλά ποσοστά φόβου που εμφανίζονται στις αστικές περιοχές, για την ποιότητα και την αλήθεια του περιεχομένου των ειδήσεων που προβάλλουν, για την μοιρολατρική στάση που τηρούν και για τη δημιουργία μιας πλασματικής κοινωνικής πραγματικότητας. Οι περισσότερες προσεγγίσεις των ειδήσεων ήταν επιφανειακές και έγιναν χάριν εντυπωσιασμού ενώ δεν έλειψαν οι περιπτώσεις που «θυσιάσαν» συνειδήσεις στο βωμό του κέρδους.

Αξίζει, τελικά, να παραθέσουμε τη φράση ενός Αστυνομικού Ρεπόρτερ που υπηρέτησε το αστυνομικό – δικαστικό ρεπορτάζ για περισσότερα από 30 έτη στη Midwest Tribune: *«Πιστεύω ότι η Αστυνομία και τα Μέσα μαζικής ενημέρωσης είναι υπεύθυνα να πληροφορήσουν το κοινό για ότι συμβαίνει... Ένα ενημερωμένο σύνολο πολιτών είναι ένα οπλισμένο σύνολο πολιτών που μπορεί να προστατεύσει τον εαυτό του καλύτερα από την κόλαση, όταν γνωρίζει πότε είναι σε κίνδυνο»*⁶⁵.

Ευτυχώς, τα αποτελέσματα κρίνονται πάντοτε σε πραγματικό χρόνο και όχι σε τηλεοπτικό.

---

⁶⁴ Ρούλα Πρίντεζη, *Ο Ρόλος των Μ.Μ.Ε. στη Δημιουργία ή/ και Ένταση του Φόβου του Εγκλήματος*, στον Τιμητικό Τόμο για τον Καθηγητή Ιάκωβο Φαρσεδάκη, *Η Σύγχρονη Εγκληματικότητα, η Αντιμετώπισή της και η Επιστήμη της Εγκληματολογίας*, Νομική Βιβλιοθήκη, 2011, σελ. 516

⁶⁵ Barak Gregg, *Media Process and the Social Construction of Crime: Studies in the newsmaking Criminology*, Taylor & Francis, 1994, p. 104, διαθέσιμο ηλεκτρονικά στο url: https://books.google.gr/books/about/Media_Process_and_the_Social_Constructio.html?id=PygotpsN324C&redir_esc=y

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Περιγραφόμενη είδηση έτους 2019

Δράστης – Φυσικός Αυτουργός σε Δολοφονία Δικηγόρου: Β

Θύμα – Ηθικός Αυτουργός σε Δολοφονία Δικηγόρου: Α

Δικηγόρος: Χ

Τηλεοπτικό Σταθμός: 1

Κεντρικό Δελτίο Ειδήσεων: 15.01.2019

Διάρκεια Ρεπορτάζ: 02'.56''

Ακροαματικότητα⁶⁶: Στην 6^η θέση (σε ημερήσιο τηλεβαρόμετρο από σύνολο 10 τηλεοπτικών προγραμμάτων) με τηλεθέαση μέσου λεπτού⁶⁷ 867 μονάδες (8,3%) και μερίδιο τηλεθέασης 23,2%⁶⁸

Τίτλος: «ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ ΣΤΙΣ ΦΥΛΑΚΕΣ – ΣΟΚΑΡΙΣΤΙΚΗ ΟΜΟΛΟΓΙΑ – ΔΗΛΩΣΗ ΔΡΑΣΤΗ»

Σχόλιο Ρεπόρτερ: «Δήλωση που προκαλεί ΣΟΚ και παγώνει το αίμα»

Ερώτηση Ρεπόρτερ προς τον Δράστη:

- *Τι εννοείς πήρες το αίμα σου πίσω; Γιατί τον Σκότωσες;*

Απάντηση Δράστη:

- *Γιατί πήρα μια ζωή άδικοα.. του Χ...*

Ακολουθεί σχόλιο Ρεπόρτερ:

⁶⁶ "ΠΗΓΗ: The Nielsen Company", διαθέσιμο στο διαδικτυακό ιστότοπο <http://www.arianna.gr/gr/data/default.htm> (Η The Nielsen Company είναι μέλος της [ESOMAR](#) (European Society for Opinion and Marketing Research) και του [ΣΕΔΕΑ](#) (Σύλλογος Εταιρειών Δημοσκοπήσεων και Ερευνας Αγοράς).

⁶⁷ ΤΜΑ: Τηλεθέαση Μέσου Λεπτού είναι το ποσοστό επί του πληθυσμού (ή ο αριθμός των ανθρώπων) που παρακολούθησαν ένα πρόγραμμα κατά μέσο όρο σε κάθε λεπτό της διάρκειάς του. Εκφράζεται ως ποσοστό επί του πληθυσμού που μετράται ή ως απόλυτος αριθμός (σε χιλιάδες άτομα), και αναφέρεται ως απλά τηλεθέαση. Δείχνει πόσοι άνθρωποι παρακολούθησαν ένα πρόγραμμα, και εξαρτάται από το πόσοι έχουν διαθέσιμο χρόνο για την τηλεόραση εκείνη την ώρα.

⁶⁸ ΜΡΔ: Μερίδιο Τηλεθέασης είναι το ποσοστό όσων παρακολούθησαν ένα πρόγραμμα επί εκείνων που έβλεπαν τηλεόραση, κατά μέσο όρο για κάθε λεπτό της διάρκειάς του. Εκφράζεται ως ποσοστό και μόνο, και αναφέρεται επίσης ως τηλεμερίδιο. Δείχνει πόσο ανταγωνιστικό ήταν το πρόγραμμα έναντι των άλλων που μεταδόθηκαν την ίδια ώρα.

«Με βλέμμα Ψυχρό, Αμετανόητος και Κυνικός, ο 33χρονος από την Αλβανία, ομολογεί μπροστά στις κάμερες ότι είναι αυτός που τράβηξε την σκανδάλη και σκότωσε το Χ και πως χθες κατέσφαξε με δεκάδες μαχαιριές τον Α μέσα στον Κορυδαλλό για να πάρει πίσω το αίμα του γνωστού δικηγόρου (Χ)».

Δεύτερος Τίτλος: «ΣΑΝ ΝΑ ΕΙΜΑΙ ΥΠΗΡΕΤΗΣ ΤΟΥ»

Δήλωση Κατηγορούμενου: *« Με υποτιμούσε συνέχεια και μου φερόταν Σαν να είμαι υπηρέτης του. Χθες όταν ήρθε στο θάλαμο με πρόσβαλε μπροστά σε όλους, και μου είπε:*

- *φτιάξε μου έναν καφέ και φέρε μου και τις παντόφλες! ... Νευρίασα πάρα πολύ, υπάρχει και μια αξιοπρέπεια...»*

Σχόλιο Ρεπόρτερ: “Οι αρχές ερευνούν αν οι δύο συγκατηγορούμενοι τα είχαν σπάσει μεταξύ τους και ο ηθικός αυτουργός Α πίεζε τον 33χρονο Αλβανό να πάρει πάνω του τη δολοφονία, προκειμένου ο ίδιος να πέσει ΣΤΑ ΜΑΛΑΚΑ”!

Τρίτος Τίτλος: «ΕΒΓΑΛΑ ΤΟ ΜΑΧΑΙΡΙ ΜΟΥ»

Δήλωση 24χρονου:

«Καθόμασταν όλοι μαζί στο θάλαμο και ξαφνικά είδα τον Β να βγάζει το μαχαίρι και να του επιτίθεται. Θεώρησα ότι έπρεπε να μπω στη μέση. Έτσι έβγαλα το δικό μου μαχαίρι».

Σχόλιο Ρεπόρτερ:

“Οι κάμερες ασφαλείας έχουν καταγράψει το θύμα αιμόφυρτο να τρέχει ζητώντας βοήθεια και από πίσω του ο 33χρονος Αλβανός και ένας 24χρονος Έλληνας που κατηγορείται για ληστεία, να τον μαχαιρώνουν σε κατάσταση αμοκ!

ΟΙ ΑΡΧΕΣ ΕΡΕΥΝΟΥΝ:

- Γιατί τα κελιά ήταν ανοικτά;
- Είχε γίνει έλεγχος για μαχαίρια και πότε;
- Πόσοι γνώριζαν το σχέδιο δολοφονίας;...”

Ερώτηση Ρεπόρτερ προς τον Πρόεδρο της Ομοσπονδίας Σωφρονιστικών Υπαλλήλων:

- *Έλεγχος για μαχαίρια είχε γίνει; Γιατί όπως διαπιστώθηκε τουλάχιστον δύο κρατούμενοι είχαν τέτοια μαχαίρια..*

- *Μα δεν μας κάνει καμία εντύπωση ότι έχουν μαχαίρια οι κρατούμενοι. Καμία απολύτως εντύπωση δεν μας προξενεί. Η μεγαλύτερη φυλακή της χώρας, που είναι ο Κορυδαλλός, δυστυχώς «επιτρέπει» οι κρατούμενοι να έχουν αυτοσχέδια μαχαίρια, δυστυχώς.*

Σχόλιο Ρεπόρτερ:

Μετά από δύο συσκέψεις, το σωφρονιστικό κατάστημα του Κορυδαλλού και το Υπουργείο Δικαιοσύνης μόλις ανακοίνωσε, την ενίσχυση των μέτρων φύλαξης ενώ με ανακοίνωσή του για τη θανατηφόρα επίθεση στον κρατούμενο αναφέρει:

Ανακοίνωση Υπουργείου Δικαιοσύνης, όπως μεταδόθηκε από το κεντρικό δελτίο ειδήσεων του τηλεοπτικού σταθμού «3».

«Δράστης και θύμα ήταν στον ίδιο θάλαμο και συνεπώς δεν είχε καμία σημασία αν η πόρτα ήταν κλειστή ή όχι. Η χθεσινή ανακοίνωση ομάδας σωφρονιστικών είναι αναληθής»⁶⁹.

Τηλεοπτικό Σταθμός: 2

Κεντρικό Δελτίο Ειδήσεων: 15.01.2019

Διάρκεια Ρεπορτάζ: 1΄.63΄΄

Ακροαματικότητα : 15,7%⁷⁰

Παρουσίαση είδησης:

«Περισσό θράσος για το δολοφόνο του Χ, έσφαξε τον ηθικό αυτουργό της δολοφονίας, για να πάρει πίσω – όπως ισχυρίστηκε – το αίμα του άτυχου δικηγόρου».

Τίτλος: « Η ΑΓΑΝΑΚΤΗΣΗ ΜΕ ΕΦΤΑΣΕ ΣΤΑ ΑΚΡΑ »

Δήλωση Κατηγορουμένου: *«Πήρα το αίμα του Χ πίσω!»*

Σχόλιο Ρεπόρτερ:

⁶⁹ Η ανακοίνωση του Υπουργείου Δικαιοσύνης όπως αναρτήθηκε στην επίσημη ιστοσελίδα και είναι διαθέσιμη στο url:

<http://www.ministryofjustice.gr/site/el/%ce%91%ce%a1%ce%a7%ce%99%ce%9a%ce%97/tabid/64/itemid/3149/amid/532.aspx>

«Σε σχέση με τη χθεσινή θανατηφόρα επίθεση σε κρατούμενο, σημειώνεται ότι δράστης και θύμα ήταν στον ίδιο θάλαμο και συνεπώς δεν είχε καμία σημασία αν η πόρτα ήταν κλειστή ή όχι. Η χθεσινή ανακοίνωση ομάδας σωφρονιστικών είναι αναληθής, στοχοποιεί τον Γ. Γρ. Αντεγκληματικής Πολιτικής και στοχεύει το κράτος δικαίου, τον ανθρωπισμό και την προσπάθεια όλων των εργαζομένων στο χώρο της φυλακής.»

⁷⁰ Πηγή αναδημοσίευσης δεικτών τηλεθέασης: <https://www.zappit.gr/tv-ratings?submit=2019%2F01%2F15>

«Με αυτήν την φράση θέλησε ο νεαρός Αλβανός να δικαιολογήσει την πράξη του, χθες το πρωί στον Κορυδαλλό. Είναι σύμφωνα με το κατηγορητήριο ο άνθρωπος που πυροβόλησε τον Χ μέσα στο γραφείο του, στο κέντρο της Αθήνας. Ο κατηγορούμενος με τα πολλά ονόματα και τις διαφορετικές ημερομηνίες γέννησης, μιλώντας στους αστυνομικούς της ασφάλειας, υποστήριξε ότι το θύμα το είχε μετατρέψει σε δούλο του μέσα στις φυλακές. Η φράση που φαίνεται να ειπώθηκε και ήταν η αφορμή για το μαχαίρωμα είναι:

- *Φτιάξε μου έναν καφέ και φέρε μου τις παντόφλες γρήγορα!!*

Ο Ιατροδικαστής εντόπισε τουλάχιστον 17 μαχαιριές στο θύμα, κυρίως στο λαιμό και την τραχηλική χώρα. Μέσα στη φυλακή εντοπίστηκε το ένα από τα δύο μαχαίρια»

Δεύτερος Τίτλος: «ΣΚΟΤΩΣΑ ΑΥΤΟΝ ΠΟΥ ΜΕ ΕΒΑΛΕ ΝΑ ΣΚΟΤΩΣΩ»

Ερώτηση Ρεπόρτερ προς τον Δράστη:

- *Γιατί τον Σκότωσες;*

Απάντηση Δράστη:

- *Γιατί πήρα μια ζωή άδικο.. του Χ, Γι 'αυτό σκότωσα αυτόν που με έβαλε.*

Συνέχεια Ρεπορτάζ:

Στα δικαστήρια του Πειραιά οδηγήθηκε και ένας 25χρονος Έλληνας, ο οποίος κατηγορείται ότι κυνηγούσε και αυτός τον Α στους διαδρόμους της 5^{ης} πτέρυγας.

Τι υποστήριξε ο νεαρός:

- *Εγώ συμμετείχα γιατί είδα τον Αλβανό να μαχαιρώνει. Δεν είχα προηγούμενα μαζί του..*

Στους δύο κρατούμενους ασκήθηκαν διώξεις και οδηγήθηκαν στον ανακριτή.

Τηλεοπτικό Σταθμός: 3

Κεντρικό Δελτίο Ειδήσεων: 15.01.2019

Διάρκεια Ρεπορτάζ: 2'.02''

Ακροαματικότητα : Στην 9η θέση (σε ημερήσιο τηλεβάρόμετρο από σύνολο 10 τηλεοπτικών προγραμμάτων) με τηλεθέαση μέσου λεπτού 697 μονάδες (6,7%) και μερίδιο τηλεθέασης 17,6%

Παρουσίαση είδησης:

«Πήρα το αίμα του X πίσω υποστήριξε ο βαρυποινίτης, ο οποίος χθες το μεσημέρι σκότωσε με 17 μαχαιριές συγκαταρούμενό του και συγκατηγορούμενό του μέσα στις φυλακές Κορυδαλλού. Το πρωί οδηγήθηκε στην Εισαγγελία Πειραιά, χωρίς να δείξει ίχνος μεταμέλειας».

Τίτλος: ME 17 MAXAIPIES

Δήλωση Κατηγορουμένου: *«Πήρα το αίμα του X πίσω! Με την π.....α που σκότωσα»*

Σχόλιο Ρεπόρτερ:

“Με τη φράση αυτή ο βαρυποινίτης προσπάθησε να εξηγήσει γιατί σκότωσε με 17 μαχαιριές τον συγκαταρούμενό του στη δολοφονία του X, Α, το μεσημέρι της Δευτέρας μέσα στις φυλακές Κορυδαλλού. Οι δημοσιογράφοι τον ρώτησαν γιατί σκότωσε το συνεργό του:

- *Γιατί πήρα μια ζωή άδικα.. του X, Γι 'αυτό σκότωσα αυτόν που με έβαλε”..*

Δεύτερος Τίτλος: Ο ΔΡΑΣΤΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΕΙ ΟΤΙ ΘΙΧΤΗΚΕ, ΘΟΛΩΣΕ ΚΑΙ ΜΕ ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΟ ΜΑΧΑΙΡΙ ΣΚΟΤΩΣΕ ΤΟΝ 40ΧΡΟΝΟ ΑΛΒΑΝΟ

Ο 30χρονος έχει ομολογήσει ότι εκτέλεσε το γνωστό Δικηγόρο μέσα στο γραφείο του, τον Οκτώβριο του 2017 καθ 'υπόδειξη του 40χρονου Α. Σύμφωνα με αστυνομικές πηγές, ο Α απαιτούσε από τον 30χρονο να τον απαλλάξει από την κατηγορία του ηθικού αυτουργού, διαφορετικά τον απειλούσε ότι θα τον σκοτώσει και ήθελε να προλάβει. Στους αξιωματικούς των ανθρωποκτονιών όμως, ο δράστης έδωσε άλλη εκδοχή για το κίνητρό του:

- *Μόλις μπήκε στο κελί μου είπε να του βάλω παντόφλες και να του φτιάξω καφέ. Θόλωσα και του επιτέθηκα!*

Ο 30χρονος είχε και βοηθό έναν 25χρονο Έλληνα:

- *Είδα να τον μαχαιρώνει και μπήκα και εγώ!*

Τρίτος Τίτλος: ΦΟΝΟΣ ΣΤΙΣ ΦΥΛΑΚΕΣ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ: ΟΙ ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΟΙ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΝ ΤΟ ΥΠ. ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΕΞΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

«Οι συνδικαλιστές σωφρονιστικοί επιρρίπτουν ευθύνες για την κατάσταση στις φυλακές στο Υπουργείο Δικαιοσύνης. Υποστηρίζουν ότι δεν υπάρχει πολιτική βούληση ώστε να μην είναι η κατάσταση ανεξέλεγκτη. Σε ανακοίνωσή τους μάλιστα ρωτούν:

- Γιατί ήταν ανοικτές οι φυλακές;
- Από πότε έχει να κλείσει η φυλακή το μεσημέρι;
- Κλείνει το βράδυ;

Απάντηση Υπουργείου Δικαιοσύνης:

«Δράστης και θύμα ήταν στον ίδιο θάλαμο και συνεπώς δεν είχε καμιά σημασία αν η πόρτα ήταν κλειστή ή όχι. Η χθεσινή ανακοίνωση ομάδας σωφρονιστικών είναι αναληθής και στοχεύει το κράτος δικαίου» .

Ύστερα από συσκέψεις το Υπουργείο Δικαιοσύνης ανακοίνωσε ότι θα ενισχυθούν το προσωπικό και τα μέτρα ασφαλείας στον Κορυδαλλό.

Κεντρικό Δελτίο Ειδήσεων: **14.01.2019**

Διάρκεια Ρεπορτάζ: **01΄.38΄΄**

Ακροαματικότητα : **8,9%**

Παρουσίαση Είδησης:

«Δολοφονήθηκε στις φυλακές Κορυδαλλού ο Αλβανός κακοποιός Α, που είχε κατηγορηθεί ως ηθικός αυτουργός της δολοφονίας του Δικηγόρου Χ, δύο ημέρες προτού ξεκινήσει εκ νέου η δίκη...»

Τίτλος: ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ ΣΤΟΝ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟ – ΔΡΑΣΤΗΣ Ο ΦΥΣΙΚΟΣ ΑΥΤΟΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΔΟΛΟΦΟΝΙΑΣ του Χ

«Όλα συνέβησαν στη 12.40 μετά το μεσημέρι σε κοινόχρηστο χώρο και συγκεκριμένα σε ένα διάδρομο στην 5^η πτέρυγα των φυλακών Κορυδαλλού. Εκεί είχαν μεταχθεί από τις φυλακές Δομοκού, δράστης και θύμα και οι δύο από την Αλβανία, καθώς μεθαύριο αναμένεται να ξεκινήσει και πάλι η δίκη για τη δολοφονία του δικηγόρου Χ. Το θύμα κατηγορείτο για ηθική αυτουργία στη δολοφονία του δικηγόρου και ο δράστης είναι κατηγορούμενος ως φυσικός αυτουργός. Ο Δράστης σύμφωνα με πληροφορίες, με τη βοήθεια ενός ακόμη κρατούμενου, Έλληνα, κυνήγησαν και ακινητοποίησαν το θύμα. Ο κρατούμενος από την Αλβανία χτύπησε τον ομοεθνή του, πολλές φορές με αυτοσχέδιο μαχαίρι στο λαιμό και το θώρακα και έπεσε νεκρός. Έσπευσαν αστυνομικοί του σώματος ανθρωποκτονιών στον Κορυδαλλό, συγκέντρωσαν μαρτυρίες και οπτικό υλικό για τη δολοφονία. Το κίνητρο δεν έχει διευκρινιστεί, ωστόσο οι αστυνομικοί ερευνούν αν σχετίζεται με τη δίκη που θα γίνει μεθαύριο και όπως λένε αστυνομικές πηγές μπορεί να προέκυψαν μεταξύ τους διαφωνίες για τη στάση που θα κρατούσαν στο δικαστήριο. Το θύμα, πέρα από την υπόθεση δολοφονίας του Χ, είχε εμπλακεί και συγκεκριμένα είχε καταδικαστεί για απόπειρα δολοφονίας δικηγόρου στην Πεντέλη, η οποία είχε σχέση με το σκάνδαλο ENERGA, ενώ το Νοέμβριο του 2014, σε κατάσταση αμοκ, είχε εισβάλει ζημερώματα σε μπαρ στο μικρολίμανο, είχε ανοίξει πυρ με καλάσνικοφ και είχαν τραυματιστεί τότε 15 θαμώνες».

Περιγραφόμενη είδηση έτους 2018

Θύμα: Α

Τηλεοπτικό Σταθμός: 1

Κεντρικό Δελτίο Ειδήσεων: 18.01.2018

Διάρκεια Ρεπορτάζ: 6'.58''

Ακροαματικότητα : Στην 10η θέση (σε ημερήσιο τηλεβάρόμετρο από σύνολο 10 τηλεοπτικών προγραμμάτων) με τηλεθέαση μέσου λεπτού 585 μονάδες (5,6%) και μερίδιο τηλεθέασης 15,6%

ΤΙΤΛΟΣ: ΓΑΖΩΣΑΝ ΤΟΝ Α – ΜΑΦΙΟΖΙΚΗ ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ ΜΕ ΔΕΚΑΔΕΣ ΣΦΑΙΡΕΣ – ΑΦΑΝΤΟΙ Ο ΕΚΤΕΛΕΣΤΗΣ ΜΕ ΤΟ ΣΥΝΕΡΓΟ ΤΟΥ

Παρουσίαση Ρεπορταζ:

«Το σημείο όπου δολοφονήθηκε ο Α, έχει αποκλειστεί. Ο 57χρονος που πριν από δύο χρόνια είχε αποφυλακιστεί βρίσκεται νεκρός μέσα στο αυτοκίνητό του. Διάσπαρτοι στη λεωφόρο Αθηνών, δεκάδες κάλυκες από το καλάσνικοφ που χρησιμοποίησε ο εκτελεστής. Οι Αστυνομικοί πραγματοποιούν αυτοψία στον τόπο του εγκλήματος. Λίγα λεπτά πριν τις 7 χθες το απόγευμα, ο Α επιβιβάζεται στο αυτοκίνητό του. Εκείνη τη στιγμή τον πλησιάζει ένας άντρας με καλυμμένο πρόσωπο. Κρατάει ένα καλάσνικοφ και πυροβολεί δεκάδες φορές τον Α. Μαζί με έναν συνεργό του εξαφανίζονται από τη λεωφόρο Αθηνών με μια κλεμμένη μοτοσικλέτα».

Τηλεφωνική Σύνδεση με κάτοικο περιοχής:

«Ακούσαμε τον ήχο. Ακούσαμε και τον κόσμο εδώ. Καταλάβαμε τι έχει γίνει. Σίγουρα ήταν πυροβολισμοί δηλαδή. Πολύς κόσμος. Πολλά περιπολικά και ασθενοφόρα».

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΤΙΤΛΟΣ: ΓΑΖΩΣΑΝ ΤΟΝ Α – ΠΑΝΙΚΟΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΥΡΟΒΟΛΙΣΜΟΥΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΓΡΙΑ ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ

«Στο σημείο επικρατεί πανικός. Φτάνουν Αστυνομικοί και διασώστες του ΕΚΑΒ, είναι όμως πολύ αργά για τον Α που δεν πρόλαβε να αντιδράσει στη θέα του δολοφόνου».

ΤΡΙΤΟΣ ΤΙΤΛΟΣ: ΣΤΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΙ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΟΙ – ΔΕΧΘΗΚΑΝ ΑΝΑΝΔΡΗ ΕΠΙΘΕΣΗ ΤΗΝ ΩΡΑ ΤΟΥ ΡΕΠΟΡΤΑΖ – ‘ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΕΣ’ ΟΙ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ

«Ομάδα μπράβων που είχε απλωθεί περιμετρικά του σημείου της δολοφονίας επιτέθηκαν εναντίον δημοσιογράφων, τεχνικών και φωτορεπόρτερ τραυματίζοντάς τους και προκαλώντας ζημιές στον εξοπλισμό».

ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΤΙΤΛΟΣ: ΒΑΡΥΠΟΙΝΙΤΗΣ ΜΕ ΠΛΟΥΣΙΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ – ΕΙΧΕ ΑΠΟΦΥΛΑΚΙΣΤΕΙ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΥ⁷¹

«Ο Α απασχολούσε την Αστυνομία για περισσότερες από δύο δεκαετίες. Είχε καταδικαστεί σε κάθειρξη 21 ενός ετών και τριών μηνών για ηθική αυτουργία για δολοφονία αλλά και στην απόδραση των Β-Γ⁷². Υπό συνεχή διερεύνηση βρισκόταν ο ρόλος του και σε άλλες παράνομες δραστηριότητες. Είχε αποφυλακιστεί το καλοκαίρι του 2016, κάνοντας χρήση του νόμου Παρασκευόπουλου».

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΝΤΕΟΛΗΠΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

ΤΙΤΛΟΣ: ΤΟΥΣ ΕΠΙΑΣΕ Η ΚΑΜΕΡΑ – ΤΟΝ ΣΚΟΤΩΣΑΝ ΣΕ ΛΙΓΑ ΔΕΥΤΕΡΟΛΕΠΤΑ

«Μόλις 28 δευτερόλεπτα χρειάστηκαν οι δολοφόνοι του Α για να εκτελέσουν το σχέδιό τους και να πλήξουν με 26 βολίδες από Καλάσνικοφ τον 53χρονο. Το ημερολόγιο γράφει 17 Ιανουαρίου και το ρολόι δείχνει 7:00 το απόγευμα. Όπως φαίνεται και στο βίντεο που αποκαλύπτει η ιστοσελίδα Bloko.gr⁷³, ο εκτελεστής με το πολεμικό όπλο τρέχει προς το αυτοκίνητο του Α, μόλις αντιλαμβάνεται ή ειδοποιείται ότι είναι μόνος. Με ρυθμό και

---

⁷¹ Δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ Α' 140/21.9.2017) ο Νόμος 4489/2017 «Ευρωπαϊκή εντολή έρευνας στις ποινικές υποθέσεις - Εναρμόνιση της νομοθεσίας με την Οδηγία 2014/41/ΕΕ και άλλες διατάξεις». Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 43 προβλέπεται ότι: 1. Κρατούμενοι οι οποίοι, κατά το χρόνο έναρξης ισχύος του νόμου (21/9/2017), εκτίουν ποινή στερητική της ελευθερίας απολύονται με διάταξη του εισαγγελέα πλημμελειοδικών του τόπου έκτισης της ποινής, υπό τον όρο της ανάκλησης χωρίς τη συνδρομή των προϋποθέσεων των άρθρων 105 και επόμενα του Ποινικού Κώδικα, κατά τις εξής διακρίσεις: α) εάν η ποινή τους έχει διάρκεια μέχρι τρία (3) έτη, εφόσον έχουν εκτίσει με οποιονδήποτε τρόπο το ένα δέκατο αυτής, β) εάν η ποινή τους έχει διάρκεια μεγαλύτερη των τριών (3) και μέχρι πέντε (5) έτη, συμπεριλαμβανομένης της κάθειρξης, καθώς και εάν η ποινή φυλάκισής τους έχει διάρκεια μεγαλύτερη των πέντε (5) ετών, εφόσον έχουν εκτίσει με οποιονδήποτε τρόπο το ένα πέμπτο αυτής. 2. Κρατούμενοι οι οποίοι, κατά το χρόνο έναρξης ισχύος του παρόντος νόμου, εκτίουν ποινή κάθειρξης που δεν υπερβαίνει τα δέκα (10) έτη, απολύονται με διάταξη του εισαγγελέα πλημμελειοδικών του τόπου έκτισης της ποινής, υπό τον όρο της ανάκλησης χωρίς τη συνδρομή των προϋποθέσεων των άρθρων 105 και επόμενα του Ποινικού Κώδικα, εφόσον έχουν εκτίσει με οποιονδήποτε τρόπο τα δύο πέμπτα της ποινής. 3. Κρατούμενοι οι οποίοι, κατά το χρόνο έναρξης ισχύος του παρόντος νόμου, εκτίουν ποινή κάθειρξης άνω των δέκα (10) ετών απολύονται με διάταξη του εισαγγελέα πλημμελειοδικών του τόπου έκτισης της ποινής, υπό τον όρο της ανάκλησης χωρίς τη συνδρομή των προϋποθέσεων των άρθρων 105 και επόμενα του Ποινικού Κώδικα, εφόσον έχουν εκτίσει με οποιονδήποτε τρόπο το ένα δεύτερο της ποινής που τους επιβλήθηκε ή έχουν συμπληρώσει το ένα τρίτο πραγματικής έκτισης της ποινής αυτής.

⁷² Τον Ιούνιο του 2006, οι Β και Γ απέδρασαν με ελικόπτερο από τις φυλακές Κορυδαλλού

⁷³ Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα με url: <http://www.bloko.gr/2018/02/blokoqr.html>

ταχύτητα αθλητή διανύει μια απόσταση μήκους 60 περίπου μέτρων, από το σημείο που είναι σταθμευμένη η μοτοσικλέτα, σε μόλις 9 δευτερόλεπτα. Ο 53χρονος δεν έχει προλάβει ούτε να κλείσει την πόρτα της ημιθωρακισμένης BMW. Ο ψηλός, αδύνατος αλλά γεροδεμένος οπλοφόρος, τον προσεγγίζει από την πλευρά του οδηγού και πυροβολεί κατά ριπάς. Σπρώχνει την πόρτα την κλείνει και ο συνεργός του καταφθάνει με την μεγάλου κυβισμού μοτοσυκλέτα. Οι οδηγοί που κινούνται τυχαία εκείνη την ώρα στη Λεωφόρο Καβάλας, είτε δεν αντιλαμβάνονται, είτε φοβούνται να σταματήσουν. Ο εκτελεστής ανεβαίνει στην μοτοσικλέτα, αναπτύσσουν ταχύτητα και εξαφανίζονται με κατεύθυνση προς Ελευσίνα».

Οι εικόνες είναι από τις κάμερες ασφαλείας της επιχείρησης του Α. Δείχνουν ξεκάθαρα τις κινήσεις των πληρωμένων δολοφόνων, αλλά σχεδόν κανένα στοιχείο για την ταυτότητά τους. Φορούσαν και οι δύο σκουρόχρωμα ρούχα και λευκά κράνη.

Οι έρευνες των Αστυνομικών είναι σε πολύ πρώιμο στάδιο. Προσπαθούν να βρουν προγενέστερα κάποιο κομμάτι, που να τους δίνει το παραμικρό στοιχείο και να φτάσουν στα ίχνη των δραστών. Στην ελληνική Αστυνομία, στην Ασφάλεια Αττικής, έχουν δεδομένο όλοι οι αξιωματικοί πως πρόκειται για ξεκαθάρισμα λογαριασμών. Μιλάμε για έναν άνθρωπο, ο οποίος τις τελευταίες δεκαετίες, ήταν ένα από τα πιο σημαντικά ονόματα στον κόσμο της νύχτας. Κάποιοι Αξιωματικοί, έλεγαν στον τηλεοπτικό σταθμό 1, ότι είχε τον σεβασμό όλων ακόμα και των αντιπάλων του. Τώρα, μετά τη δολοφονία του μένει ένα κενό και αυτό προβληματίζει ιδιαίτερα τις Αρχές γιατί πιστεύουν ότι από δω και πέρα κάποιοι θα προσπαθήσουν να πάρουν τη δύναμη που είχε ο Α, ενώ η πλευρά του θύματος θα προσπαθήσει να εντοπίσει από μόνη της τους δράστες και του ηθικούς αυτουργούς και σε κάθε περίπτωση θα δώσουν τη δική τους απάντηση».

Τηλεοπτικός Σταθμός: 2

Κεντρικό Δελτίο Ειδήσεων: 18.01.2018

Διάρκεια Ρεπορτάζ: 07'.07''

Ακροαματικότητα⁷⁴: Στην 4^η θέση (σε ημερήσιο τηλεβάρόμετρο από σύνολο 10 τηλεοπτικών προγραμμάτων) με τηλεθέαση μέσου λεπτού 841 μονάδες (8,1%) και μερίδιο τηλεθέασης 24,6%

Παρουσίαση Είδησης:

«Με 30 σφαίρες δολοφονήθηκε χθες το απόγευμα ο Α. Πυροβολήθηκε έξω από τα γραφεία της εταιρίας του, μόλις μπήκε στο αυτοκίνητό του. Οι δύο δράστες οι οποίοι επέβαιναν σε μηχανή, τον πλησίασαν, άνοιξαν την πόρτα του συνοδηγού στο θωρακισμένο αυτοκίνητό του και άρχισαν να πυροβολούν με καλάσνικοφ. Οι δράστες έδρασαν μπροστά σε κάμερα ασφαλείας, η οποία έχει καταγράψει όλη τη σκηνή της δολοφονίας».

Τίτλος Ρεπορτάζ: ΜΑΦΙΟΖΙΚΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΜΕ 30 ΣΦΑΙΡΕΣ – ΕΝΕΔΡΑ ΜΕ ΚΑΛΑΣΝΙΚΟΦ ΣΤΟΝ Α

«Ο Α έχει πέσει νεκρός, όταν εκτελεστές τον έχουν γαζώσει μέσα στο αυτοκίνητό του με δεκάδες σφαίρες. Έχουν περάσει λίγα λεπτά από τη στιγμή που οι αδίστακτοι εκτελεστές τον πλησίασαν και πάνω στα τζάμια του θωρακισμένου οχήματος διακρίνονται καρφωμένες σφαίρες από το καλάσνικοφ».

Ερώτηση Ρεπόρτερ προς περαστικό:

- Ήταν χτυπημένος, ήταν μέσα στο αυτοκίνητο;
- Ναι, ήταν μέσα στο αυτοκίνητο και τον χτύπησαν από τη μεριά του συνοδηγού!

Δεύτερος Τίτλος: Η ΣΤΙΓΜΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΥΓΗΣ

«Οι δύο εκτελεστές σπεύδουν να εξαφανιστούν, όπως βλέπετε και από το ντοκουμέντο ενώ απομακρύνονται από το χώρο του εγκλήματος. Σε ένα βίντεο που έχουν συλλέξει αστυνομικοί, κάμερα καταγράφει μια λευκή μηχανή σαν αυτή των δραστών και σύμφωνα με μαρτυρίες, κατευθύνεται προς Ελευσίνα.

---

⁷⁴ "ΠΗΓΗ: The Nielsen Company", διαθέσιμο στο διαδικτυακό ιστότοπο <http://www.arianna.gr/gr/data/default.htm> (Η The Nielsen Company είναι μέλος της [ESOMAR](#) (European Society for Opinion and Marketing Research) και του [ΣΕΔΕΑ](#) (Σύλλογος Εταιρειών Δημοσκοπήσεων και Ερευνας Αγοράς).

Από νωρίς το πρωί Αστυνομικοί έχουν σαρώσει και έχουν συγκεντρώσει όλο το οπτικό υλικό από κάμερες ασφαλείας που βρίσκονται κατά μήκος της Λεωφόρου Καβάλας, προκειμένου να εντοπίσουν τη διαδρομή της μηχανής των εκτελεστών».

Ερώτηση σε ιδιοκτήτη παρακείμενης επιχείρησης:

- *Τι γνωρίζετε;*
- *Εμένα, έτυχε να περνάει ο γιος μου εκείνη την ώρα που τον σκότωσαν αυτοί οι δύο.*
- *Δύο δράστες ήταν;*
- *Ναι, δύο, πάνω σε μηχανή, φύγαν αστραπιαία! Το κτίριο από το οποίο κατέβηκε ο Α είναι δικό του, σχεδόν δηλαδή, μαζί με το θείο του. Στιγμιαία μπορεί να μην πήρε τις προφυλάξεις που έπρεπε να πάρει και έγινε αυτό που έγινε. Ήταν φιλικός σε όλο το Χαϊδάρι εδώ πέρα, δεν είχε πειράζει κανέναν!*

Τρίτος Τίτλος: ΠΥΡΟΒΟΛΙΣΜΟΙ ΚΑΘ' ΟΔΟΝ

«Σύμφωνα με τους Αστυνομικούς, ο τρόπος δράσης των εκτελεστών παραπέμπει στην αμερικανική μαφιόζικη μέθοδο, γνωστή ως πυροβολισμοί καθ' οδόν. Με αστραπιαίες κινήσεις γαζώνουν με 30 σφαίρες χρησιμοποιώντας πολεμικό όπλο καλάσνικοφ, τον γνωστό από το παρελθόν Α, μέσα στο θωρακισμένο αυτοκίνητό του. Ο Α, βγαίνει από το κτίριο και μπαίνει μέσα στη θωρακισμένη BMW που έχει παρκάρει με την πίσω όψη επί της λεωφόρου Καβάλας. Η μοτοσικλέτα μεγάλου κυβισμού σταματάει, ενώ εκείνη την ώρα ο δρόμος είχε κίνηση. Ο συνεπιβάτης της μηχανής κατεβαίνει φορώντας το κράνος του, κατευθύνεται προς το πεζοδρόμιο, όπου έχει σταθμεύσει ο Α, ανοίγει την πόρτα του συνοδηγού και αρχίζει να πυροβολεί. Αμέσως μετά το χτύπημα, οι δράστες ανεβαίνουν στη μηχανή και απομακρύνονται. Οι εκτελεστές έδρασαν μπροστά σε κάμερα ασφαλείας, ενώ θεωρείται σχεδόν σίγουρο πως είχαν συνεργούς και τουλάχιστον έναν τσιλιαδώρο. Σύμφωνα με τα στοιχεία που εξετάζει η Αστυνομία, είναι πιθανόν να είχαν συνεργό ή συνεργούς πάνω στη Λεωφόρο Καβάλας. Είναι αυτοί που ειδοποίησαν τους δράστες να προχωρήσουν το σχέδιό τους όταν αντιλήφθηκαν τον Α να κατεβαίνει από το κτίριο».

Τέταρτος Τίτλος: ΟΙ ΕΧΘΡΟΙ ΚΑΙ Η ΒΑΛΛΙΣΤΙΚΗ

«Οι Αστυνομικοί φτάνουν αμέσως στο σημείο, αποκλείουν το χώρο. Δεκάδες κάλυκες είναι διασκορπισμένοι σε μεγάλη απόσταση. Έχουν διαπεράσει και έχουν τραυματίσει θανάσιμα τον Α. Δύο τουλάχιστον έχουν καρφωθεί στο αυτοκίνητο, καθώς οι εκτελεστές απομακρυνόμενοι συνέχισαν να πυροβολούν. Η βαλλιστική εξέταση θα δώσει κρίσιμα στοιχεία στους Αστυνομικούς για την περίπτωση που το Καλάσνικοφ έχει ξαναχρησιμοποιηθεί. Οι Αστυνομικοί εξετάζουν προσεκτικά τις υποθέσεις στις οποίες έχει εμπλακεί ο Α, αναζητώντας τον άνθρωπο που έδωσε την εντολή για την εκτέλεσή του».

Δεύτερο Ρεπορτάζ στο ίδιο δελτίο Ειδήσεων:

Παρουσίαση:

«Οι δολοφόνοι του Α σχεδίαζαν για καιρό αυτήν την ενέδρα θανάτου και σύμφωνα με την Αστυνομία, περίμεναν την κατάλληλη στιγμή για να δράσουν. Η ακρίβεια στις κινήσεις τους δείχνει ότι γνώριζαν κάθε λεπτομέρεια για το που, τι ώρα αλλά και με τι συνοδεία κυκλοφορούσε ο πρώην βαρυποινίτης».

Τίτλος: ΜΑΦΙΟΖΙΚΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ – ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗ

«Ήταν ένα καλοστημένο σχέδιο εξυφασμένο με δοκιμές και στενή παρακολούθηση. Οι Αρχές αναζητούν απαντήσεις στα ερωτήματα που προκύπτουν μετά την εν ψυχρώ δολοφονία του Α:

- Πόσο καιρό τον παρακολουθούσαν;

Η ακρίβεια στις κινήσεις των δολοφόνων και η κινηματογραφική εκτέλεση του στόχου σε ελάχιστα δευτερόλεπτα, αποκαλύπτουν στους Αστυνομικούς όπως λένε, ότι αυτοί που εκτέλεσαν τον Α, γνώριζαν λεπτομέρειες για το πως, τι ώρα, που και με ποιους κυκλοφορούσε ο Βαρυποινίτης.

Πιθανότατα τον παρακολουθούσαν για καιρό λένε οι Αστυνομικοί, οι οποίοι αναζητούν στοιχεία για να φωτίσουν τις σκιές στα βήματα των δραστών μέχρι τη στιγμή που έπεφτε νεκρός στη μαφιόζικη ενέδρα».

Ο Δικηγόρος του λέει στον τηλεοπτικό σταθμό 2:

(Συνομιλία με τον Δικηγόρο του Α)

- Τελευταία τον είδα προχθές, ήμασταν μαζί
- Είχε πάντα κάποιον δίπλα του, έτσι δεν είναι;
- Δε ξέρω, όταν ερχόταν στο γραφείο μου ή όταν συναντιόμασταν δε ξέρω. Ξέρω ότι είχε επιδοθεί στη δουλειά του, τίποτα άλλο.

(Συνέχεια ρεπορτάζ)

- **Γιατί ήταν χωρίς τους συνοδούς του;**

«Ο Α σύμφωνα με τις Αρχές ήταν από τα βαριά χαρτιά της νύχτας. Ποτέ δεν κυκλοφορούσε μόνος. Έφερε όπλο, μετακινείτο με θωρακισμένο αυτοκίνητο και τον συνόδευαν πάντα σε κάθε του βήμα δύο έμπιστοι άνθρωποί του, που είχαν αναλάβει το ρόλο της φύλαξής του. Άγνωστο για ποιο λόγο ο Α βρέθηκε μόνος μπροστά στις σφαίρες των εκτελεστών».

- **Ποιοι γνώριζαν το σχέδιο;**

«Το ενδεχόμενο κάποιος που ήξερε ή είχε δει τις καθημερινές συνήθειες του βαρυποινίτη να έδωσε χρήσιμες πληροφορίες στην ομάδα των εκτελεστών, ερευνά επίσης η Αστυνομία».

- **Ποιοι επωφελούνται;**

«Έμπειροι Αξιοματικοί του τμήματος Ανθρωποκτονιών σχετίζουν τη δολοφονία με διαφορές που φαίνεται να είχε ο Α με αντίπαλες ομάδες για τον έλεγχο της νύχτας. Οι Αστυνομικοί ερευνούν πιθανή εμπλοκή ομάδας από την Ελευσίνα με την οποία το θύμα είχε ανέκαθεν θανάσιμη έχθρα, αλλά και τον ρόλο που μπορεί να έπαιξε ακόμα μία φατρία γνωστή με το προσωνύμιο ΝΤΑΙΖΗ ή ΚΑΡΑΦΛΑΣ».

Τηλεφωνική Επικοινωνία με το θείο του Α:

Θείος: Ψύχραιμο παιδί, ένας πράος ήταν. Ένα παιδί της επαρχίας ήταν. Ένα παιδί που έψαχνε το μεροκάματο. Ήταν σίγουρος ότι δε θα τον πείραζε κανείς!

«Στο μικροσκόπιο των Αρχών μπαίνουν τα κινητά τηλέφωνα του θύματος, η άρση των συνομιλιών του Βαρυποινίτη εκτιμούν οι Αστυνομικοί θα δώσουν σημαντικά στοιχεία για τη δολοφονία του. Αριθμοί, Ονόματα και Συχνότητα κλήσεων, με ποιους μίλησε λίγη ώρα πριν και ποιο ήταν το τελευταίο τηλεφώνημα που δέχτηκε».

Τηλεοπτικό Σταθμός: 3

Κεντρικό Δελτίο Ειδήσεων: 18.01.2018

Διάρκεια Ρεπορτάζ: 04'.15''

Ακροαματικότητα : 7,1%

Παρουσίαση Είδησης:

«Στο θέμα τώρα της μαφιόζικης εκτέλεσης του Βαρυποινίτη Α, οι Αρχές αναζητούν υλικό από τις κάμερες ασφαλείας προκειμένου να συνθέσουν το παζλ της δολοφονίας και να φτάσουν στα ίχνη των δραστών. Πως στήθηκε η ενέδρα;

Ο Α βγαίνει από κτίριο που στεγάζεται η επιχείρησή του στη Λεωφόρο Αθηνών 302, μπαίνει στο αυτοκίνητο και μιλάει στο κινητό του. Εκείνη τη στιγμή πλησιάζει το πολυτελές αυτοκίνητο μια άσπρη μοτοσικλέτα. Ο συνεπιβάτης ανοίγει αστραπιαία την πόρτα του οδηγού και αρχίζει να τον γαζώνει με Καλάσνικοφ. Δίπλα στον νεκρό βαρυποινίτη βρέθηκαν 30 κάλυκες».

Τίτλος Ρεπορτάζ: ΜΑΦΙΟΖΙΚΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗ – ΕΝΕΔΡΑ ΘΑΝΑΤΟΥ ΣΤΟΝ ΑΡΧΗΓΟ ΤΗΣ ΝΥΧΤΑΣ – ΓΑΖΩΣΑΝ ΤΟΝ Α

«Με μαφιόζικο σχέδιο δράσης, οι εκτελεστές έστησαν ενέδρα θανάτου και γάζωσαν με καλάσνικοφ τον πρώην βαρυποινίτη Α, τον άνθρωπο που έχει χαρακτηριστεί από τις αρχές ως αρχηγός του Υπόκοσμου της Νύχτας και τις τελευταίες δύο δεκαετίες έχει κατηγορηθεί και φυλακιστεί για σωρεία σοβαρών εγκληματικών πράξεων. Ο 57χρονος είχε πολλούς ανοικτούς λογαριασμούς με πολλούς σε πολλά μέτωπα, όπως λένε πηγές της Ασφάλειας Αττικής και οι Αστυνομικοί που προσπαθούν να ρίξουν φως στην δολοφονία βρίσκονται αντιμέτωποι με την ομερτά που επικρατεί στα κυκλώματα της νύχτας.

Πως στήθηκε η ενέδρα θανάτου;

Η ενέδρα θανάτου είχε στηθεί στη Λεωφόρο Αθηνών 302, την ώρα που ο Α είχε βγει από το κτίριο που στεγάζονται γραφεία εταιρειών του, κοντά στο σπίτι του, μπήκε στο αυτοκίνητό του και μιλούσε στο κινητό του. Εκείνη τη στιγμή πλησίασε το πολυτελές αυτοκίνητο μια άσπρη μοτοσικλέτα. Ο συνεπιβάτης άνοιξε αστραπιαία την πόρτα του οδηγού και γάζωσε με Καλάσνικοφ τον Α. Πυροβόλησε τουλάχιστον 29 φορές. Ο Α αιφνιδιάστηκε, δεν είχε προλάβει να πατήσει τις ασφάλειες του αυτοκινήτου ούτε να βγάλει το περίστροφο που είχε στο μπουφάν του. Ένας άντρας που είχε βγει από τα γραφεία μαζί του, τη στιγμή της δολοφονίας βρισκόταν λίγα μέτρα μακρύτερα. Οι

Αστυνομικοί εκτιμούν ότι υπήρχε τουλάχιστον ακόμα ένα άτομο που είχε το ρόλο Τσιλιαδώρου και ενημέρωσε του δράστες που επέβαιναν στην μοτοσικλέτα ότι ο Α βγήκε από το κτίριο και βαδίζει προς το αυτοκίνητό του. Ο Α γνώριζε ότι έχει μπει στο στόχαστρο αντιπάλων του. Οπλοφορούσε, κυκλοφορούσε με αυτοκίνητο που είχε αλεξίσφαιρα τζάμια και συνήθως με συνοδεία προσωπικής ασφάλειας»).

Δεύτερος Τίτλος: ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ – ΑΝΟΙΓΕΙ (;) ΝΕΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΑΙΜΑΤΟΣ ΜΕ ΑΝΤΙΠΑΛΕΣ ΣΥΜΜΟΡΙΕΣ ΝΟΝΩΝ ΤΗΣ ΝΥΧΤΑΣ

«Υστερα από περίπου εννέα χρόνια εγκλεισμού οι Αστυνομικοί εξέφραζαν φόβους για αντίποινα σε βάρος του. Το ίδιο πιστεύουν και μετά τη δολοφονία του. Εκτιμούν ότι μπορεί να ανοίξει νέος κύκλος αίματος με πρωταγωνιστές μέλη αντίπαλων συμμοριών Νονών της νύχτας.

Μετά την αποφυλάκισή του ο Α δραστηριοποιήθηκε σε επιχειρήσεις εμπορίου υγραερίου και άλλες. Οι Αστυνομικοί θεωρούν ότι τα κίνητρα της δολοφονίας πιθανόν σχετίζονται με ξεκαθάρισμα λογαριασμών για παλαιότερες ποινικές υποθέσεις και το πιθανότερο είναι να πρόκειται για συμβόλαιο θανάτου. Ερευνούν αν η δολοφονία έχει σχέση με ενέδρα θανάτου που στήθηκε πριν ενάμιση χρόνο με θύμα γνωστό Νονό της Νύχτας. Η μοτοσικλέτα που χρησιμοποίησαν οι δολοφόνοι του Α, διαπιστώθηκε ότι είχε κλαπεί τον περασμένο Δεκέμβριο στην περιοχή της Ηλιούπολης. Οι Αστυνομικοί εκτός από κρίσιμες μαρτυρίες αναζητούν οπτικό υλικό από κάμερες ασφαλείας αν και οι δράστες φορούσαν κράνη και δύσκολα θα αναγνωρίζονταν. Έρευνες γίνονται και για τις επικοινωνίες κινητών τηλεφώνων πριν και μετά τη δολοφονία στο Χαϊδάρι, αλλά και σε φυλακές».

Τρίτος Τίτλος: ΤΟ «ΒΑΡΥ» ΠΟΙΝΙΚΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ ΤΟΥ Α

«Ο Α συνελήφθη στο Χαϊδάρι τον Ιανουάριο του 2008. Σε βάρος του εκκρεμούσαν τότε δύο εντάλματα σύλληψης για ηθική αυτουργία σε δολοφονία σε καφενείο στο Περιστέρι, καθώς και για ηθική αυτουργία στην απόδραση των Β και Γ το 2006 με ελικόπτερο από τις φυλακές Κορυδαλλού. Καταδικάστηκε σε κάθειρξη 21 ετών και 3 μηνών για ηθική αυτουργία στην δολοφονία, ενώ του είχε επιβληθεί και ποινή κάθειρξης 14 ετών για εμπλοκή σε υποθέσεις προστασίας και λαθρεμπορίου. Σε παλαιότερες συνεντεύξεις του μέσα από την φυλακή ο Α είχε υπερασπιστεί τον Χριστόδουλο Ξηρό και είχε χαρακτηρίσει φίλους του τα φυλακισμένα μέλη των πυρήνων της φωτιάς».

Τηλεοπτικός Σταθμός: 4

Κεντρικό Δελτίο Ειδήσεων: 18.1.2018

Διάρκεια Ρεπορτάζ: 6'.12''

Ακροαματικότητα: 6,8%

Παρουσίαση Είδησης:

Πάμε κυρίες και κύριοι τώρα στην είδηση της δολοφονίας του Α. Τέτοια ώρα πριν ακριβώς από 24 ώρες και σας το μεταδώσαμε πρώτοι, ο Α έπεφτε νεκρός από ένα μαφιόζικο καθαρά χτύπημα, το οποίο είναι έτσι ακριβώς φτιαγμένο ώστε να δείξει αποφασιστικότητα. 29 σφαίρες από ένα καλάσνικοφ σε έναν άνθρωπο, ο οποίος ήταν χωρίς αμφιβολία Βίος και Πολιτεία.

Τίτλος: ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΟΥ Α ΜΕ 29 ΣΦΑΙΡΕΣ ΑΠΟ ΚΑΛΑΣΝΙΚΟΦ - ΤΟ ΚΑΡΤΕΡΙ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΦΟΒΟΙ ΓΙΑ ΜΑΦΙΟΖΙΚΗ ΒΕΝΤΕΤΑ

Απόσπασμα από τη συνέντευξη που είχε δώσει ο Α το 2008:

“Καπνός χωρίς φωτιά δεν μπορεί να υπάρξει αλλά και αυτός ο συμψηφισμός και αυτή η ισοπέδωση που κάνουν... δεν μπορεί να λειτουργήσει έτσι η δικαιοσύνη. Είναι πολύ διαφορετική η παράβαση από παράβαση. Ούτε Άγιος είμαι ούτε με αγίους συναναστρέφομαι. Αλλά άλλο ο άγιος και άλλο δαίμονας”.

Δεύτερος τίτλος: Η ΠΕΘΑΜΕΝΗ Καλησπέρα στον Α

“Η πεθαμένη Καλησπέρα στον Α ήρθε με 29 σφαίρες από καλάσνικοφ στο Χαϊδάρι στη Λεωφόρο Αθηνών. Την ώρα που έμπαινε στο θωρακισμένο όχημα του και μόλις είχε κατέβει από τα γραφεία της εταιρείας του, εκεί που διατηρούσε επιχείρηση υγραερίου. Την ώρα που κατέβαινε τα βαριά βήματα του κατέγραφε με τα μάτια του ο αθέατος Παρατηρητής. Ο συνεργός που έριξε σύρμα στους δύο αναβάτες της μοτοσικλέτας που ανέμεναν στα 100 μέτρα με αναμμένη τη μηχανή. Με Γεμάτο καλάσνικοφ ο κρανοφόρος το είχε αγκαλιά κάτω από το δερμάτινο μπουφάν του και η οπλισμένοι κάννη ακουμπούσε στην καρδιά του εκτελεστή και σε λίγα δευτερόλεπτα θα έβλεπε το πρόσωπο του Α. Ο

Μαύρος θάνατος κατέφτασε με τη λευκή μοτοσυκλέτα ο 57χρονος μάλλον μιλούσε στο κινητό του. Η μαύρη θωρακισμένη BMW του είναι παλιό μοντέλο και οι πόρτες δεν κλειδώνουν αυτόματα. ο Α δεν πρόλαβε να πατήσει το κουμπί και να κλειδώσει τις ασφάλειες όπως έκανε συνήθως. Ο εκτελεστής άνοιξε ξαφνικά την πόρτα και άρχισε να τον γαζώνει με καλάσνικοφ σε απόσταση κοντά στα 3 μέτρα για να μην προλάβει να του πιάσει την κάννη το θύμα”.

Τρίτος Τίτλος: Επιχείρηση KILL BILL

“Η επιχείρηση kill-bill είχε φτάσει στο τέλος της όταν ο οδηγός της Enduro μηχανής την έβαλε σε κίνηση και κατευθύνθηκε δαιμονισμένος προς το Δαφνί. Οι εκτελεστές αφού ολοκλήρωσαν το σχέδιο τους κατευθύνθηκαν με τη λευκή μηχανή μεγάλου κυβισμού προς την περιοχή του Ασπροπύργου και όπως προέκυψε η μηχανή είχε κλαπεί από την περιοχή της Ηλιούπολης. Οι αστυνομικές αρχές θεωρούν ότι η εκτέλεση έγινε από Έλληνα βαρυνοινίτη ο οποίος θέλησε να εκδικηθεί για το πρόσφατο θάνατο φίλου του. Ο Α είχε κατηγορηθεί ως οργανωτής και χρηματοδότης της πρώτης απόδρασης των Β και Γ από τις φυλακές Κορυδαλλού με ελικόπτερο το 2006. Μάλιστα τότε με το σκεπτικό της ποινικής απόφασης η απόδραση έγινε για να οργανωθεί μία διπλή δολοφονία στο Περιστέρι. Από τον εγκλεισμό του στις φυλακές και μετά ο Α δεν έκρυβε τη συμπάθειά του για κάποια νεαρά μέλη των πυρήνων της φωτιάς, Οι οποίοι είχαν κριθεί προφυλακιστέοι με βάση τον αντιτρομοκρατικό νόμο και βρέθηκαν όλοι μαζί στην ίδια πτέρυγα.

Τέταρτος Τίτλος: ο ισχυρός Μανιάτης που επικράτησε στις φυλακές ο εγκλεισμός του Και οι ορκισμένοι εχθροί

Απόσπασμα από τη συνέντευξη του Α:

- Με το ξεκαθάρισμα που έγινε τώρα τα τελευταία χρόνια δεν έχετε καμία εμπλοκή;
- Μα πως θα μπορούσα να έχω Εγώ; Είμαι ξένο σώμα εγώ από αυτά τα πράγματα δεν έχω να χωρίσω τίποτα με κανέναν Ούτε επαγγελματικά ούτε προσωπικά.... όταν κάνεις πιο αθώο έναν άνθρωπο ο οποίος είναι λιγότερο αθώος είναι το ίδιο πράγμα με το να κάνεις ένοχο έναν ο οποίος είναι λιγότερο ένοχος...
- Κι αν ο Α όπως λέγεται, δεν είναι αρχιμαφιόζος πως βρήκε τόσες χιλιάδες ευρώ και έδωσε εγγύηση;

- Εγώ έδωσα εγγύηση 400.000 ευρώ. Ξέρετε πόσοι δημόσιοι υπάλληλοι έχουν χάσει 300 και 400.000 στο χρηματιστήριο; Είμαι από το 1983 έμπορος! Τι λέτε τώρα; με μεγάλο κύκλο εργασιών... δεν μπορεί να έχει ένας άνθρωπος 150 εκατομμύρια δραχμές;

“Ο Α με ιδιαίτερο τόπο καταγωγής του τη Μάνη ήταν ένας ιδιαίτερος άνθρωπος έλεγε λίγα αλλά εννοούσε πολλά.. Διάβαζε Βάρναλη αλλά ο νους του πήγαινε πάντοτε στο special 38άρι περίστροφο που άφηνε δίπλα του”...

Περιγραφόμενη είδηση έτους 2017

Θύμα: Α

Τηλεοπτικός Σταθμός: 1

Κεντρικό Δελτίο Ειδήσεων: 19.10.2017

Διάρκεια Ρεπορτάζ: 6΄.23΄΄

Ακροαματικότητα: 5,4%

Παρουσίαση είδησης:

“Πυκνό μυστήριο καλύπτει κυρίες και κύριοι τη δολοφονία 32χρονης στο Β΄ Νεκροταφείο. Η αστυνομία ερευνά κάθε πιθανό σενάριο. Ο πατέρας του θύματος ζήτησε να ανοιχτούν και να εξεταστούν όλοι οι φάκελοι με τις υποθέσεις που χειριζόταν η κόρη του στην εφορία”.

Τίτλος: Θρίλερ με την άγρια δολοφονία της 32χρονης στο Νεκροταφείο

“Το μυστήριο με τη δολοφονία θρίλερ 32χρονης εφοριακού μέσα στο Β΄ Νεκροταφείο Αθηνών προσπαθεί να λύσει η αστυνομία. Η άτυχη γυναίκα βρέθηκε μαχαιρωμένη πάνω σε ένα τάφο. Λίγο νωρίτερα ένας νεαρός που βρισκόταν στο σημείο την άκουσε να καλεί σε βοήθεια...”

Ερώτηση σε ιερέα που βρισκόταν στο σημείο:

- Την γνώριζα την κοπέλα, τη βλέπω.. ήταν ζάπλα.. Την ρωτάω: Α, Τι κάνεις; τίποτα δεν αποκρίθηκε.. ξεφυσούσε...

- Ξεψύχησε δηλαδή στα χέρια σας;

- Σχεδόν...

“Η 32χρονη φαίνεται ότι πάλεψε με τον δολοφόνο Και προσπάθησε να ξεφύγει. Ο ιατροδικαστής διέγνωσε 14 τραύματα από μαχαίρι σε στήθος, θώρακα, πλάτη, ακόμα και στο πρόσωπο”.

Στα πλαίσια του Ρεπορτάζ παρατίθενται Μαρτυρίες Περαιστικών που βρέθηκαν στο σημείο τη στιγμή του εγκλήματος:

1η Μαρτυρία: *“Άκουσα Φωνές, πολλές φωνές μέχρι να τη βρω, να την ψάξω, ποια είναι, από πού έρχεται η φωνή... εκείνη Βγήκε στον κεντρικό δρόμο φώναζε και μέχρι να την δω είχε μπει μέσα και είχε πέσει πάνω σε ένα τάφο”.*

2η Μαρτυρία: *“ Πήγανε στο χώρο που είναι οι γλάστρες εκεί που είναι το μνήμα του παιδιού. Είχε γίνει μάχη εκεί με τις γλάστρες, ήταν ανακατεμένα όλα... θα το δείτε... και τσάντα δεν είχε η κοπέλα! Το μπουφάν της, το έφαξε η αστυνομία δεν είχε τίποτα μέσα”!*

Το θύμα που ήταν υπάλληλος της Α'Δ.Ο.Υ. Πειραιά είχε πάει στο νεκροταφείο μετά τη δουλειά της στο μνήμα στενού φίλου της που είχε φύγει πρόσφατα από τη ζωή, κάτι που έκανε σχεδόν καθημερινά. Ο πατέρας του θύματος συνέδεσε το κίνητρο του δράστη με τις υποθέσεις που χειριζόταν η κόρη του στην εφορία.

Δεύτερος τίτλος: Ο πατέρας της συνδέει το έγκλημα με υποθέσεις που χειριζόταν

Πατέρας 32χρονης: *“Να βγει το ΣΔΟΕ να πει τι υποθέσεις χειριζόταν το κορίτσι μου, το παιδί μου... δεν γίνεται αυτό το πράγμα που συνέβη, 5:00 το απόγευμα ήτανε μέρα ακόμα!”.*

Μητέρα 32χρονης: *“ θα ήθελα να τον σκοτώσω αλλά δεν μπορώ... θα ήθελα να τον είχα μπροστά μου να τον ρωτήσω.. γιατί μου στέρησε το παιδί μου...”*

“Αστυνομικές πηγές αναφέρουν ότι δεν υπάρχουν στοιχεία έως τώρα που να δείχνουν ότι το έγκλημα συνδέεται με την επαγγελματική δραστηριότητα του θύματος Αστυνομικοί παίρνουν καταθέσεις από άτομα του κοινωνικού περιβάλλοντος της 32χρονης προσπαθώντας να ρίξουν φως στην υπόθεση”.

Τρίτος Τίτλος: Εξετάζεται και το κίνητρο της ληστείας - δεν βρέθηκε τσάντα, κινητό και πορτοφόλι

“Το γεγονός ότι το θύμα έφερε 14 μαχαιριές δείχνουν πάθος και μένος για εκδίκηση. Το γεγονός όμως ότι λείπει το κινητό, η τσάντα και το πορτοφόλι της περιπλέκει τα πράγματα. Εξετάζεται ακόμη και το ενδεχόμενο της ληστείας, η αστυνομία εξέτασε και έναν αστυνομικό με τον οποίο είχε διακόψει την προσωπική της σχέση προ ολίγων μηνών η 32χρονη, ο οποίος όμως δεν φαίνεται να έχει κάποια σχέση με την υπόθεση. Πράγματι φαίνεται ότι έχουμε να κάνουμε με μία υπόθεση μυστήριο. Σχετικά με τα κίνητρα, όπως λένε οι αστυνομικοί, το γεγονός ότι έφερε 14 μαχαιριές μπορεί να δείχνει οργή, μένος και δίψα για εκδίκηση, αλλά μπορεί να είναι αποτέλεσμα και του ότι ο δράστης ήθελε να είναι σίγουρος για το θανατηφόρο αποτέλεσμα. Η 32χρονη αντιστάθηκε, φαίνεται ότι πάλεψε με το δράστη Και προσπάθησε να ξεφύγει και ο δολοφόνος την ακολούθησε και της κατάφερε πολλαπλές μαχαιριές με στόχο να την πλήξει θανάσιμα”.

Τηλεοπτικός Σταθμός: 2

Κεντρικό Δελτίο Ειδήσεων: 20.10.2017

Διάρκεια Ρεπορτάζ: 9΄.35΄΄

Ακροαματικότητα: 9,9%

Παρουσίαση είδησης

“Η 32χρονη άτυχη εφοριακός δολοφονήθηκε πριν από 48 ώρες στο 2ο Νεκροταφείο Αθηνών πάνω από το μνήμα του φίλου της που είχε πάει να του αφήσει λίγα λουλούδια. Ας δούμε πως συνεχίζονται οι έρευνες

Τίτλος Είδησης: Σπαραγμός στην κηδεία της άτυχης Α τάφηκε δίπλα στο σημείο όπου δολοφονήθηκε

Οι κραυγές της μάνας και της αδερφής πάνω από την άτυχη Α λυγίζουν ακόμα και τους πιο δυνατούς.

Αδερφή 32χρονης: «Θα βρω το δολοφόνο της αδερφής μου, όποιος και να είναι, ορκίζομαι ότι θα τον σκοτώσω, θα τον σκοτώσω με τα ίδια μου τα χέρια!!»

Τα δάκρυα και Οι κραυγές του πατέρα πλημμυρίζουν το νεκροταφείο. Η μάνα υποβασταζόμενη προσπαθεί να αντέξει το μεγαλύτερο πόνο που μπορεί να αντέξει ένας άνθρωπος.. να θάψει το ίδιο το παιδί της

Έχει ξεσπάσει ένταση ανάμεσα στα μέλη της οικογένειας και για λόγους διακριτικότητας αποφεύγουμε να τα μεταδώσουμε Και είναι μία συνειδητή επιλογή από το κανάλι μας Από σεβασμό πρώτα από όλα στη μνήμη της κοπέλας

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΤΙΤΛΟΣ: ΝΕΑ ΣΥΝΤΑΡΑΚΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΡΙΑ ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ ΤΗΣ 32ΧΡΟΝΗΣ ΕΦΟΡΙΑΚΟΥ - ΔΕΚΑΤΕΣΣΕΡΙΣ ΜΑΧΑΙΡΙΕΣ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ

Η άτυχη εφοριακός ψυχορραγούσε για λίγα λεπτά και δεν μπόρεσε ούτε να ψελλίσει αν γνώριζε Ποιος πού και με τι κίνητρο Βρέθηκε πίσω από την πλάτη της για να της πάρει τη ζωή πάνω από το μνήμα του φίλου της. Ο τάφος του παιδιού έγινε ο λάκκος της για το φτωχό παιδί μιας πολύτεκνης οικογένειας.

Δήλωση μητέρας που είχε χάσει τον άτυχο φίλο της εφοριακού Τον περασμένο Μάιο: « το κορίτσι μου ερχόταν πάντα απόγευμα, την είχα δει και κάποιες φορές πρωί... ερχόταν έφερνε τα λουλουδάκια της, το κεράκι της, ήταν στεναχωρημένη..»

ΤΡΙΤΟΣ ΤΙΤΛΟΣ: ΣΤΑ ΤΥΦΛΑ ΟΙ ΕΡΕΥΝΕΣ ΟΙ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΣΗΜΕΙΟ ΜΗΔΕΝ

Σαν να πρόκειται Για έναν κοινό αλλά μανιακό ληστή που είχε βάλει την 32χρονη στο μάτι. Δεν αποκλείεται ο δράστης να σχετίζεται και με τον κύκλο των λιγοστών γνωριμιών της.

Δήλωση Μητέρας: “Δεν ξέρω μέσα μου τι νιώθω, αυτός που μου το κανε αυτό, δεν ξέρω... αλλά αν τον είχα μπροστά μου θα τον σκότωνα!!”

«Αστυνομικές αρχές κάνουν φύλλο και φτερό τα κοινωνικά της δίκτυα Αλλά και τις κλήσεις και τα sms. Έχουν ζητήσει άρση τηλεφωνικού απορρήτου από την εταιρεία κινητής τηλεφωνίας προκειμένου να δουν τους τελευταίους αριθμούς που Κάλεσε.

Αυτός ο δολοφόνος που έπληξε με 14 μαχαιριές αυτή την κοπέλα μέχρι στιγμής έχει σταθεί πολύ τυχερός. Μένουν να μιλήσουν τα ευρήματα στα εγκληματολογικά εργαστήρια».

Τηλεοπτικός Σταθμός: 3

Μεσημβρινό Δελτίο Ειδήσεων: 20.10.2017

Διάρκεια Ρεπορτάζ: 4΄.26΄΄

Ακροαματικότητα: 14,4%

Τίτλος Είδησης: Όλες οι εξελίξεις στη δολοφονία της άτυχης εφοριακού - θλίψη και οργή για την 32χρονη εφοριακό που δολοφονήθηκε με 14 μαχαιριές στο 2ο Νεκροταφείο Αθηνών

“Εν Μέσω του άγριου φονικού πάγωσε το πανελλήνιο! Όσοι τη γνώριζαν δεν μπορούν να πιστέψουν ότι δεν ζει πια. Το χαμόγελο της έσβησε το απόγευμα της Τετάρτης, όταν δέχτηκε 14 μαχαιριές από το δολοφόνο της, στο 2ο Νεκροταφείο Αθηνών. Η άτυχη κοπέλα επισκεπτόταν συχνά το νεκροταφείο για να πάει στον τάφο του 33χρονου φίλου της που σκοτώθηκε τον περασμένο Μάιο σε εργατικό δυστύχημα με γερανό. Όπως προέκυψε από μαρτυρίες συγγενών και φίλων της η άτυχη κοπέλα δεν μπορούσε να ξεπεράσει το χαμό του φίλου της και για αυτό και επισκεπτόταν το μνήμα, δύο και τρεις φορές την εβδομάδα. Τις τραγικές στιγμές περιέγραψαν ο πατήρ που βρισκόταν εκείνη την ώρα και ένας νεαρός που την είδε στο Β Νεκροταφείο, στην κάμερα του Καναλιού 3”:

Πατήρ: «την είχα γνωρίσει πριν κάνα δυο μήνες. Ήταν στεναχωρημένη που είχε χάσει το παλικάρι. Την έβλεπα που δεν ήταν καλά και της λέω κοπέλα μου πήγαινε σε ένα γιατρό να το δεις, να νιώσεις καλύτερα. Μετά από δύο - τρεις βδομάδες ήρθε μου είπε:

- Πάτερ πήγα σε ένα ψυχίατρο!
- Σου δώσε φάρμακα;
- Όχι, μου είπε μόνο λογοθεραπεία...
- Ε μετά την έβλεπα εδώ πέρα μου λέγε τι κάνεις; είσαι καλά;”

Μαρτυρία νεαρού που βρισκόταν στον τόπο του νεκροταφείου:

“εγώ δεν την είδα την κοπέλα.. είδα το παλικάρι που έτρεχε να τη βοηθήσει που φώναζε βοήθεια! βοήθεια! αλλά δεν την πρόλαβε... να τη βοηθήσει .....”

Συνέχεια ρεπορτάζ

“Σαν δεύτερη μάνα είχε σταθεί η Α για τα αδέρφια της. Έτσι την χαρακτηρίζει η μάνα της που προσπαθεί να δώσει απαντήσεις σε ένα σωρό αναπάντητα ερωτήματα”

Ποιος Και γιατί σκότωσε την Α; Τι έφταιξε;

Δήλωση Μητέρας *“θέλω να βρεθεί... θα ήθελα να τον σκοτώσω, αλλά δεν μπορώ. Θέλω να του πω γιατί μου το έκανε αυτό και μου στέρησε το παιδί μου! Αυτό το παιδί που δεν είχε πειράξει ούτε μυρμήγκι.. θέλω να τον βρούνε για να μην κλάψουν και άλλες μάνες.”*

Την ίδια στιγμή η αδερφή της με αναρτήσεις στο Facebook σπαράζει καρδιές.

“Μου είχες πει θα γυρίσεις από τη δουλειά να πάμε βόλτα. Δεν γύρισες. Εγώ ακόμα εδώ

σε περιμένω. Στάθηκες σαν μάνα και πατέρας για τα αδέρφια σου, έκανες τα πάντα για εμάς και μας σπούδασες”.

Τον Άγριο τρόπο που δολοφονήθηκε η όμορφη εφοριακός περιγράφει στο δελτίο ειδήσεων ο ιατροδικαστής που διενήργησε τη νεκροψία:

«Τα χτυπήματα ήταν 14 χτυπήματα άλλα επιφανειακά και άλλα πιο βαθιά στην περιοχή του θώρακος. Όλα ήταν στο θώρακα είχε κι άλλο ένα βαθύ στη δεξιά παρειακή χώρα. Σχημάτιζε ένα Γ κεφάλαιο. Αυτό φυσικά είναι τυχαίο γεγονός. Θέλω να το διευκρινίσουμε δεν έχει καμία σχέση με χαράξεις. Ήταν τραύματα της πάλης που έγιναν με το ίδιο μαχαίρι. Τα τραύματα της έφεραν τρώση στο δεξιό και αριστερό πνεύμονα και τρώση στην καρδιά. Είχε και ένα αμυντικό στη δεξιά παλάμη του χεριού. Δεν νομίζω πως πάλεψε αρκετά, μόνο ένα ήταν το αμυντικό τραύμα. Ίσως προσπάθησε να του πιάσει το μαχαίρι. Ίσως προς να χτυπήθηκε με μπουνιά στο δεξιό κάτω βλέφαρο”.

“Σε λίγες ώρες συγγενείς και φίλοι θα πουν το τελευταίο αντίο στην άτυχη Α που κάποιος ή κάποια της έκοψε βίαια το νήμα της ζωής της».

Τηλεοπτικός Σταθμός: 4

Κεντρικό Δελτίο Ειδήσεων: 20.10.2017

Διάρκεια Ρεπορτάζ: 5΄.47΄΄

Ακροαματικότητα: 15,7%

Παρουσίαση Είδησης:

«Οι Ελληνικές αρχές υποστηρίζουν ότι είναι πάρα πολύ νωρίς, αλλά έχουν κάνει όλα όσα είναι απαραίτητα για να φτάσουν κοντά στην εξιχνίαση του εγκλήματος πάμε να δούμε το ρεπορτάζ».

Τίτλος Ρεπορτάζ: Ψάχνουν το φονιά της Α – πήραν υλικό από τα νύχια της 32χρονης εφοριακού

«Οι αρχές βλέποντας τη σκηνή του εγκλήματος και παίρνοντας υλικό από τα ρούχα της 32χρονης θεωρούν ότι υπήρξε πάλη. Υπάρχουν και κάποια αποτσίγαρα στο χώρο του εγκλήματος και αυτά τα έχουν συλλέξει και τα έχουν βάλει στο μικροσκόπιο. Ο χώρος του εγκλήματος έχει χτενιστεί αν μου επιτρέπετε τον όρο. Δύο είναι τα σενάρια που εξετάζουν οι αστυνομικοί, το ένα το αποκλείουν και είναι να συνδέεται αυτή η

εγκληματική δραστηριότητα με την εργασία της. Επικοινωνήσαν με την προϊσταμένη της, που είπε στην κάμερα του τηλεοπτικού μας σταθμού ότι η 33χρονη ήταν μία απλή υπάλληλος και ποτέ δεν είχε αναλάβει κάποια πολύ σημαντική υπόθεση, έκανε απλά έλεγχο των φορολογικών δηλώσεων».

Δεύτερος τίτλος: Κατέθεσε ο πρώην σύντροφος της που υπηρετεί στην ΕΛ.ΛΑΣ

“Άλλο σενάριο που φαίνεται να απομακρύνεται και αυτό μάλλον θα αποκλειστεί είναι ο πρώην σύντροφός της να έχει κάποια εμπλοκή. Μιλάμε για έναν αστυνομικό συνάδελφό τους, τον εξέτασαν και από τα λόγια του, από τα μηνύματα που είχαν ανταλλάξει και από μαρτυρίες συγγενών δεν προκύπτει ότι υπήρχε μεταξύ τους κάποιο πρόβλημα”.

Τρίτος τίτλος: εξετάζεται το κίνητρο να είναι η ληστεία

“Η αστυνομία θεωρεί πιο πιθανό η Α να προσπάθησε να αντισταθεί σε μία ληστεία. Όπως βλέπουμε και στο βίντεο η Α είχε στην πλάτη της μία τσάντα πιθανόν ο δράστης να προσπάθησε να της αποσπάσει την τσάντα και να την χτύπησε μέχρι να μπορέσει να την πάρει. Η τσάντα δεν έχει βρεθεί όχι στο χώρο του νεκροταφείου, αλλά ούτε σε ολόκληρη την περιοχή”.

Τέταρτος Τίτλος: Έγκλημα στο Νεκροταφείο: το στοιχείο που μπορεί οδηγεί στην εξιχνίαση της δολοφονίας της Α - Η Δικηγόρος της Οικογένειας μιλά στην Κάμερα του τηλεοπτικού σταθμού 4

“Η δικηγόρος της οικογένειας στην πρωινή εκπομπή του τηλεοπτικού σταθμού χαρακτήρισε αυτό το αντικείμενο ως ένα πολύ σημαντικό στοιχείο”.

Δικηγόρος οικογένειας: “Μετά τη δραματική έκκληση της μάνας όποιος γνωρίζει κάτι να προσφύγει στην Ελληνική Αστυνομία, Κατέφθασε στην αστυνομία ένα ζευγάρι, οι οποίοι κατέθεσαν και είχαν στην κατοχή τους ένα αντικείμενο το οποίο ήταν πολύ χρήσιμο. Αυτό εκτιμούν οι αρχές, αλλά μέχρι εκεί καταλαβαίνετε τη θέση μου, δεν μπορώ να πω περισσότερα”.

Περιγραφόμενη Είδηση Έτους 2016

Θύμα: Α

Τηλεοπτικός Σταθμός: 1

Κεντρικό Δελτίο Ειδήσεων: 13.06.2016

Διάρκεια Ρεπορτάζ: 2΄.13΄΄

Ακροαματικότητα: 13 %

Τίτλος: Ομολογία - ΣΟΚ από τον Άγουρο Φονιά

“Σοκάρει η ομολογία 14χρονου οποίος μαχαίρωσε θανάσιμα συνομήλικό του. Η ομολογία του ότι είναι εκείνος που μαχαίρωσε θανάσιμα το συνομήλικό του στο χωριό Γέφυρα Θεσσαλονίκης σοκάρει ακόμα και τους έμπειρους αστυνομικούς του Τμήματος των ανθρωποκτονιών. Τα πειράγματα και οι προσβολές που δεχόταν ο δράστης από το θύμα, υποστήριξε ότι ήταν εκείνα που του όπλισαν το χέρι. Σύμφωνα με τα όσα φαίνεται να είπε στην αστυνομία το φονικό έγινε για ένα τρακτέρ”.

Ομολογία 14χρονου: *“ Για Δύο χρόνια δεχόμουν προσβολές παρότι ήμασταν φίλοι με τον 14χρονο. Μου έκανε bullying, με αποκαλούσε “Γκαγκά”. Δεχόμουν φραστικές επιθέσεις για την οικονομική κατάσταση της οικογένειάς, μου έλεγε ότι δεν έχουμε καλό τρακτέρ και δε μπορούμε να αγοράσουμε καλύτερο γιατί είμαστε φτωχοί”.*

Αυτοψία στο σημείο της δολοφονίας

“Σε αυτό το σημείο βρέθηκαν βρέθηκε ο δράστης με το θύμα το βράδυ του Σαββάτου. Ξαφνικά ο δράστης προφασίστηκε ένα λόγο, πήγε στο σπίτι του που βρίσκεται περίπου 15 μέτρα απέναντι, πήρε ένα μαχαίρι, επέστρεψε Και το κακό δεν άργησε να γίνει”.

Ομολογία 14χρονου: *«Την ώρα που επιστρέψαμε στα σπίτια μας από το γλέντι ο 14χρονος άρχισε πάλι τις προσβολές. Δεν Άντεξα! Αγανάκτησα, πιαστήκαμε στα χέρια, γύρισα σπίτι και πήρα το μαχαίρι».*

Δεύτερος τίτλος: Συγκλονίζει το πανελλήνιο η δολοφονία του 14χρονου από Φίλο του

“Στο χωριό Γέφυρα της Θεσσαλονίκης οι κάτοικοι είναι συγκλονισμένοι. Προσπαθούν να συμπαρασταθούν στους γονείς του θύματος να αφήσουν λουλούδια και σημειώματα στο σημείο που το παιδί άφησε το τελευταίο του την τελευταία του πνοή”.

Θείος 14χρονου θύματος: “από 11 χρόνων είχε όπλα ο δράστης και σκότωνε σκυλία Μαχαίρωνε κουνέλια, διάφορα ζώα σκότωνε. Όχι βέβαια ότι οι γονείς του ήθελαν να γίνει δολοφόνος, αλλά το παιδί ήταν να εξελιχθεί και να γίνει αυτό που έγινε”.

Κάτοικος της περιοχής: “είναι χαζά αυτά των παιδιών.. το πουκάμισο σου το αυτοκίνητό σου... το παπάκι μου... το παπάκι σου... τώρα, Πως γύρισε το μυαλό του άλλου και έκανε τέτοιο πράγμα να πάρει το μαχαίρι και να τον τρυπήσει μόνο η ίδια η ψυχούλα του το ξέρει, κανένας άλλος”.

“Ο δεκατετράχρονος κατέθεσε τι συνέβη τη μοιραία βραδιά του Σαββάτου παρουσία παιδοψυχολόγου. Παρότι περιέγραψε με λεπτομέρειες τις κινήσεις του δεν φάνηκε να έχει συνειδητοποιήσει το τραγικό αποτέλεσμα των πράξεών του”.

- “Μην πείτε στους γονείς μου τι έχω κάνει θα τους το πω εγώ μετά, όταν θα φύγω από δω”

“Εκτός από την ομολογία του 14χρονου οι αστυνομικοί έχουν έχουν στα χέρια τους και τα αποτελέσματα του DNA από το μαχαίρι που βρέθηκε δίπλα στο θύμα, τα οποία δεν αφήνουν αμφιβολία για την ταυτότητα του δράστη”.

Τηλεοπτικός Σταθμός: 2

Κεντρικό Δελτίο Ειδήσεων: 13.06.2016

Διάρκεια Ρεπορτάζ: 4'.07''

Ακροαματικότητα: 13,8 %

Τίτλος: Αποκαλύψεις-σοκ από τον ιατροδικαστή για τον 14χρονο που έσφαξε τον φίλο του

Παρουσίαση Είδησης

“Σοκαρισμένη παρακολουθεί η ελληνική κοινωνία την απίστευτη υπόθεση της δολοφονίας ενός 14χρονου από τον συμμαθητή του στη Γέφυρα Θεσσαλονίκης για μια ασήμαντη αφορμή. Ο κατηγορούμενος μαθητής, ο οποίος σκότωσε τον φίλο του καρφώνοντας ένα κουζίνομάχαιρο στον λαιμό του, οδηγήθηκε ενώπιον της εισαγγελέως, όπου ομολόγησε το αποτρόπαιο έγκλημα. Σε βάρος του ανηλίκου η εισαγγελέας άσκησε δίωξη για ανθρωποκτονία από πρόθεση και τον παρέπεμψε στην ανακρίτρια, απ' όπου πήρε προθεσμία για να απολογηθεί αύριο. Όπως είπε ο νεαρός δράστης στους αστυνομικούς, εδώ και δύο χρόνια δεχόταν από το θύμα και άλλους φίλους του ένα ιδιότυπο bullying με προσβλητικές και μειωτικές εκφράσεις για τον ίδιο, αλλά και για την οικονομική κατάσταση της οικογένειάς του”.

Δήλωση 14χρονου: «Για δύο χρόνια δεχόμουν προσβολές. Παρότι ήμασταν φίλοι, με πείραζε και με κοροϊδευε. Δεχόμουν φραστικές επιθέσεις για την οικονομική κατάσταση της οικογένειάς μου. Μου έλεγε συνεχώς ότι ο πατέρας σου δεν είναι ικανός ούτε ένα καλό τρακτέρ να πάρει και δεν μπορούμε να αγοράσουμε γιατί είμαστε φτωχοί...Φεύγοντας από το αναψυκτήριο άρχισε να μου λέει τα ίδια. Δεν άντεξα. Αγανάκτησα. Μαλώσαμε και πλησιάζοντας στο σπίτι μου του είπα ότι θέλω να πάω στην τουαλέτα και να γυρίσω πίσω για να τα βρούμε. Μπήκα στο σπίτι, πήρα το μαχαίρι, βγήκα έξω και τον χτύπησα με αυτό στο λαιμό»

«Την ίδια ώρα όμως νέα στοιχεία από μαρτυρίες που βλέπουν το «φως» της δημοσιότητας προκαλούν ερωτήματα για τον 14χρονο δράστη που χαρακτηρίζεται ως ένα παιδί επιθετικό που προκαλούσε συχνά προβλήματα, αναγκάζοντας τους αρμόδιους να τον αποβάλλουν από το σχολείο. Σύμφωνα με μαρτυρία ο 14χρονος παρότι ο ίδιος ισχυρίζεται ότι έπεφτε θύμα bullying, φέρεται να πείραζε έντονα τους συμμαθητές του και να δέχεται ανάλογες παρατηρήσεις και συστάσεις από τον Διευθυντή. Μάλιστα μαρτυρίες αναφέρουν ότι για την αλλόκοτη συμπεριφορά του 14χρονου είχε ενημερωθεί και ο πατέρας του στον οποίο είχαν αναφέρει ότι ο γιος του δημιουργεί προβλήματα

Δεύτερος Τίτλος: Σοκάρουν οι λεπτομέρειες του εγκλήματος από την Ιατροδικαστή

“Συγκεκριμένα, είπε ότι ο 14χρονος πήρε ένα μαχαίρι οικιακής χρήσης και έκοψε την καρωτίδα του 14χρονου Τάσου, ωστόσο υπήρξαν και μερικά επιπόλαια τραύματα, που αποδεικνύουν πως μεταξύ των δύο αγοριών υπήρξε πάλη. Το θύμα τραυματίστηκε στο μάτι με μαχαίρι, στον αυχένα, ενώ ο θύτης αποπειράθηκε να τον στραγγαλίσει. Το

θανάσιμο χτύπημα ήταν αυτό στην καρωτίδα με το μαχαίρι, το οποίο φαίνεται ότι δόθηκε με όλο το μένος εκ μέρους του δράστη”.

Τρίτος Τίτλος: Πανούσης: Αμφισβητώ αν ήταν η αιτία το bullying

Μεταφορά Τηλεφωνικής Παρέμβασης του καθηγητή Εγκληματολογίας και Γ. Πανούση σε τοπικό ραδιοφωνικό σταθμό της Θεσσαλονίκης.

«Είναι πρωτόγνωρο. Εγώ κρατάω πολλές επιφυλάξεις σχετικά με το εάν έτσι έγιναν τα πράγματα. Ο τρόπος με τον οποίο διέπραξε το έγκλημα εμένα με βάζει σε σκέψεις για το τι έχει συμβεί ακριβώς, η υπόθεση θέλει ψάξιμο...Είναι μια πράξη που δεν μπορεί να την κάνει εύκολα ακόμα και ο επικίνδυνος ο καθ' έξιν εγκληματίας».

Τηλεοπτικός Σταθμός: 3

Κεντρικό Δελτίο Ειδήσεων: 13.06.2016

Διάρκεια Ρεπορτάζ: 5'.13''

Ακροαματικότητα: 11,3 %

Παρουσίαση Είδησης

“Σοκάρουν οι λεπτομέρειες για τη δολοφονία του 14χρονου από συμμαθητή και φίλο του στη Γέφυρα Θεσσαλονίκης. Ο ανήλικος έσπασε και ομολόγησε ένα αδιανόητο έγκλημα με αφορμή μία παρεξήγηση που είναι συνηθισμένη σε παιδιά τέτοιας ηλικίας”.

Τίτλος είδησης: Συντετριμμένη η οικογένεια του 14χρονου

“Η οικογένεια του 14χρονου Α από τη γέφυρα Θεσσαλονίκης είναι συντετριμμένη. Κανένας από την οικογένειά του δεν έχει συνειδητοποιήσει πως το νήμα της ζωής του Α, κόπηκε από το χέρι του ίδιου του φίλου. Μετά τα ίχνη και τα αποτυπώματα που άφησε τόσο στο κουζινομάχαιρο που χρησιμοποίησε όσο και στον τόπο του εγκλήματος ο νεαρός παραδέχθηκε τελικά στους αστυνομικούς που τον ανέκριναν την πράξη του.”

Δήλωση του θείου του θύματος:

“Στις έρευνες συμμετείχε από ότι έμαθα και από άλλα παιδάκια και στο δρόμο, όποιον έβλεπε, τον αγκάλιαζε. Τον είδα το πρωί που συμμετείχε στις έρευνες και έτρεμε σαν το

ψάρι και αυτό που μου έκανε εντύπωση είναι ότι το πρωί όταν βρέθηκε το πτώμα του παιδιού Φώναζε:”

- σκότωσαν τον φίλο μου σκότωσαν τον αδερφό μου!

“Ως κίνητρο επικαλέστηκε ότι την τελευταία διετία δεχόταν φραστικές και λεκτικές επιθέσεις από το θύμα και συνεχή πειράγματα για την οικονομική κατάσταση της οικογένειάς του. Φέρεται δε να είπε Ότι το θύμα τον πείραζε ακόμα και για την παλαιότητα του τρακτέρ του”.

Δήλωση γείτονα της οικογένειας του θύματος:

“Είναι Χαζά χαμένα αυτά που κάνουν τα παιδιά. Το αυτοκίνητό μου, το τρακτέρ μου, το πουκάμισο μου, το πουκάμισό σου, το παπάκι μου το παπάκι σου. Είναι χαζά πράγματα... τώρα Πως γύρισε το μυαλό του αλλουνού του παιδιού να πάρει το μαχαίρι και να τον τρυπήσει η Ψυχούλα του το ξέρει μόνο και κανένας άλλος”.

“Ο καθ’ ομολογίαν δράστης ήταν φίλος του θύματος με τον οποίον επέστρεφαν από διασκέδαση το βράδυ του Σαββάτου. Τα δύο παιδιά πήγαν μαζί στο σπίτι του θύτη από όπου πήρε από την κουζίνα το μαχαίρι. Μαχαίρωσε τον συμμαθητή του δύο φορές στο λαιμό. Το αγόρι έφερε και αμυντικά τραύματα καθώς προσπάθησε να αντισταθεί”.

Δεύτερος Τίτλος: Το κίνητρο του 14χρονου - Υποστηρίζει ότι ήταν θύμα μπουλινγκ

Δήλωση του Προέδρου της κοινότητας:

“Τα παιδιά είχανε κάποιες κόντρες, έτσι της ηλικίας. Δεν υπήρχαν ζητήματα τα οποία να πούμε ότι απασχολούσαν έντονα τις οικογένειές τους ή τους εκπαιδευτικούς τους”.

Τρίτος τίτλος: Το Χρονικό του εγκλήματος βυθισμένο στο πένθος στο χωριό

“Το Χωριό των 3.500 κατοίκων έχει βυθιστεί στο πένθος. Τα σχολεία παρέμειναν κλειστά ενώ ψυχολόγοι και το Χαμόγελο του Παιδιού βρίσκονται στο πλευρό των μαθητών και της οικογένειας του θύματος. Οι κάτοικοι του χωριού και συμμαθητές του 14χρονου έρχονται εδώ στο σημείο που δολοφονήθηκε για να ανάψουν ένα κερί ή να αφήσουν ένα σημείωμα. Κανείς τους δεν μπορεί να πιστέψει πως έχει φύγει από τη ζωή”.

Δήλωση του διευθυντή της Ασφάλειας Θεσσαλονίκης:

«Μάλωσαν, έγιναν κάποια χτυπήματα και στη συνέχεια ήρθε το τελευταίο χτύπημα το οποίο ούτε το ίδιο το παιδί γνωρίζει τι έχει κάνει, Μιλάμε για το δράμα δύο οικογενειών και για ανήλικους πράγμα για το οποίο δεν θα ήθελα να επεκταθώ περισσότερο ».

Σύμφωνα με μαρτυρίες των συγγενών του θύματος ο 14χρονος ήταν απομονωμένος από τους υπόλοιπους συμμαθητές του και μόνο το θύμα και ο δίδυμος αδερφός του έκαναν παρέα μαζί του.

Θείος 14χρονου θύματος: *“από 11 χρόνων είχε όπλα ο δράστης και σκότωνε σκυλιά Μαχαίρωνε κουνέλια, διάφορα ζώα σκότωνε. Όχι βέβαια ότι οι γονείς του ήθελαν να γίνει δολοφόνος, αλλά το παιδί ήταν να εξελιχθεί και να γίνει αυτό που έγινε”.*

Το πτώμα του ανήλικου Α βρέθηκε στα 50 μέτρα από το σπίτι του δράστη. Σύμφωνα με πληροφορίες οι αστυνομικοί βρήκαν στο σπίτι και τα ματωμένα ρούχα του ανήλικου που φορούσε όταν διέπραξε την δολοφονία.

Τέταρτος Τίτλος: Πολυσήμαντες οι ερμηνείες της βίας για τους Ειδικούς - Σοκάρει η δολοφονία του 14χρονου από το συμμαθητή του
Τοποθέτηση από τον εγκληματολόγο Άγγελο Τσιγκρή:

«Η Ελλάδα παρουσιάζει την πρώτη κλιμάκωση, τα πρώτα μελανά σημεία στο Χάρτη της εγκληματικότητας των παιδιών και των νέων - εφήβων. Την τελευταία δεκαετία παρότι εντείνονται οι προσπάθειες σε μία αντεγκληματική πολιτική κατά καιρούς, επέρχονται το αντίθετα αποτελέσματα στην παραβατικότητα των νέων ανθρώπων».

Πέμπτος Τίτλος: Ειδεχθή Εγκλήματα με ανήλικους δράστες - Ποια Αίτια οδηγούν σε παραβατική συμπεριφορά

Οι ερμηνείες της βίας είναι πολυσύνθετες εξηγούν οι ειδικοί. Παράγοντες όπως προβληματικές ή διαλυμένες οικογένειες η ανοχή της βίας μέσα στο σχολείο και τον κοινωνικό περίγυρο, η συχνή προβολή σκληρών εικόνων από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης είναι ικανά να οδηγήσουν σε ακραία συμπεριφορά ακόμα και ένα ανήλικο άτομο.

Τηλεοπτικός Σταθμός: 4

Κεντρικό Δελτίο Ειδήσεων: 13.06.2016

Διάρκεια Ρεπορτάζ: 3'.41''

Ακροαματικότητα: 9,5 %

Τίτλος: «ΤΟΝ ΣΚΟΤΩΣΑ ΓΙΑ ΜΕ ΦΩΝΑΖΕ ΧΟΝΤΡΟ ΚΑΙ ΓΚΑΓΚΑ»

Αρνητικά, περιπαικτικά, μειωτικά και προσβλητικά σχόλια φαίνεται να ήταν συσσωρευμένα στον ψυχικό κόσμο του 14χρονου ανήλικου δράστη. Δεν είχε εκμυστηρευτεί σε κανέναν όλο αυτόν τον θυμό και την ένταση που τον είχε κυριεύσει, αναζητώντας κάποια βοήθεια. Τα παιδιά του χωριού, όπως είπε στους αστυνομικούς, τον κοροϊδευαν καθημερινά γιατί ήταν λίγο ευτραφής και δεν μπορούσε να τρέξει γρήγορα, ενώ τον σχολίαζαν αρνητικά επειδή μιλούσε αργά.

Το θανατηφόρο ξέσπασμα, ήρθε όταν το βράδυ του Σαββάτου, ξεκίνησε μία ακόμη αντιδικία με τον 14χρονο Α, για το ποιά οικογένεια είχε καλύτερο σπίτι, αυτοκίνητο, ποδήλατο και τρακτέρ!

Ο ανήλικος δράστης υποστήριξε στους αστυνομικούς ότι δεν είχε σχεδιάσει το έγκλημα αλλά προέκυψε κατά τη διάρκεια της διαδρομής προς τα σπίτια τους, όταν ο Α, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς του, δεν σταματούσε να κατηγορεί τον ίδιο και την οικογένειά του για διάφορα πράγματα.

Δεύτερος Τίτλος: Ο πατέρας του εντόπισε το πτώμα το πρωί της Κυριακής

Αστυνομικοί της Ασφάλειας Θεσσαλονίκης από την πρώτη στιγμή που εντοπίστηκε το πτώμα του μικρού Α, εκτίμησαν ότι ο δράστης προέρχεται από το φιλικό περιβάλλον για τρεις βασικούς λόγους. Ο πρώτος είναι, ότι ο δολοφόνος έκοψε την καρωτίδα του παιδιού με κουζινομάχαιρο, που άφησε στον τόπο του εγκλήματος, γεγονός που έδειχνε «έγκλημα της στιγμής», με παρορμητισμό και ερασιτεχνισμό. Ο δεύτερος ότι δεν είχε κίνητρο τη ληστεία αφού δεν πήρε χρήματα, ενώ αποκλείστηκε και το σεξουαλικό έγκλημα. Ο τελευταίος λόγος είναι ότι προηγήθηκε πάλη με τον μικρόσωμο Α, κάτι που έδειχνε στους αστυνομικούς ότι πιθανότατα και ο δράστης είναι ανήλικος. Οι αστυνομικοί είχαν εντοπίσει αιματηρό αποτύπωμα του κοντά στον χώρο της δολοφονίας. Έτσι, οι άνδρες της Ασφάλειας προσπάθησαν να έρθουν σε επαφή με τους φίλους του

θύματος, οι οποίοι διασκέδαζαν μαζί του λίγες ώρες νωρίτερα. Πολύ γρήγορα προσήγαγαν τον 14χρονο, που διασκέδαζε μαζί με τον Α, ο οποίος στην κατάθεσή του ήταν μπερδεμένος. Επίσης, δεν μπορούσε να εξηγήσει κάποια «φρέσκα» τραύματα που είχε και ο ίδιος στα χέρια και το κορμί του. Στη συνέχεια, άρχισε σιγά σιγά να λέει στους αστυνομικούς τα όσα γνωρίζει και ουσιαστικά να ομολογεί. Η προσαγωγή του μετατράπηκε σε σύλληψη.

Το κουζινομάχαιρο με το οποίο έγινε το έγκλημα βρέθηκε δίπλα στο πτώμα, ενώ ο αστυνομικοί αντιλήφθηκαν ότι ο 14χρονος δολοφονήθηκε στο σημείο όπου εντοπίστηκε. Η οικογένεια του Α περιγράφεται ως φιλήσυχη. Οι γονείς δεν έχουν απασχολήσει ποτέ την τοπική κοινωνία και έδιναν αγώνα για να μεγαλώσουν με τον καλύτερο τρόπο τον Α και το δίδυμο αδερφάκι του. Οι αξιωματικοί της ΕΛ.ΑΣ., από χθες το βράδυ, μετά την δημοσιοποίηση πληροφοριών για το έγκλημα και την ανακοίνωση εξιχνίασης του, έχουν λάβει έκτακτα μέτρα ασφαλείας στο χωριό, προκειμένου να αποτρέψουν τυχόν αντίποινα, καθώς οι οικογένειες δράστη και θύματος είναι κάτοικοι του χωριού.

Περιγραφόμενη είδηση έτους 2015

Συμμετέχοντα πρόσωπα

Θύμα: Α

Πατέρας, Μητέρα

Φίλος του Πατέρα: Β

Τηλεοπτικός Σταθμός: 1

Κεντρικό Δελτίο Ειδήσεων: 04.05.2015

Διάρκεια Ρεπορτάζ: 5'.02''

Ακροαματικότητα: -

Τίτλος Είδησης: ΣΟΚ στο πανελλήνιο - Ο πατέρας σκότωσε το τετράχρονο κοριτσάκι του και στη συνέχεια Εξαφάνισε τη σορό του

«Από την πρώτη στιγμή οι αστυνομικοί είχαν υποψιαστεί ότι ο πατέρας της Α τον οποίο βλέπετε να οδηγείται στα δικαστήρια έχει κάνει κακό στο ίδιο του το παιδί και παίζει θέατρο. Όταν είπε ότι το κοριτσάκι εξαφανίστηκε ξαφνικά οι υποψίες τους τελικά επιβεβαιώθηκαν. Με τον πιο ανατριχιαστικό με τον πιο φρικτό τρόπο ο 27χρονος πατέρας δολοφόνησε το παιδί του και στη συνέχεια τεμάχισε το άψυχο κορμί του. Η άτυχη μητέρα μόλις σήμερα Δευτέρα έμαθε από την αστυνομία ότι δε θα ξαναδεί την κόρη της. Οι Ελπίδες της χάθηκαν.»

Ο δικηγόρος της Προσπαθεί να μιλήσει για την απίστευτη φρίκη που αποκαλύφθηκε

Δήλωση του δικηγόρου της μητέρας

«Είναι τραγική η εικόνα της μητέρας, ήταν τραγική η επικοινωνία με τους γονείς της στη Βουλγαρία. Δεν μπορεί κανείς να διανοηθεί ότι το παιδί είναι νεκρό. Οι λεπτομέρειες δεν λέγονται παιδιά... είναι πολλά πράγματα... Η Ενημέρωση έγινε από την αστυνομία στη μητέρα»..

Ερώτηση δημοσιογράφου: « τι ακριβώς ομολόγησε ;»

«Από ζήλια προς εκείνη και επειδή αγαπούσε το παιδί περισσότερο, το σκότωσε»

Δεύτερος τίτλος: Το Χρονικό της φρίκης

Ένας φίλος του πατέρα αποκάλυψε Την ανατριχιαστική δολοφονία του παιδιού. Στις αρχές Απριλίου δηλώθηκε στην αστυνομία η εξαφάνιση του παιδιού. Η Μητέρα άφησε το τετράχρονο κοριτσάκι στον πατέρα, ο οποίος είναι χρήστης ναρκωτικών ουσιών και έφυγε στη Γερμανία. Από εκείνη τη στιγμή άρχισε η αντίστροφη μέτρηση για τη ζωή του παιδιού. Η μικρή Α ζούσε με τον πατέρα της σε Διαμέρισμα στο κέντρο της Αθήνα. Μαζί τους εκείνες τις ημέρες διέμενε και ένας Βούλγαρος, φίλος του πατέρα ο οποίος αποκάλυψε πριν από λίγες μέρες τι φρίκη

Ανατριχιαστική μαρτυρία του φίλου του πατέρα:

«Ο πατέρας της Α μου είπε ότι για να εξαφανίσει το άψυχο κορμί του παιδιού του, το τεμάχισε και στη συνέχεια το έβρασε. Όταν επέστρεψε η μητέρα από τη Γερμανία της είπε ότι το κοριτσάκι εξαφανίστηκε».

Αστυνομικοί αξιοποιώντας τη μαρτυρία του φίλου του αλλά και τα στοιχεία που βρέθηκαν στο σπίτι του όπως κηλίδες αίματος του παιδιού έδεσαν την υπόθεση και συνέλαβαν τον παιδοκτόνο. Αυτό που ακόμα δεν έχει διευκρινιστεί είναι πως σκότωσε το παιδί

Τρίτος Τίτλος: Ο Παιδοκτόνος έπαιζε θέατρο

«Στο βίντεο-ντοκουμέντο βλέπετε την Α με τον πατέρα της λίγες πριν μέρες από τη δολοφονία. Το Βίντεο που προβλήθηκε από τον τηλεοπτικό σταθμό 1 γυρίστηκε στο σπίτι Όπου έβαψε με το Αίμα του ίδιου του παιδιού. Περισσότερες από 15 ημέρες ο 27χρονος παίζει θέατρο και λέει Συνεχώς ότι το παιδί του έφυγε ξαφνικά από το σπίτι

Σε τηλεοπτική Εκπομπή Μάλιστα Και ενώ είχε σκοτώσει την Α έφτασε να δίνει και αμοιβή για όποιον βρει το παιδί του. Μάλιστα όλες αυτές τις μέρες σαν να μη συμβαίνει τίποτα, ανέβαζε φωτογραφίες στο facebook ενώ προσπαθούσε να πείσει τη μητέρα ότι το παιδί έχει εξαφανιστεί. Η μητέρα, η οποία έχει αναρτήσει στο Facebook, βίντεο στο οποίο φαίνεται να κάνει χρήση ναρκωτικών αναμένεται να βρεθεί αντιμέτωπη με τη δικαιοσύνη Για να αντιμετωπίσει την κατηγορία της έκθεσης ανηλίκου».

Τηλεοπτικός Σταθμός: 2

Κεντρικό Δελτίο Ειδήσεων: 05.05.2015

Διάρκεια Ρεπορτάζ: 10΄.12΄΄

Ακροαματικότητα: -

Τίτλος Είδησης: Δολοφονία Α, το πιο φρικαλέο έγκλημα του αιώνα

Παρουσίαση Είδησης:

«Παγκόσμιο σοκ προκάλεσε η αποκάλυψη του πλέον ειδεχθούς εγκλήματος που έχει συμβεί στην Ελλάδα: της δολοφονίας της 4χρονης Αννυς από τον ίδιο της τον πατέρα.

Χθες, αισθήματα φρίκης και αποτροπιασμού πλημύρισαν το πανελλήνιο, και όχι μόνο όταν αποκαλύφθηκαν οι αποτροπιαστικές λεπτομέρειες του ειδεχθούς εγκλήματος. Στην αρχή, και μόνο η είδηση ότι τελικά η 4χρονη δεν εξαφανίστηκε αλλά δολοφονήθηκε από

τον ίδιο της τον πατέρα προκάλεσε σοκ. Κανείς, όμως, δεν μπορούσε να φανταστεί τα όσα αποκαλύφθηκαν στη συνέχεια».

Όπως έγινε γνωστό, ο 27χρονος Βούλγαρος τεμάχισε το παιδί του στην μπανιέρα, το έβρασε στην κατσαρόλα μαζί με πατάτες, κρεμμύδι, ρύζι και εν συνεχεία το πέταξε στη λεκάνη της τουαλέτας και διπλωμένο σε αλουμινόχαρτο σε κάδους απορριμμάτων σε διάφορα σημεία της Αθήνας.

Σύμφωνα με πληροφορίες, ο πατέρας-κτήνος κατέθεσε στους αστυνομικούς ότι βρήκε το παιδί νεκρό και ότι προέβη σε όλες αυτές τις αποτρόπαιες πράξεις στη συνέχεια προκειμένου να εξαφανίσει τα ίχνη του. Και όλα αυτά γιατί, όπως λέει, φοβόταν ότι αν μάθαινε η σύντροφός του και μητέρα της μικρής Α ότι το παιδί είχε πεθάνει στα χέρια του, θα τον εγκατέλειπε...

Οι πάντες, βέβαια, υποσιάζονται ότι ο πατέρας-τέρας δεν λέει όλη την αλήθεια και κανείς δεν μπορεί να πιστέψει ότι απλά ζύπνησε και βρήκε το παιδί νεκρό στον καναπέ, όπως ισχυρίζεται. Πληροφορίες αναφέρουν ότι ο 27χρονος στραγγάλισε τη μικρή Α και ενδεχομένως τη δολοφόνησε χτυπώντας την αλύπητα με μπουινές και κλωτσιές. Ήταν κοινό μυστικό, άλλωστε, στη γειτονιά, ότι ο πατέρας-κτήνος, κακοποιούσε συνεχώς το μικρό σπάζοντάς το στο ξύλο. Το μαρτυρούσαν οι σπαρακτικές φωνές και το κλάμα της άτυχης μικρής.

Αξιοματικός της ΕΛ.ΑΣ. :

«μόνο το 10% των όσων έχουν συμβεί βγήκαν στη δημοσιότητα. Τα όσα θα αποκαλυφθούν θα συγκλονίσουν το πανελλήνιο...πρόκειται για το πιο απεχθές και φρικαλέο έγκλημα του αιώνα...».

Δεύτερος Τίτλος: Το χρονικό του Εγκλήματος

Η μητέρα της Α γύρω στις αρχές Απριλίου έφυγε για ταξίδι στη Γερμανία και αποφάσισε να αφήσει τη μικρή με τον βιολογικό της πατέρα. Κι αυτό παρότι γνώριζε και τον βίαιο χαρακτήρα του και ότι ήταν χρήστης ναρκωτικών

Οι Αρχές εκτιμούν ότι η δολοφονία έγινε εκεί γύρω στο Πάσχα, στο υπόγειο της οδού Χ. Την ίδια περίοδο και μάλλον πριν από τη δολοφονία φιλοξενείται εκεί ο φίλος του 27χρονου, επίσης από τη Βουλγαρία, ονόματι Β. Καθώς επιστρέφει η μητέρα του παιδιού

από τη Γερμανία, ο πατέρας-κτήνος την πείθει ότι το παιδί έχει εξαφανιστεί και τη βάζει να πάνε μαζί στη Βουλγαρία, στους γονείς της, για να τους πει ο ίδιος τι είχε συμβεί και πώς εξαφανίστηκε το παιδί και να μην το μάθουν από τα ΜΜΕ.

Στο ταξίδι εκείνο φαίνεται ότι ομολόγησε και την αποτρόπαια πράξη του στον Β, τον φίλο του που φιλοξενούσε κάποιες μέρες πριν στο σπίτι του. Επιστρέφοντας στην Ελλάδα, το ζευγάρι στις 21 Απριλίου πηγαίνει στο Χαμόγελο του Παιδιού και δηλώνει την εξαφάνιση της μικρής Α και τρεις ημέρες αργότερα πηγαίνουν στο Α.Τ. Ομονοίας και λένε ότι το παιδί χάθηκε.

Τρίτος Τίτλος: Γιατί σκότωσε το παιδί – Η ομολογία του 27 χρονου

Το κουβάρι της υπόθεσης άρχισε να ξετυλίγεται σχεδόν αμέσως, καθώς το ζευγάρι άλλα έλεγε τη μια ημέρα στην Αστυνομία και άλλα την άλλη, κινώντας υποψίες. Καταλύτης, πάντως, στη λύση της υπόθεσης ήταν αφενός το αίμα που βρέθηκε στο σπίτι του 27χρονου, αφετέρου η κατάθεση του Β που δεν μπόρεσε να αντέξει το βάρος όσων ήξερε και έδωσε στις Αρχές με λεπτομέρειες τα όσα γνώριζε...

Η Αστυνομία καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ο 27χρονος προχώρησε σε όλες αυτές τις ειδεχθείς πράξεις από ζήλια, αλλά και για το... «ταμείο». Ο πατέρας-κτήνος ζήλευε παθολογικά τη σύντροφό του, ενώ φοβόταν ότι θα τον εγκαταλείψει και θα πάει μόνιμα στη Γερμανία, κάτι που θα σήμαινε ότι θα ξέμενε και από λεφτά, αφού ο ίδιος δεν εργαζόταν, έκανε χρήση ναρκωτικών και μοναδικός χρηματοδότης του ήταν η μητέρα του παιδιού του. Πληροφορίες αναφέρουν ότι η μητέρα έκανε έκλυτο βίο για να κερδίζει χρήματα.

Δήλωση Αναπληρωτή Υπουργού Προστασίας του Πολίτη, Γιάννη Πανούση: «Δεν μπορεί κανείς ούτε να το αναλύσει εγκληματολογικά, ούτε ποινικά, ούτε κοινωνικά. Μιλάμε για μια ακραία, μη ανθρώπινη συμπεριφορά, πολλώ μάλλον που ήταν και παιδί του – δεν ήταν ένα ξένο παιδί που απήχθη ή κάτι άλλο. Άρα περνάμε σε μία σκοτεινή πλευρά της ανθρώπινης φύσης, η οποία δεν έχει αντικείμενο εξέτασης. Δεν έχεις τίποτα να πεις. Αυτοί οι άνθρωποι είτε αυτοκτονούν ή έχουν κάποιον βίαιο θάνατο από αλλού. Ο ίδιος αν μπορέσει να πει κάτι... νομίζω σε αυτές τις περιπτώσεις... Δεν αντέχεται αυτό ούτε από τον ίδιο που το έκανε, ούτε από τη σύζυγο. Δεν αντέχεται αυτό».

Τηλεοπτικός Σταθμός: 3

Κεντρικό Δελτίο Ειδήσεων: 05.05.2015

Διάρκεια Ρεπορτάζ: 9'.20''

Ακροαματικότητα: -

Τίτλος Είδησης: Το απεχθέστερο έγκλημα η δολοφονία της μικρής Α

Παρουσίαση Είδησης:

«Τη δολοφονία της 4χρονης κόρης του και την κατακρεούργηση του πτώματός της ομολόγησε σήμερα στις αστυνομικές και ανακριτικές Αρχές ο πατέρας της, 27 ετών, στην ανατριχιαστικότερη εγκληματική πράξη στα δικαστικά και αστυνομικά χρονικά της Ελλάδος, όπως παραδέχθηκαν ποινικολόγοι, δικαστικοί υπάλληλοι και αστυνομικοί που ασχολούνται επί χρόνια με υποθέσεις του ονομαζόμενου κοινού εγκλήματος».

Ακόμα και ο Διοικητής της Ασφάλειας Αττικής, κατά τη σημερινή συνέντευξη Τύπου, δυσκολεύτηκε να περιγράψει όσα ο δράστης του ανέφερε με κάθε λεπτομέρεια, ομολογώντας την πράξη του.

Ο Βούλγαρος πατέρας της μόλις 4 ετών Α είπε ότι την σκότωσε μεταξύ 8-11 Απριλίου - δεν θυμόταν ακριβώς την ημερομηνία - μέσα στο διαμέρισμα όπου διέμενε μαζί της, κοντά στην Πλατεία Ομονοίας, ενώ η πρώην σύντροφός του και βιολογική μητέρα του παιδιού απουσίαζε στη Γερμανία όπου, όπως ισχυρίστηκε, συζεί πλέον περιστασιακά με άλλον άνδρα.

Κατά την αστυνομία, ο δράστης προέβη σ' αυτή τη πράξη από ζήλια για τη σύντροφό του, και από υπερβολική, όπως είπε, αγάπη για το παιδί του. Φοβόταν, εξήγησε, ότι η πρώην σύντροφός του θα έφευγε οριστικά για τη Γερμανία και θα έπαιρνε μαζί της την Α.

Ακόμα, ομολόγησε ότι όταν συνήλθε από τη χρήση ηρωίνης και είδε το παιδί αιμόφυρτο επάνω στο κρεβάτι, πανικοβλήθηκε και άρχισε να εξαφανίζει τα ίχνη του εγκλήματός του μέσα στο σπίτι.

Στη συνέχεια, περιέγραψε "με ανατριχιαστικές λεπτομέρειες" που ούτε οι έμπειροι αξιωματικοί της αστυνομίας δεν μπόρεσαν να επαναλάβουν, το πώς εξαφάνισε το πτώμα του παιδιού του, αίματα, και είχε σκοπό να αλλάξει και τους σωλήνες στο σπίτι για να μην βρουν ίχνη αίματος οι αστυνομικοί.

Ταξίαρχος: *«δεν υπάρχει καμία ελπίδα να βρεθεί "έστω και ίχνος από το πτώμα του κοριτσιού, θα πρέπει να υπέστη φρικτό θάνατο».*

Ο δράστης παραδέχτηκε ακόμα στην αστυνομία ότι στην προσπάθειά του να εξαφανίσει κάθε ίχνος του εγκλήματος, φρόντισε και πούλησε σε Ρουμάνους που έμεναν στην ίδια περιοχή, το καροτσάκι, την κούνια και τα παιχνίδια της μικρής για 55 ευρώ.

Η αστυνομία εντόπισε τους αγοραστές, και απέσπασε και από αυτούς χρήσιμες, όπως είπε, πληροφορίες που συνεισέφεραν στη σύνδεση του 27χρονου πατέρα με το δίχως προηγούμενο έγκλημα.

Έξω από τα δικαστήρια όπου προσήχθη σήμερα ενώπιον του εισαγγελέα ο δράστης, είχε συγκεντρωθεί πλήθος κόσμου που τον αποδοκίμαζε έντονα φωνάζοντας μεταξύ άλλων «θάνατος στον παιδοκτόνο» και «να ψοφήσεις κτήνος». Μερικοί κινήθηκαν εναντίον του με άγριες διαθέσεις, αλλά συγκρατήθηκαν από τους αστυνομικούς, που επίσης έμοιαζαν να είχαν χάσει την επαγγελματική τους ψυχραιμία και φαίνονταν περίλυποι και έκπληκτοι.

Δήλωση Αναπληρωτή Υπουργού Προστασίας του Πολίτη, Γιάννη Πανούση: «σε λίγες μέρες θα μάθουμε ότι ο δράστης ή αυτοκτόνησε στη φυλακή, ή ότι τον σκότωσαν άλλοι κρατούμενοι».

Δεύτερος Τίτλος: Προφυλακιστέος κρίθηκε ο πατέρας της Α

Προφυλακιστέος κρίθηκε ο πατέρας της 4χρονης Α, μετά την πολύωρη απολογία του στην 10η Τακτική Ανακρίτρια στη Σχολή Ευελπίδων.

Ο 27χρονος απολογήθηκε χωρίς δικηγόρο, ενώ η μητέρα του παιδιού θα δώσει εξηγήσεις έχοντας νομικό παραστάτη μαζί της.

Τρίτος Τίτλος: Ψύχραιμος ο πατέρας όταν σκότωνε την Α

Συνέντευξη Τύπου του διοικητή Δ/σης Ασφάλειας Αττικής, Ταξίαρχου:

«Δεν υπάρχει περίπτωση να βρούμε ούτε κόκκαλο από το πτώμα της τετράχρονης»

Σύμφωνα με τις ανακοινώσεις της αστυνομίας, ο δράστης την ώρα της τέλεσης του εγκλήματος ήταν σε ήρεμη ψυχική κατάσταση, ενώ με επιμέλεια φρόντισε να εξαφανίσει το πτώμα της κόρης του. Σύμφωνα με τον εκπρόσωπο της ΕΛΑΣ, ο 27χρονος παιδοκτόνος καθάρισε επιμελώς όλα τα ίχνη, ακόμα και στα σιφόνια και τις σωληνώσεις,

ενώ φρόντισε να αφήσει τα τμήματα του κορμιού του παιδιού του σε τέτοια σημεία και με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι αδύνατον να βρεθούν.

Τέταρτος Τίτλος: «Ψυχροί» οι γονείς της 4χρονης Α

Χωρίς παρουσία δικηγόρου απολογείται ενώπιον της 10ης τακτικής ανακρίτριας ο 27χρονος πατέρας της 4χρονης Α, ο οποίος φέρεται να σκότωσε την κόρη του. Ο κατηγορούμενος ρωτήθηκε από την ανακρίτρια εάν επιθυμεί το διορισμό συνηγόρου υπεράσπισης και ο κατηγορούμενος αρνήθηκε. Νωρίτερα, η μητέρα της τετράχρονης οδηγήθηκε στην ανακρίτρια και ζήτησε προθεσμία για μεθαύριο Πέμπτη προκειμένου να προετοιμάσει την απολογία της. Ωστόσο, κάτω από αυστηρά μέτρα ασφαλείας, με χειροπέδες και φορώντας αλεξίσφαιρα γιλέκα, μεταφέρθηκαν στα δικαστήρια της πρώην Σχολής Ευελπίδων οι γονείς της 4χρονης, οι οποίοι συνελήφθησαν μετά τις σοκαριστικές αποκαλύψεις για τη δολοφονία της κόρης τους.

Τηλεοπτικός Σταθμός: 4

Κεντρικό Δελτίο Ειδήσεων: 05.05.2015

Διάρκεια Ρεπορτάζ: 11΄.40΄΄

Ακροαματικότητα: -

Τίτλος Είδησης: Φριχτή Παιδοκτονία - Συνελήφθη ο πατέρας της Μικρής Α

«Όλα δείχνουν ότι η μικρή Α, το μικρό κοριτσάκι που εξαφανίστηκε στις 21 Απριλίου είναι νεκρό, φριχτά δολοφονημένο από τον ίδιο του τον 27χρονο πατέρα, βουλγαρικής καταγωγής. Οι λεπτομέρειες της δολοφονίας, σύμφωνα με την ασφάλεια προκάλεσαν ανατριχίλα στους αστυνομικούς. Σύμφωνα με την πρώτη μαρτυρία ο πατέρας ήταν υπό

την επήρεια ναρκωτικών όταν σκότωσε το παιδί. Όταν συνήλθε και κατάλαβε τι είχε κάνει το πρώτο που σκέφτηκε ήταν να σβήσει κάθε ίχνος».

Δεύτερος τίτλος: Σκότωσε το παιδί του υπό την επήρεια Ναρκωτικών

Μάρτυρας: Τεμάχισε και Έβρασε τα κομμάτια του παιδιού – Κατάθεση του βούλγαρου φίλου του πατέρα

«Ο πατέρας της τετράχρονης μου διηγήθηκε ότι όταν συνήλθε από τη χρήση ναρκωτικών βρήκε το παιδί του νεκρό. Είδε το άψυχο κορμί της το πάτωμα, άρχισε να το τεμαχίζει σε πολλά κομμάτια και στη συνέχεια το έβρασε. Τα κομμάτια του παιδιού του στη συνέχεια Πέταξε Σε κάδους απορριμμάτων κοντά στο σπίτι σε διαφορετικές χρονικές στιγμές. Μου είχε πει Ότι το τελευταίο χρονικό διάστημα χτυπούσε αρκετές φορές το παιδί. Στη συνέχεια ενημέρωσε και τη γυναίκα του και συμφώνησαν να καταγγείλουν την εξαφάνισή της».

Τρίτος Τίτλος: Ο πατέρας σκότωσε τη μικρή Α – Συμφώνησαν με τη μητέρα να καταγγείλουν την εξαφάνιση

Η Άκρη του νήματος σύμφωνα με πληροφορίες βρέθηκε να φαίνεται από την κατάθεση του φίλου του βούλγαρου οποίος ήταν συγκάτοικος του πατέρα. Όσα Κατέθεσε επιβεβαιώνονται από τηλεφωνικές επικοινωνίες του ζευγαριού και από τα αποτελέσματα στα εγκληματολογικά εργαστήρια όπως κυλίδες αίματος που βρέθηκαν στο διαμέρισμα και φαίνεται να ταυτοποιήθηκαν με DNA από τα ρούχα της μικρής Α.

Απο τη Στιγμή της εξαφάνισης της μικρής, οι γονείς της που είναι χρήστες ναρκωτικών, έδιναν διαφορετική ερμηνεία στην Ασφάλεια. Αρχικά η μητέρα είχε πει ότι το είχε αφήσει σε μία φίλη της οποίας γνώριζε μόνο το μικρό όνομα και αναφερόταν ως Σ, η οποία είχε χάσει το παιδί, ενώ έπαιζε σε παιδική χαρά στο κέντρο της Αθήνας. Στη συνέχεια προέκυψε ότι αυτή ήταν ανύπαρκτη και ήταν τέχνασμα της μητέρας για να απαλλάξει το σύντροφό της.

Ο Πατέρας είχε υποστηρίξει ότι το παιδί είχε φύγει από το διαμέρισμα της γιαγιάς στο οποίο διέμεναν όταν η μητέρα είχε φύγει για τη Γερμανία.

Τέταρτος Τίτλος: Συνελήφθη και Κρατείται ο πατέρας

«Όχι μόνο είναι υπεύθυνος για τη δολοφονία αλλά σύμφωνα με πληροφορίες εξαφάνισε το πτώμα και προέβη σε φρικαλεότητες για να εξαφανίσει τα ίχνη της και ύστερα έστησαν

μαζί με τη σύντροφό του τη δήλωση της εξαφάνισής της τετράχρονης και τις αντιφατικές καταθέσεις».

Πέμπτος τίτλος: Έκδοση εντάλματος σύλληψης για τη μητέρα

«Περιμένουμε να εκδοθεί ένταλμα σύλληψης και για τη μητέρα η οποία φαίνεται να μην συμμετείχε στη δολοφονία της μικρής Α, φαίνεται όμως να γνωρίζει. Αναμένεται να εκδοθεί ένταλμα σύλληψης για έκθεση ανηλίκου σε κίνδυνο με αποτέλεσμα το θάνατο του μικρού παιδιού. Τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στη δικογραφία και τα στοιχεία που έχουν συγκεντρώσει μέχρι τώρα οι ανακριτές και οι αστυνομικοί που χειρίζονται την υπόθεση είναι πραγματικά σοκαριστικά και ακόμα και ο πιο νοσηρός εγκέφαλος δε θα μπορούσε να συλλάβει το μέγεθος της αγριότητας που υπήρξε. Αυτό που μας κάνει εντύπωση είναι ότι ο πατέρας επιμένει ότι δεν τον σκότωσε. Ξύπνησε και το βρήκε νεκρό. Αλλά αυτό που πραγματικά σοκάρει είναι ότι στην ομολογία του είπε ότι το μαγείρεψε και περιγράφει με λεπτομέρειες πως προχώρησε στην πράξη αυτή για να εξαφανίσει το διαμελισμένο κορμάκι του».

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Καλλιόπη Δ. Σπινέλλη, *Εγκληματολογία, Σύγχρονες και Παλαιότερες Κατευθύνσεις*, 3^η έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη
2. Καλλιόπη Σπινέλλη – Νέστορ Κουράκης – Μαρία Κρανιδιώτη, *Λεξικό Εγκληματολογίας*, εκδόσεις ΤΟΠΟΣ, 2018
3. Ζαραφωνίτου Χριστίνα, *Ο Φόβος του εγκλήματος: ερευνητικά πορίσματα και σύγχρονοι προβληματισμοί*, στο Δασκαλάκη Ηρώ, Παναγιώτα Παπαδημοπούλου, *Εγκληματίες και θύματα στο κατώφλι του 21ου αιώνα*, εκδόσεις Ε.Κ.Κ.Ε., 2000
4. Ρούλα Πρίντεζη, *Ο Ρόλος των Μ.Μ.Ε. στη Δημιουργία ή/ και Ένταση του Φόβου του Εγκλήματος*, στον Τιμητικό Τόμο για τον Καθηγητή Ιάκωβο Φαρσεδάκη, *Η Σύγχρονη Εγκληματικότητα, η Αντιμετώπισή της και η Επιστήμη της Εγκληματολογίας*, Νομική Βιβλιοθήκη, 2011
5. Αλεξιάδης Στ., «Ο φόβος του Εγκλήματος. Κατάστρωση ενός ερευνητικού προγράμματος», στο *Αφιέρωμα στη μνήμη Ηλία Δασκαλάκη*, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα, 1951
6. Παπαθεοδώρου Θεόδ., *Δημόσια Ασφάλεια και Αντεγκληματική Πολιτική - Συγκριτική Προσέγγιση*, εκδόσεις Νομική βιβλιοθήκη, 2002
7. Ηλίας Δασκαλάκης, *Η εγκληματολογία της κοινωνικής αντίδρασης*, εκδ. Αντ. Ν Σάκκουλα, 1985
8. Βασιλική Κ. Θεολόγη, *Εγκληματικότητα και ΜΜΕ*, Νομική Βιβλιοθήκη, 2011
9. Στεφανίδου Δ. Χρυσούλα, *Εικόνα της εγκληματικότητας στα ΜΜΕ: πειραματική έρευνα για την απεικόνιση του εγκλήματος στα ελληνικά δελτία ειδήσεων και τις επιδράσεις στο κοινό*, 2013
10. Αγγελική Καρδαρά, *Τρομοκρατία και ΜΜΕ*, εκδόσεις ΑΝΤ. Ν. Σάκκουλα, 2003
11. Κορμικιάρη Έυη, *Θύματα Εγκλημάτων και Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας*, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2010
12. Λίλιαν Μήτρου, *Η δημοσιότητα της κύρωσης ή η κύρωση της δημοσιότητας*, εκδόσεις Σάκκουλα, 2012
13. Ιωάννης Κ. Καρακώστας, *Το Δίκαιο των ΜΜΕ*, Νομική Βιβλιοθήκη, 2012

14. Έφη Λαμπροπούλου, *Εσωτερική Ασφάλεια και Κοινωνία του Ελέγχου*, εκδ. Κριτική, 2001
15. Έφη Λαμπροπούλου, *Η Κατασκευή της Κοινωνικής Πραγματικότητας και τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας – Η περίπτωση της Βίας και της Εγκληματικότητας*, Ελληνικά Γράμματα, 1997,
16. Καλλιόπη Σπινέλλη/Μαρία Κρανιδιώτη, *Κανόνες Δεοντολογίας για τους Έλληνες Εγκληματολόγους: Πρόταγμα του 21^{ου} Αιώνα*, εκδόσεις Σάκκουλα, 2009
17. Πανούσης Γ., *Θεμελιώδη ζητήματα της εγκληματολογίας*, Εκδόσεις Σάκκουλα, 1987
18. Curran James, (μετάφραση Μεταξά Κάτια), *Μέσα επικοινωνίας και εξουσία*, εκδ. Καστανιώτη, 2005

ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

19. Eamonn Carrabine, *Crime, Culture and the Media*, Polity Press, Cambridge, 2008
20. Stanley Cohen, *Folks Devils and Moral Panics*, Routledge, London, 1973
21. Bourdieu, P., *The Logic of Practice*. Stanford, Stanford University Press, 1980
22. Tannenbaum Frank & George Herbert Mead, *Crime and Community*, Columbia University Press
23. Edwin Lemert, *Social Pathology: A Systemic Approach to the Theory of Sociopathic Behavior*, Mc Graw Hill, 1951
24. G Sykes/D. Matza, *Techniques of Neutralization. A Theory of Delinquency*, American Sociology Review, 1957,
25. Christie N, *The Ideal Victim: From Crime Policy to Victim Policy*, MacMillan, Basingstoke, 1986
26. Calder B. J, *Impact of the introduction of television on Crime in the United States: Empirical Findings and Theoretical Implications*, Journal of Personality and Social Psychology (1982)

27. Jason Ditton/Derek Chadee/Stephen Farrall/Elizabeth Gilchrist/ Jon Bannister, *From Imitation To Intimidation: A Note on the Curious and Changing Relationship between the Media, Crime and Fear of Crime*, at British Journal of Criminology, 8.05.2004
28. Barak Gregg, *Media Process and the Social Construction of Crime: Studies in the newsmaking Criminology*, Taylor & Francis, 1994

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

29. Ψηφιακή βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης με url:
<https://oxfordre.com/criminology/view/>
30. Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών με URL:
<https://www.didaktorika.gr/eadd/handle/10442/34848>
31. Βάσεις Νομικών Δεδομένων «ΝΟΜΟΣ»
a. https://lawdb.intrasoftnet.com/nomos/nomos_frame.html
32. Nielsen Audience Measurements
a. <http://www.arianna.gr/gr/data/default.htm>
33. **Νόμος για την Προστασία Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα σε εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679**
a. <http://www.opengov.gr/ministryofjustice/?p=9312>
34. Νόμος 2472/1997 Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα
a. https://www.dpa.gr/portal/page?_pageid=33,19052&_dad=portal&_schema=PORTAL#7
35. Αρχές Δεοντολογίας Δημοσιογραφικού Επαγγέλματος
a. <https://www.esiea.gr/arxes-deontologias/>
36. <https://crimevssocialcontrol.blogspot.com>

